

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMİN SOSYAL ve TARİHİ TEMELLERİ BİLİM DALI

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ
TARİHİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tolga GÖK

ANKARA– 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMİN SOSYAL ve TARİHİ TEMELLERİ BİLİM DALI

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ
TARİHİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tolga GÖK

Tez Danışmanı
Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR

ANKARA– 2009

Tolga Gök'ün “ TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ TARİHİ” başlıklı tezi 14/01/2009 tarihinde, jürimiz tarafından Gazi Üniversitesi EĞitim Bilimleri Enstitüsü EĞitim Bilimleri Anabilim Dalı, EĞitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Bilim Dalında Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

ye (Tez Danışmanı): Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR

.....

ye : Prof. Dr. lker AKKUTAY

.....

ye : Prof. Dr. Tayyip DUMAN

.....

ÖNSÖZ

Çalışmada, “Milli Eğitim Politikası” kapsamında kurulması ve eğitim vermesi planlanan, ilk eğitim kurumlarından olması sebebiyle önemli bir yere sahip “Türk Eğitim Derneği”nin tarihsel gelişimini aydınlatmak amaçlanmıştır.

Cumhuriyetle birlikte pek çok atılımlar gerçekleştirilmiş, siyasi, sosyal, eğitim, kültür, ekonomi ve hukuk alanlarında inkılaplar yapılmış ve kısa sürede pek çok sahada büyük yol kat edilmiştir. Ancak söz konusu inkılapları geliştirerek günümüze taşımak bir yana ilk hallerini dahi koruyamadığımız aşikardır.

Bu kapsamda, 31 Ocak 1928’de kurulan “Türk Eğitim Derneği”nin kuruluş amacını, yapısal ve işlevsel işleyişinin ve gelişiminin incelenmesi, halen ülkenin en önemli eğitim kurumlarından biri olması nedeniyle yüklendiği misyonu, 80 yıldan bu yana ne ölçüde taşıdığının tespitinin yapılması bakımından önem arz etmektedir.

Bu konudaki bilimsel çalışma eksikliği ve TED Genel Merkezi arşivinin kullanımı sırasında karşılaşılan güçlükler çalışmada daha geniş kaynaklardan yararlanılmasını engellemiştir.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında çok önemli bir misyon yüklenerek kurulmuş, bir kurumun tarihinin bugüne kadar akademik olarak incelenmemiş olması çalışmanın yapılış sebeplerinden birisidir. Bu çalışmayla literatürdeki eksikliğin bir nebze olsun giderilmiş olmasını ve çalışmanın Türk Milli Eğitimine olumlu yönde katkı sağlamasını temenni ediyorum.

Çalışmam sırasında, yardım ve katkılarını esirgemeyen, her zaman saygıyla hatırlayacağım sayın Prof. Dr. Çağatay ÖZDEMİR’e, lisans üstü eğitimimde tecrübe ve bilgilerini esirgemeyen değerli hocalarım; sayın Prof. Dr. Ülker AKKUTAY’a, Prof. Dr. Tayyip DUMAN’a ve Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET’e saygı ve şükranlarımı sunarım.

Tolga GÖK

ÖZET

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ TARİHİ

Tolga GÖK

EĞİTİMİN SOSYAL ve TARİHİ TEMELLERİ BİLİM DALI

Tez Danışmanı: Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR

Ekim – 2008

Araştırmada Türk Milli Eğitim Politikasının bir sonucu olarak Cumhuriyet'in ilk yıllarında kurulan Türk Eğitim Derneği'nin geçirdiği tarihsel sürecin, gerek yapısal gerekse işlevsel olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu araştırma, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel şartlar göz önünde bulundurularak Türk Eğitim Derneği'nin hangi şartlarda ve ne amaçla kurulduğu, ilk kurulduğu yıllarda ne gibi çalışmalar yaptığı ve günümüze kadar nasıl bir gelişim gösterdiği ile TED Genel Merkez Yönetim Kurulları ve Genel Başkanları hakkındaki bilgileri içermektedir.

İncelenen bu süreçte uygulanan Milli Eğitim politikaları ile eğitimde sürekli söz sahibi olmak isteyen azınlık ve yabancı okullarının faaliyetleri de göz önüne alınarak değerlendirmeler yapılmış, değerlendirmelere söz konusu dönemde yayınlanmış olan konu ile ilgili kanunlar, meclis konuşmaları, okul yıllıkları, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararları ve Genel Kurul faaliyet raporları esas teşkil etmiştir. Veri analizi, tarihsel analiz modeline uygun olarak yapılmıştır.

ABSTRACT

As a result of national education policy, historical process of The Turkish Education Association, having been founded in the first years of Republic, was evaluated both structurally and functionally in the research.

Taking into consideration the country's economical, social, political and cultural conditions, the research includes that in which conditions and for which purpose the Turkish Educational Foundation was founded, what operations it performed in the first years of foundation and to date how it has progressed. It also includes information about the Boards of Directors and chairmans of the The Turkish Education Association.

In the analysed process, evaluation was done by taking into consideration the applied national education policies and activities of school of minorities and foreign schools which have wanted to have voice in education. In this evaluation published laws, parliamentary speeches, school yearbooks, resolutions of the Board of Directors, annual reports and resolutions of General Assembly related to the subject in that period were served as a basis. Analysis of data was done proper to the historical analysis model.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR CETVELİ	viii
EKLER CETVELİ.....	ix

BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1-PROBLEM	2
2-AMAÇ	3
3-ÖNEM	4
4-KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	5
5- TANIMLAR	5
6-ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	7

İKİNCİ BÖLÜM	8
--------------------	---

1-TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ KURULMADAN ÖNCE ÜLKENİN EĞİTİM DURUMU VE YENİ EĞİTİM FELSEFESİ	8
1.1 OSMANLI DEVLETİNİN SON DÖNEMİNDE EĞİTİM	8
1.2 CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA EĞİTİM VE YENİ EĞİTİM FELSEFESİ	155

2- TÜRK MAARİF CEMİYETİ KURULUŞU VE ANA TÜZÜKLERİ	19
2.1 TÜRK MAARİF CEMİYETİ NİZAMNAMESİ (1928).....	222
2.2 ANA TÜZÜKTE YAPILAN İLK GENİŞ DÜZENLEME (1939)	244
2.3 1965 ANA TÜZÜĞÜ.....	277
2.4 1973 ANA TÜZÜĞÜ.....	30
2.5 2008 ANA TÜZÜĞÜ.....	311

3- TÜRK EĞİTİM DERNEĞİNİN TARİHSEL SÜREÇTE YAPTIĞI ÇALIŞMALAR VE GÖSTERDİĞİ GELİŞMELER	333
3.1 TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ'NİN İLK YILLARINDA; YÖNETİM KURULLARI, YAPILAN ÇALIŞMALAR VE BAŞKANLAR (1928–1935)	333
3.1.1 Birinci Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1928)	344

3.1.1.1 Bursa Öğrenci Yurdu (1928).....	355
3.1.1.2 İstanbul Kadirga Öğrenci Yurdu (1928)	355
3.1.1.3 Birinci Başkan: Mahmut Soydan (1883–1936).....	366
3.1.2 İkinci Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1928 – 1934)	36
3.1.2.1 Ankara Yenışehir İlk ve Orta Okulu (1931)	38
3.1.2.2 Bursa Kız Lisesi (1932)	40
3.1.2.3 Eskişehir Yatılı Okulu (1932)	41
3.1.2.4 İkinci Başkan: Nafi Atuf Kansu (1890–1943)	41
3.1.3 Üçüncü Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1934)	42
3.1.4 Dördüncü Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1934 – 1935).....	43
3.1.4.1 Refik Koraltan (1889–1974)	44
3.2 1935–1960 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ’NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI	45
3.2.1 I. Olağanüstü Kurultay (20 Nisan 1935)	46
3.2.2 Refet Ülgen’in Türk Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı Dönemi (15 Kasım 1935–24 Nisan 1941)	48
3.2.2.1 Kamuya Yararlı Dernek Statüsü (12 Aralık 1939)	52
3.2.3 III. Olağanüstü Kurultay (3 Temmuz 1939)	53
3.2.4 Fakihe Öymen’in Yönetim Kurulu Başkanlığı (1941–1948)	53
3.2.5 Galip Balkar ve Kamil İdil’in Yönetim Kurulu Başkanlıkları..... (1949–1950)	57
3.2.6 Mümtaz Tarhan’in Yönetim Kurulu Başkanlığı (1950–1958).....	58
3.2.6.1 Derneğin İlk Kolejleri: Ankara Koleji (1951) ve Zonguldak Koleji (1958)	62
3.2.7 Medeni Berk’in Yönetim Kurulu Başkanlığı (1958–1960)	63
3.2.7.1 Türk Eğitim Derneği On Dokuzuncu Genel Kurul Toplantısı (25 Ekim 1959)	65
3.3 1960–1973 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ’NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI	67
3.3.1 Ekrem Barlas ve Enver Ziya Karal’in Yönetim Kurulu Başkanlıkları (1960 – 1961)	68
3.3.2 Sami Küçük ve Nuri Sertoğlu’nun Yönetim Kurulu Başkanlıkları (1961–1962)	70
3.3.3 Nasır Zeytinoğlu’nun Yönetim Kurulu Başkanlığı (1962–1966)	72
3.3.3.1 Ankara Koleji Vakfı (1963)	74
3.3.4 Suat Ballar’in Genel Başkanlığı (1966–1970)	76
3.3.5 Fikret Pamir, Suat Ballar ve Enver Okyay’ın Genel Başkanlıkları (1970–1973)	81
3.3.6 İsmet Alver’in Genel Başkanlığı (1973)	86

3.4 1973–1982 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ’NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI.....	88
3.4.1 Celal Şardan’ın Genel Başkanlığı (1973–1977)	89
3.4.1.1 Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu (1977)	91
3.4.2 Kaya Demirkan’ın Genel Başkanlığı (1977 – 1978)	93
3.4.3 Rüştü Yüce’nin Genel Başkanlığı (1978 – 1979)	94
3.4.4 Nurkut İnan’ın Genel Başkanlığı (1979 – 1982)	95
3.5 1982 - 1999 DÖNEMİNDE TED’İN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI	98
3.5.1 Celal Şardan ve Fazıl Kıncal’ın Genel Başkanlıkları (1982 – 1984).....	98
3.5.2 Prof. Dr. Rüştü Yüce Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1984 – 1994).....	100
3.5.3 Arif Erinç Ağar Başkanlığındaki Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1994 – 1995)	106
3.5.4 İbrahim Ortaç Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1995 – 1997)	107
3.5.5 A. Sezer Ergin Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1997 – 1999)	109
3.6 1999 - 2008 DÖNEMİNDE TED’İN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI	111
3.6.1 Ş. Baran Asena ve Uğur Kılıcı Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1999 – 2002).....	112
3.6.2 Mehmet Mağdenli Başkanlığındaki Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (2002 – 2003)	117
3.6.3 Selçuk Pehlivanoglu Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (2003 – 2008)	119
3.7 TED’İN BUGÜNÜ	127
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	131
1. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	131
KAYNAKÇA	134
EKLER.....	134

KISALTMALAR CETVELİ

AB: Avrupa Birliği

ATK: Ankara Tenis Kulübü

AÜ: Ankara Üniversitesi

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

DP: Demokrat Parti

HKMO: Harita Kadastro Mühendisleri Odası

MBK: Milli Birlik Komitesi

MMD: Maliye Müfettişleri Derneği

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

SSK: Sosyal Sigortalar Kurumu

TCDD: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları

TDK: Türk Dil Kurumu

TEB: Tam Eğitim Bursu

TED: Türk Eğitim Derneği

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TMC: Türk Maarif Cemiyeti

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TTK: Türk Tarih Kurumu

EKLER CETVELİ

EK 1. Atatürk'ün 1 Kasım 1925 tarihli Meclis Açılış Konuşmasının Bir Bölümü

EK 2. 1929'da seçilen TED Amblemi

EK 3. Kurucular Listesi

EK 4. TED Mezunu Önemli Bazı Kişiler

EK 5. Türk Eğitim Derneği Organizasyon Şeması

EK 6. 1930 – 1931'de Açılan İlk Anaokulu

EK 7. 1931'de Göreve Başlayan 2. Genel Merkez Kurulu Üyelerinden Bazıları

EK 8. 1939 – 1940 Döneminde TED Yenişehir Lisesi Öğretmenlerinden Bazıları

EK 9. 1939 – 1940 Yılı İlk Mezunlar

EK 10. Marian Kirk Patrick İngilizce Matematik Dersinde

EK 11. Okul Basketbol Takımından Bir Öğrencinin Sporcu Lisansı

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim, pek çok tanımı yapılabilen bir kavramdır. Eğitim; bireylerin, toplumla sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olan bir süreçtir. Bunun sonucunda hedefi, topluma yararlı bireyler yetiştirmek olan eğitimin başarıya ulaşması için öncelikle sistemli bir yapıya sahip olması gerekir. Gerçek eğitim, planlı ve programlı bir şekilde okullarda yapılır ve çocuğun eğitiminden resmen sorumlu tek kuruluş okuldur (Küçükahmet, 2005).

Mustafa Kemal Atatürk, 1 Kasım 1925 tarihinde TBMM'nin ikinci dönem üçüncü toplanma yılını açarken yaptığı konuşmasında “Hayatın her çalışma aşamasında olduğu gibi, özellikle eğitim aşamasında da asıl başarıyı düzen getirir.” mesajını vererek o günün eğitimle ilgili durum tespiti yapmış ve aynı zamanda eğitimle ilgili geleceğe yönelik düşüncelerini ifade etmiştir (TBMM, 1925).

Bilindiği gibi, Osmanlı eğitiminin temel kurumu medrese olup eğitim düzeni dine dayanmaktaydı. Osmanlı yönetimi 18. yüzyılda; ilköğretimin zorunlu olması, ortaokul, harbiye, tıbbiye gibi yüksek okulların açılması gibi eğitim alanında bir takım yenilikler yapmıştır. Ancak, eğitim hiçbir zaman orta çağ kalıplarını aşamamış ve bilimsel düzeye ulaşamamıştır. Birlikte sürdürülen eski ve yeni eğitim kurumları, eğitimde kargaşaya sebep olmuştur. Böyle bir durum içersinde Osmanlıdan devir alınan eğitim sistemi Cumhuriyet dönemine geçişte Cumhuriyetin ilkeleri ile bağdaşmamış, bu sebeple Millî Eğitimin çağdaş ve lâik özellikler taşıması için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar ile temelinde kültür ve medeniyet değişimi yatan Atatürk ilke ve inkılâplarının dayandığı esaslar, Türk Milli Eğitim Politikasının da özünü oluşturmuştur (Karamuk,1973).

Türk Milli Eğitim Politikasının bir sonucu olarak Cumhuriyet'in ilk yıllarında kurulan Türk Eğitim Derneği'nin geçirdiği tarihsel sürecin, gerek yapısal gerekse işlevsel olarak bilimsel bir araştırma olarak incelenmesi son derece önemlidir.

1-PROBLEM

31 Ocak 1928 tarihinde kurulan TED (Türk Eğitim Derneği), Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu ve TTK (Türk Tarih Kurumu) ile birlikte kurulan ilk dört sivil toplum örgütünden birisidir (Tezcan, 2003).

Atatürk, “demokrasi” kavramının ancak iyi eğitilmiş bir kuşakla, bu kuşağın yetişmesinin de kendi gelişmiş okullarımızla mümkün olabileceğini, yabancı dilde eğitim verebilen ve Türk çocuklarını kendi öz benliklerinden koparmadan uluslar arası çağdaş platformlara hazırlayabilen yansız bir eğitim kuruluşuna, bir sisteme gereksinim olduğunu düşünmekteydi (Tezcan, 2003).

Türk Eğitim Derneği böyle bir düşüncenin sonucunda kurulması planlanan kamu ve özel kesimin çabalarını birleştiren, eğitim sisteminde reformun uygulayıcısı bir kurum olacaktı. Böylesi bir atılımda özel sektörün ve şahısların katılımının önemini Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk 1 Kasım 1925 'de meclisin açılışında yaptığı konuşmada açıkça dile getirmiştir. Atatürk, Devletin eğitim sisteminin gelişmesi için azami çabayı gösterdiğini, özel girişimlerin de bu konuda yer almasının önemini vurgulamıştır (TBMM, 1925).

TMC (Türk Maarif Cemiyeti) adıyla 31 Ocak 1928'de kurulan Derneğin kuruluş amacı kurulduğu tarihteki tüzüğünün “Cemiyetin Maksadı” başlıklı 2. maddesinin (C) fıkrasında şu şekilde açıklanmıştır: *“Türk çocuklarını ecnebi mekteplere müraca’atdan verâste kılacak mektepler vucûda getirmek”*. Kurulduğu yıllarda tüzüğe böyle bir madde konulması gereği, azınlık ve yabancı okullarının genel olarak kötü bir izlenim bırakmasından kaynaklanmıştır (TED, 1939 – A).

2-AMAÇ

İnsanoğlunun geçmişi öğrenme isteği en eski bilimlerden olan tarih biliminin doğmasına neden olmuştur. Tarih bilimi, en basit ifadeyle “geçmişin bilimi” olarak tarif edilebilir. Fakat bu tanım Kütükoğlu’na (1997) göre eksik bir tariftir; Tarih, insanların, toplumları etkileyen faaliyetlerinden doğan olayları; zaman ve yer göstererek anlatan, olaylar arasındaki nedensel ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkileşimlerini gösteren bir bilim dalıdır. Geçmişin olaylarını, kaynak malzemelerin eleştirel bir incelemesine dayanarak, kronolojik bir tutarlılık içinde irdeler, genellikle bunların nedenleri konusunda açıklamalarda bulunur.

Bu bağlamda yapılan bu çalışma ile Türk Eğitim Derneği’nin tarihi, kurulduğu tarihin ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel şartları göz önüne alınarak incelenmiştir.

1. Türk Eğitim Derneği hangi şartlarda ve ne amaçla kurulmuştur?
 - a. Türk Eğitim Derneği kurulmadan önce ülkenin eğitim durumu nasıldı?
 - b. Osmanlının son dönemi azınlık ve yabancı okullarının ne gibi faaliyetleri vardı?
 - c. Cumhuriyet’in ilanından hemen sonraki süreçte uygulamaya geçirilmeye çalışılan “Milli Eğitim” politikasının sonuçları neler oldu?
2. Türk Eğitim Derneği Ana Tüzükleri ne gibi değişim ve gelişim göstermiştir?
3. Türk Eğitim Derneği ilk kurulduğu yıllarda ne gibi çalışmalar yapmış ve günümüze kadar nasıl bir gelişim göstermiştir?
 - a. Amaç
 - b. Yönetim Kurulları ve Başkanlar

3-ÖNEM

Tarih sadece geçmişteki olaylar dizisi şeklinde kuru bilgi değildir, bize geçmiş olaylardan örnekler vererek gelecek ile ilgili de yol gösterir. Tarih bilimi, insanlara doğru sonuçlara varmaları için yön veren bir düşünce tarzıdır. Geçmişte yapılan hatalardan veya doğrulardan ders alınarak hata yapmamamızı, doğruyu bulmamızı sağlar (Kütükoğlu, 1997).

Atatürk: "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir. Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanı şaşırtacak bir hal alır" diyerek tarih yazarken belgelere dayanılmasının ve bu belgelerin dikkatle milli süzgeçten geçirilmesinin önemi üzerinde durmuştur (Kocatürk, 1984).

Bu bağlamda "Türk Eğitim Derneği Tarihi" adlı bu araştırma yalnızca kronolojik olaylar dizisi olarak görülmemelidir. Bu araştırma eski arşiv kayıtlarından ve fotoğraflardan veya Atatürk dönemini masalsı şekilde anlatan kuru bilgi yığını şeklinde düşünülmemelidir.

Bu araştırma, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel şartlar göz önünde bulundurularak Cumhuriyet rejiminin "Milli Eğitim" politikasının sonucu olarak doğmuş, gelişmiş ve ülkenin en önemli eğitim kuruluşlarından biri olmuş Türk Eğitim Derneği'nin tarihine ışık tutması bakımından önemli bir çalışmadır.

Ayrıca Atatürk Kurumu olarak nitelenen ve Türk eğitiminde önemli bir yere sahip olan "Türk Eğitim Derneği"nin bugüne kadar bilimsel bir çalışmaya konu olmayışı eksiklik olarak düşünülmüş ve tez konusu tespitinde önemli bir rol oynamıştır. Bu özelliği bakımından literatürdeki eksikliği doldurabilmesi ve pek çok araştırmaya kaynak olabilmesi söz konusudur.

4-KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Araştırılacak konu, Türk Eğitim Derneği'nin kurulduğu 31 Ocak 1928'den 2008 yılına kadar Türk Eğitim Derneği'nin tarihsel süreç içerisindeki gelişme ve değişimler ile uygulamalarını kapsamaktadır.

Araştırma konusu olan Türk Eğitim Derneği'nin kuruluş ve gelişim aşamaları incelenirken bu süreçte uygulanan Milli Eğitim politikaları ile genel durumun değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Bu çerçevede dönemin eğitim durumunun değerlendirilmesinde yabancı ve azınlık okullarının önemli yer teşkil etmesi bakımından söz konusu okullar ve faaliyetleri de çalışmada yer almıştır.

Türk Eğitim Derneği'nin kuruluş ve yönetim aşamalarında bulunmuş pek çok kişinin kuruluş sırasındaki çalışmalarının yanı sıra ülke genelinde aldıkları diğer önemli görevler ve yaptıkları çalışmalar üzerinde de durulmuştur.

Türk Eğitim Derneği'ne bağlı olarak Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kurulmuş TED şubeleri, kolejleri ve vakıfları, spor kulübü, mezunlar dernekleri ve diğer bağlı kuruluşları Genel Merkezle ilişkileri bakımından incelenmiş, bunların tarihsel ve detaylı gelişimleri araştırmaya dâhil edilmemiştir.

5- TANIMLAR

Araştırmada kullanılan anahtar sözcüklerin tanımları aşağıda ifade edildiği şekildedir.

Ana Tüzük: Türk Eğitim Derneği'nin Genel Kurulu tarafından belirlenmiş, yönetilmesinde esas alınan kurallar bütünü.

Nizamname: Tüzük (TDK), TED'in Ana Tüzüğü

Dernek: Belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için kurulan yasal topluluk, cemiyet (TDK), Türk Eğitim Derneği

Türk Maarif Cemiyeti: Türk Eğitim Derneği'nin 1928–1946 yılları arasında kullanılmış olan eski adı.

Kolej: Öğretim programında yabancı bir dil öğretimine ağırlık veren okul (TDK), TED Ankara Koleji

Ankara Koleji: Eski adı Yenişehir Lisesi olan, TED'in Ankara'da açtığı lise dahil bütün eğitim kurumlarını içine alan kurum.

Genel Kurul: TED'in bütün üyelerinin belirli tarihlerde toplanan, en yüksek karar yetkisine sahip yönetim organı.

Kurultay: Genel kurul toplantısı

Kongre: Kurultay

Yönetim Kurulu: TED Genel Merkez Yönetim Kurulu

Genel Başkan: TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı. (Önceki yıllarda Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı bu sıfatla anılırken, 1965 Ana Tüzüğünden sonra TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Genel Başkan olarak anılmaya başlanmıştır.

Milli Birlik Komitesi: 27 Mayıs 1960 günü, iktidardaki Demokrat Partiyi devirerek siyasi iktidarı ele alan ve başlarında Orgeneral Cemal Gürsel, Korgeneral Cemal Madanoğlu ve Kurmay Albay Alparslan Türkeş'in bulunduğu Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup 38 kişilik bir subaylar grubunun kurduğu komitenin adıdır.

6-ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırma sırasında öncelikle 2004 yılında Suat Ballar tarafından yazılan “Bir Atatürk Kurumu Türk Eğitim Derneği” adlı çalışma incelenmiştir. Bunun yanında araştırma, belge incelemesine dayalı bir araştırma olup, bilgiler tarama yöntemi ile sağlanarak değerlendirilmiştir.

Tarihsel süreç içerisinde araştırmaya ilişkin gelişmelerin ortaya konulabilmesi için, söz konusu dönemde yayınlanmış olan konu ile ilgili kanunlar, meclis konuşmaları, okul yıllıkları, toplantı ve genel kurul faaliyet raporları vb. yazınsal kaynaklara ulaşılması amacıyla TBMM, Milli Kütüphane ve Türk Eğitim Derneği arşivinde incelemeler yapılmıştır.

Bu araştırmada veri analizi, araştırma yönteminde kullanılan tarihsel analiz modeline uygun olarak yapılmıştır. Yapılan araştırmada kaynak taraması olarak elde edilen betimsel veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirliklerine dikkat edilerek ilişkisel çözümlemeler yapılmıştır. Çözümlenen verilere dayanarak araştırma sonuçlandırılmış ve varılan sonuçlar yorumlanarak değerlendirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

1-TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ KURULMADAN ÖNCE ÜLKENİN EĞİTİM DURUMU

Bir kurumun tarihi araştırılırken incelenmesi gereken ilk unsurlardan birisi kurumun kurulduğu dönemde ülkenin şartları olmalıdır. Bu nedenle, Türk Eğitim Derneği'nin tarihsel gelişimi araştırılırken de, ilk incelenen unsur ülkemizin o dönemki eğitim durumu olmuştur. Bu bölümde TED kurulmadan önce ülkenin eğitim durumu araştırmanın konusuyla ilişkilendirilerek incelenmiştir.

1.1 OSMANLI DEVLETİNİN SON DÖNEMİNDE EĞİTİM

Osmanlı Devletinde eğitim sistemi, Selçuklu İmparatorluğu'nda kurulmaya başlayan okul sisteminin devamı şeklinde olup, İslami temellere dayalı, dini ve ezberci bir eğitim sistemiydi. Osmanlı Devletinde eğitim ve öğretim faaliyetleri, 19. yüzyılın ortalarına gelinceye kadar devletin görev alanının dışında kalmıştır. Eğitim ve öğretim, sadece bir hayır işi, bir dini görev olarak kabul edilmiş ve sadece hayırsever kişilerin kurdukları vakıflar yoluyla yürütülmüştür. Geleneksel eğitim kurumları arasında, sadece “askeri eğitim” ve “yöneticilerin eğitimi” devlet tarafından yürütülmüştür (Akkutay, 1984).

Osmanlı örgün eğitim geleneği, mektep-medrese ve Enderun'a dayalıydı. Osmanlılarda ilk medrese 1330'da Orhan Bey tarafından İznik'te yaptırılmış ve bundan sonra çeşitli dönemlerde yeni eğitim kurumları açılmaya devam etmiştir. Özellikle kuruluşları sırasında ve devletin ilk dönemlerinde medreseler ilim yuvaları olmuşlar, değerli bilim adamları yetiştirmişlerdir. İlk yıllarda gösterilen titizliğe ve öneme rağmen 16.yy.ın sonlarından itibaren devletin çeşitli kurumlarının bozulması, rüşvet ve hatır işlerinin yaygınlaşması, görevlerin memurlarca önemsenmemesi,

askeri yenilgiler ve gerileme devri gibi sebeplerden medreseler gerçek amacından uzaklaşmış ve zamanla hayır kurumları haline dönüşmüştür (Akyüz, 2004).

Medrese sistemi, dinî eğitim amacına yönelik olup, ders programları buna göre düzenlenmiş, hatta dini eğitim açısından tehlikeli olabilecek -Kelâm gibi- bazı dersler bile programdan çıkartılmıştır. Avrupa okulları ise din derslerini giderek sınırlandırıldığı ve pozitif bilimlerin programın ana odağını oluşturduğu okullar haline gelmiştir. Medrese sisteminde bir iç derecelenme uygulanmış, ancak öğrenim kademeleri ve sınıflar tam olarak oluşmamıştır. Ders kitapları pedagojik olmayıp, öğretim metodu olarak -dinî bilimlere çok uygun düşen- ezber metodu kullanılmıştır. Sınav ve değerlendirme sistemi ise belli bir sisteme bağlanmamıştır. Eğitim kurumları vakıflara bağlı olduğu için vakfiyede belirlenen esaslara göre eğitim yapılmıştır. Devlet, medreselerdeki eğitimden ziyade mezunların iş hayatının düzenlemesine gayret etmiştir. Diğer bir önemli husus ise, programların düzenli olarak uygulanması ile ilgili az sayıdaki kanunnameyi uygulayacak resmi bir makamın olmayışıdır. İslâm, dini ilim öğrenmeyi herkese farz kılmış olmasına rağmen, eğitim sistemi genelde din ve yargı adamlarını yetiştirmeye yönelik bir görev üstlenmiş herkes için ortak bir zorunlu eğitimi amaçlayacak örgün bir sisteme sahip olamamıştır (Ergün, 1999).

17.Yüzyılın sonlarından itibaren batı karşısında ilk toprak kayıplarına uğrayan Osmanlı Devletinde bazı yenilik hareketlerine girişilmiştir. Yenilgilerin etkisiyle ilk kez yeni askeri okullar açılarak eğitimde yeniliğe gidilmiştir. Batılı anlamdaki yeni askeri okulların açılmasını sivil okulların açılması takip etmiştir. Yenilik hareketinde, medreselerin ve savunucularının tepkisini çekmemek için mevcut okullara dokunulmadan yeni okullar açılmış, ancak, bu durum mektep - medrese ikiliğini meydana getirmiştir. Bu okulların yanı sıra azınlık ve yabancı devletler tarafından açılan misyoner okullar da eğitim vermekteydi. Farklı okullardan farklı zihniyette nesillerin yetiştirilmesine yol açan bu üç başlı eğitim sistemi, Cumhuriyet dönemine kadar devam etmiştir (Arı, 2002).

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti farklı etnik köken ve dini inanca sahip unsurları bünyesinde barındırmış ancak bu farklı topluluklar hiçbir şekilde etnik kökenleriyle anılmayıp, dini ve mezhebi anlamda millet olarak nitelendirilmişlerdir. Bu dini topluluklar kendi dillerini konuşmakta, kendilerine ait dini ve eğitim kurumları ile kültürlerini korumakta serbest olmuşlardır. Fakat her topluluğun eğitim kurumu ile uygulanan programlar değişiklik göstermiş, bu serbestlik ve haklardan yararlanan azınlıklar da bu okulları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalışmışlardır (Sezer, 1999-A).

Gayr-ı müslim halka verilen bazı sosyal hakların neticesinde açılmaya başlanan azınlık okullarına, bu okullara çeşitli şekillerde etkileri bulunan Fransa, İngiltere, İtalya, Amerika gibi devletlerin bizzat kendilerinin açtıkları okullar da katılmıştır. Böylece ortaya azınlık okullarının yanında yabancı okullar da çıkmıştır (Haydaroglu, 1993).

Farklı din, dil ve kültüre dayalı programlarla farklı zihniyette nesillerin yetişmesine yol açan bu kozmopolit eğitim sistemi, Cumhuriyet dönemine kadar devam etmiştir ki Türk Eğitim Derneği'nin açılma gerekçelerinden birisi de Türk Çocuklarını misyoner faaliyet yürütmekte olan bu azınlık ve yabancı okullarda eğitim-öğretim görmesini engellemek olmuştur.

Bu okullarda yürütülen misyoner faaliyetlerinin kökleri oldukça eskiye dayanmakta olup ilk misyonerlerin 'havariler' olduğu düşünülmektedir. Zira Hristiyanlık inancına göre Hz. İsa etrafına topladığı havarilerine, "Gidin ve yeryüzündeki her yaratığa İncil'i anlatınız." diyerek onları vaaz etmek üzere görevlendirmiştir. Hristiyanlığı yaymak için gayret gösteren kişilere "misyoner", Hristiyan olmayan ülkelerde bu dini yaymak için kurdukları teşkilata da "misyon" denilmektedir (Sezer, 1999-B, s.170).

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethettiğinde burada yaşayan gayr-i müslimlere geniş bir hoşgörü ile yaklaşmış ve onlara çeşitli haklar tanımıştır. Bu halklar inanış ve ibadetlerini rahatça sürdürme, mahalli idarelerinde serbest kalma ve

bunların akabinde benliklerini koruma gibi imtiyazlara sahip olmuşlardır (Akyüz, 2004).

Azınlıkların bu hakları elde etmelerine müteakip eğitim faaliyetleri de başlamıştır. Her ne kadar eğitim çalışmaları için açık bir hüküm olmasa da diğer haklarına binaen bu çalışmalara da hız vermişlerdir. Burada özellikle Fener Patrikhanesi ve diğer azınlık kiliseleri kendi toplumlarının çıkarları için eğitimden azami şekilde yararlanmışlardır (Koçer, 1991).

1454'te Fener Rum, 1583'te Saint Benoit, 1629'da açılan Sankt George ilk açılan azınlık okullarıdır. 1840'lı yıllarda okul sayılarında artış başlamış ve 1850 ve 1860'lı yıllarda oldukça büyük rakamlara ulaşmıştır. Örneğin 1856 yılında Mamuritülaziz'de (Elazığ) 11 olan Ermeni okul sayısı 1866'da 31'e çıkmıştır. 1917 yılında Osmanlı topraklarındaki toplam Amerikan okullarının sayısı yaklaşık 400 civarına ulaşmıştır (Haydaroglu, 1993).

Şubat 1919'da Paris gazetelerine verdiği demeçlerde Yunanistan Başbakanı Venezilos, yalnızca Bursa ve Aydın illerinde 652 Rum okulu olduğunu iddia etmiştir. Yunanlılar o dönemde tüm okulların sayısını 2228, öğrenci sayısını 187.577, öğretmen sayısını da 4930 olarak göstermiştir (Akyüz, 2004).

Azınlık ve yabancı okulları ne tür faaliyetler içersinde olduğu düşünülmüştü ki; Ana Tüzüğünde kuruluş amacı; “Türk çocuklarını yabancı okullara başvurmadan uzaklaştıracak okullar açmak” şeklinde açıkça belirtilen Türk Eğitim Derneği, Cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra kurulsun?

Dini ve mezhebi gayelerle Osmanlı topraklarına gelen misyonerler bu okulları zamanla ait oldukları ülkelerin Osmanlı Devletinde yeni nüfuz alanları oluşturma çabalarında araç olarak kullanmışlardır. Zira çok dinli ve çok etnik yapılı olan Osmanlı Devleti misyoner faaliyetleri için uygun bir zemine sahipti. Azınlıklara tanınan geniş haklar ile yabancılara verilen kapitülasyonlar da bu tür faaliyetler için uygun fırsatlar olarak değerlendirilmiştir. Osmanlı topraklarına gelen ilk misyonerler

Katoliklerdir. Fransız olan bu misyonerler İstanbul'daki yabancı ve azınlıkların eğitimi ile ilgilenmek üzere 16.yüzyılın sonlarına doğru bölgeye gelmişler ve dini kurumlarının yanında okullarını da kurmaya başlamışlardır. Katoliklerin yanı sıra Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren diğer misyonerler ise Protestanlardır. Anadolu'ya gelen ilk Protestan misyonerler ise Amerikalılara ait olup çalışmaları 19.yüzyılın ortalarından itibaren yoğunlaşmıştır. Bunda Osmanlı'nın içinde bulunduğu olumsuz durum ve emperyalist devletlerin bölgedeki menfaat çatışmalarının rolü büyük olmuştur. Katoliklerin hamisi Avusturya ile Fransa, Ortodokslarınki ise Rusya olmuştur (Sezer, 1999-B, s.172–173).

Haydaroglu'na göre (1993) bu okulların; “Müslüman ve Türk çocuklarını din açısından etkileyerek kendi milletlerinden koparmak”, “Osmanlı tebaasındaki tüm Hristiyanları, Osmanlı Devleti'nden koparmak, kendi emellerine hizmet ettirip onları bağımsız devletler haline getirmek” gibi siyasi amaçları olmuştur. Ermeni sorunun kaynağı, özellikle Ermeni vatandaşların yaşadığı yerlerde açılmış olan Protestan Amerikan okulları ve doğuda faaliyet göstermiş olan Ermeni okullarıdır. Selçuklular döneminden başlayarak, Osmanlı Devletinde, Anadolu'da sistemli bir Türk-Kürt ayırımı yapılmamıştır. Bu ayırımın ve Kürdistan teriminin ilk kez azınlık ve yabancı okullarının yaygınlaşmaya başladığı 19yy'ın ikinci yarısından itibaren üzerinde durulmaya başlanmıştır. Özellikle Fransız ve İngilizler, Kürt olduğu öne sürülen halkın yaşadığı bölgelerde çok sayıda okullar açmışlardır.

“Milli Mücadele Dönemi” olarak adlandırılan olağanüstü günlerin yaşandığı bir dönemde de bu kurumlar problem olmaya devam etmişlerdir. Merzifon'daki Amerikan Kolejindeki bir olay bu durumun göstergesidir. Bu okulun Türkçe öğretmeni Zeki Bey, okulun haince eylemlerini hükümete bildirdiği için öğretmen ve öğrencileri tarafından şehit edilmiştir. Dönemin Maarif Vekili Hamdullah Suphi, Şubat 1921'de TBMM'de şöyle demiştir:

“Bazı sakıncaları olmasa, Türkiye dahilinde bir tek ecnebi mektebi bırakmam. Fakat bu, dahili olduğu kadar haricî bir meseledir. Amerikan mekteplerini kapattığımız gün, Amerika üzerinde bunun yankıları ne olacaktır, düşünüp incelemeliyiz. İtalyan mekteplerini kapattığımız zaman

yine ortaya çıkacak etkileri göz önüne almalıyız. Demek ki elimizde bir çare vardır, oda mekteplerimizi, ailemizi, ecnebi mekteplere ihtiyaç göstermeyecek bir surette yükseltmektir. Kendi mekteplerimiz, lazım gelen irfan ve terbiyeyi temin etti mi, emin olunuz bir tek aile çocuklarını ecnebi mekteplerine yollamaz.” (Akyüz, 2004, s.293 – 294).

Azınlık ve yabancı okullarının ülkedeki azınlıklara ve bazı işgalci güçlere açıkça destek verdikleri görülmüştür. Atatürk, Cumhuriyet’in ilanından sonra Nutuk’ta, azınlık ve yabancı okullarının işgalcilere verdiği desteği açıklama gereği duymuş ve şöyle demiştir:

“...Mütarekeden sonra, bütün Rumların Yunanlılık âmal-i milliyesiyle her tarafta şımarıldığı gibi Etniki Hetairia Cemiyeti propagandacıları ve Merzifon Amerikan Müessesatı tarafından manen yetiştirilen ve ecnebi hükümetlerin silahlarıyla maddeten takviye ve teşçi edilen, bu havalideki Rum kütlesi de müstakil bir Pontus Hükümeti teşkil etme emeline düştü...” (Sezer-A, 1999, s.13).

Kurtuluş Savaşı sırasında Amerikan kolejlerinin işlevlerini açıklamak için dönemin Genelkurmay Başkanı ve 1928’de kurulan Türk Eğitim Derneği’nin ilk Genel Başkanı olan İsmet İnönü’nün 25 Eylül 1920’de yapmış olduğu şu konuşma çok önemlidir:

“Mazuratıma Ayıntab (Antep) mıntıkasındaki harekâtı arz ederek hitam vereceğim. Ayıntab mıntıkasında son bir buçuk ay zarfında pek mühim fedakârlıklar cerayan etmiştir. Fransızlar Ayıntabı bilhassa hedef ittihaz ederek mühim kuvvetlerle ilerlediler. Bir aralık Ayıntabı kendileri muhasara ederek vaziyete tamamen hâkim kaldılar.-Ayıntab civarında Amerikan mektebi, kolejleri vardır. Bu Amerikan kolejleri, Fransızların bugün üssülharekesidir. Bizim canımızı yakmak için ve ahalimizi öldürmek için Amerikan mekteblerini üssülhareke ittihaz ediyorlar. Taarruz ederler ve oraya top yerleştirirler, anbar olarak kullanırlar. Hasılı mektep değil, memleketimiz içinde bir kale olarak inşa olunmuş zan olunur. Bu üssülharekeye istinat derek, Fransız kuvvetleri, Nizibe kadar huruç yapmışlardır ve etrafında bulunan köylere daima sarkıntılık etmektedirler. Girerler, köyün etrafını alırlar, bıçaklarını çekerler. Fransız mandasını istediklerine dair halktan senet isterler ve onları alırlar....” (Kılıç, 2005).

Öte yandan, azınlık ve yabancı okulları özellikle de Amerikan okulları, dönemin şartlarına göre modern ve kaliteli eğitim için hiçbir fedakârlıktan

kaçınmamışlar, düzenli ve gelişmiş eğitim kurumlarıyla çekim merkezi olmayı başarmışlardır. Bu okullar, yabancı dil bilmenin önem kazanmasıyla birlikte daha fazla tercih edilir olmuşlardır. Azınlıkların çocuklarıyla birlikte seçkin Türk çocukları da bu okullarda eğitim görmüşler, bu okulların da etkisiyle eğitim için yurt dışına gönderilmişlerdir (Haydaroglu, 1993).

Azınlık ve yabancı okullarının faaliyetleri ve sayısal artışları 1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile kontrol altına alınmaya çalışılsa da, söz konusu durum Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda dahi devam etmekteydi. Dolayısıyla Türk Eğitim Derneği'nin kuruluş tarihinde de, ilk faaliyet yıllarında da azınlık ve yabancı okullarının eğitim politikalarında önemli değişiklikler olmamıştır. Bu okullar, eğitim görmekte olan Türk öğrencileri kendi toplumlarının değer yargılarından uzaklaştırsa da, tüm olumsuz faaliyetleri bilinse de; ileride iş bulmalarında önemli bir ayırt edici unsur olan, yabancı dil bilmelerini ve Avrupa seviyesinde medenî bir eğitim görmelerini sağladığı düşünülerek Türk Eğitim Derneği'nin kurulduğu yıllarda çekim merkezi olmaya devam etmişlerdir.

Atatürk önderliğinde askeri alanda kazanılan büyük zafer, Lozan Barış Antlaşması ile siyasi ve hukuki alanda da tescil edilmiştir. Araştırma bakımından Antlaşmanın en önemli yanı azınlık ve yabancı okullar konusunda getirdikleridir. Lozan Barış Antlaşmasından sonra azınlık ve yabancılara tanınan imtiyazlar kalkmıştır. Türkiye azınlık ve yabancı okullar meselesini bir iç mesele olarak görmüş ve bunu kendi içerisinde çözmeye çalışmıştır.

Kurtuluş Savaşı dönemi eğitim durumu da, dönemin eğitim durumunu anlayabilmemiz için oldukça önemlidir. Türk milletinin kurtuluş mücadelesi eğitimi etkilemiş, eğitim de bu mücadeleye katkıda bulunmuştur. Savaşın en yoğun olduğu bir zamanda, 1921 yılının Temmuz ayında Ankara'da "Maarif Kongresi" toplanmıştır. Bu kongrenin o günkü şartlar düşünüldüğünde önemli bir özelliği de; Kurtuluş Savaşı'nın en zor günlerinde, düşman ordularının Anadolu içlerine saldırılarını şiddetlendirdiği ve ordumuzu geri çekmek zorunda bıraktığı Kütahya-Eskişehir çarpışmalarının buhranlı bir zamanında yapılmış olmasıdır (Akyüz, 2004).

Okul ve öğrenci mevcudunu tespit etmek, bu konuda yapılması gereken çalışmaları belirlemek ve eğitime millî bir yön vermek amacıyla toplanan kongrenin gündemini “istatistikî bilgiler, nüfusun unsurlara göre taksimi, mekteplerin miktarı ve dereceleri, mektep binaları, muallimlerin adedi, muallimlerin dereceleri, talebenin adet ve dereceleri, öğrenci velilerinin işi, kız okulları ve miktarı ile dereceleri ...” gibi konular oluşturmuştur (TTKB, 2008).

Bu kongrenin açılış konuşmasında Atatürk:

“Asırların mahmûl olduğu derin bir ihmâl-i idârinin bünye-i devlette vücûda getirdiği yaraları tedaviye masrûf olacak himmetlerin en büyüğünü hiç şüphesiz irfan yolunda ibzal etmemiz lâzımdır... Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin tarihi tedenniyatında en mühim bir âmil olduğu kanaatindeyim. Onun için bir millî terbiye programından bahsederken, eski devrin hurafatından ve evsâf-ı fitrîyemizle hiç de münâsebeti olmayan yabancı fikirlerden, şarktan ve garbtan gelebilen bilcümle tesirlerden tamamen uzak, seciye-i milliye ve tarihiyemizle mütenâsip bir kültür kastediyorum: Çünkü millî dehâmızın inkişâf-ı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Laâlettâyin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrîp neticelerini tekrar ettirebilir. Haraset-i fikriye zeminle mütenâsiptir. O zemin, milletin seciyesidir” (Atatürk, 1952).

Bu konuşma, Kurtuluş Savaşı sonrası kurulacak yeni Cumhuriyetin eğitim politikasının “Millî Eğitim” olması gerekliliğinin altını savaşın en buhranlı günlerinde çizmiştir.

1.2 CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA EĞİTİM ve YENİ EĞİTİM FELSEFESİ

Milli Mücadele hareketinin başarıyla sonuçlanmasından sonra Türk toplumunu çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırmak isteyen Atatürk, bu amacını gerçekleştirmek için ülkede köklü inkılâp hareketlerine girişmiştir. Bu hareketleri engelleyecek her şeyin ortadan kaldırıldığı bu dönemde, hedef alınan ana düşünce tam bağımsız, millî ve çağdaş bir toplum meydana getirmek olmuştur. Hiç kuşkusuz tam anlamda bağımsızlık; siyasi, ekonomik ve eğitim alanlarında ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak ve kendine özgü millî politikaların belirlenmesi ile

yapılacak atılımlarla sağlanabilirdi. Ancak bu durum önündeki en büyük zorluk, milli mücadele sırasında her şeyini ortaya koyan, yoksulluk içindeki halkı yeniliklere inandırmak ve bilinçlendirmek olacaktı.

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devletinin yıkıntıları üzerine kurulmuştur. Cumhuriyet ilan edildiği sırada yaklaşık 13 milyon olan nüfusun büyük çoğunluğu köylerde yaşamakta, bunların da yarısı topraksız ve ağaların baskısı altındadır. Halkın sadece yüzde yedisi okur - yazardır, bu oran kadınlarda yüzde bir bile değildir. Alt yapı her alanda yetersiz, ülkede önemli bir sanayi etkinliği ve bu etkinliğe elverecek bir kapital birikimi de yoktur. Madenlerin büyük çoğunluğu, limanlar ve var olan demiryolları yabancı şirketlerin yönetiminde, ülke ekonomik bakımdan yarı sömürge durumundadır. Kişi başına gelir 4 lira, kişi başına ortalama kamu harcaması ise 50 kuruştur (Özakman, 2005).

Türkiye Cumhuriyetinin refah bir seviyeye ulaşması yolunda karşılaşılan ilk tablo oldukça karanlıktı. Savaşın büyük maddi ve manevi kayıplarla çıkmış yoksulluk içindeki ve eğitim düzeyi çok düşük olan halktan Atatürk ve arkadaşları ile aynı istek ve heyecanı duymasını beklemek ilk etapta mümkün değildi. Böyle bir durumda Atatürk'ün düşüncelerini gerçekleştirmesi çok zor görünüyordu ancak, tam bağımsızlık ve çağdaşlaşma yolunda mutlak başarının halkın tam desteğiyle gerçekleşebileceği de açıktı. Atatürk ve arkadaşları, bu karamsar tablonun ancak eğitim yoluyla değiştirilebileceğini düşünerek, milli eğitime çok büyük bir önem ve öncelik vermişlerdir.

Osmanlı Devletinin son dönemlerinde eski eğitim sisteminin düzeltilmesinin mümkün olmayacağı görülmüştür. Yeni bir eğitim sistemine geçilmeli ve bu sisteminin ilkeleri de Cumhuriyetin temellerine uygun olmalıydı. Eğitim alanında ikilik kaldırılmalı, laik ve milli bir eğitim sistemi kurulmalı, milletin yarısını oluşturan Türk kadınları da eğitilmeli, bütün öğretim kurumlarının devletin kesin denetimine geçmesi sağlanmalıydı. Özetle, yepyeni bir eğitim sistemi kurulmalıydı. Atatürk, 1920'lerden ölümüne kadar gerek TBMM'de gerekse çeşitli öğretmen topluluklarına hitaben yaptığı konuşmalarında en fazla eğitimin milliliği üzerinde

durmuştur. Atatürk'e göre; milli mücadelenin kazanılmasında etkili olan milli birlik ve milli şuur anlayışı yeni devletin eğitim politikasının da esasını oluşturmalıydı. Dolayısıyla eğitim alanında yapılacak inkılâpların ve Atatürkçü Eğitim'in iki esas ilkesi olacaktı: "Millî Eğitim" ve "Eğitim Birliği" (Kayıran, 1998).

Cumhuriyet'in ilanından sonra gerçekleştirilen köklü inkılâp hareketleri arasında yeni devletin ilk anayasası olan 20 Nisan 1924 tarihli "Teşkilat-ı Esasiye Kanunu" önemli bir yer tutmaktadır. Kanunun 80. Maddesi de girişilecek eğitim politikası açısından önemlidir: "Hükümet nezaret ve murakabesi altında kanun dairesinde her türlü tedrisat serbesttir..." Bu hüküm ile devletin eğitim ve öğretim kurumları üzerindeki denetimi açıkça belirtilmiştir (Sezer-A, 1999).

Eğitim sahasındaki inkılâplardan en önemlisi, 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu'dur. Bu kanunla, Hilâfetle birlikte "Şer'îye ve Evkaf Bakanlığı" kaldırılarak devlet yönetiminde ikiliğe son verildiği gibi, aynı gün öğretimde de ikiliğe son verilmiştir. Mahalle mektepleri ve medreseler kapatılırken, Tanzimat okulları geliştirilmiş, azınlık ve yabancı okulları Milli Eğitim Bakanlığının gözetimi ve denetimi altına verilmiştir. Yani Milli Eğitim Bakanlığı bütün eğitim ve öğretim işlerinin tek yetkili ve sorumlu mercii haline gelmiştir. Genel bir eğitim devriminin ilk büyük adımı olan "Tevhid-i Tedrisat Kanunu" ile millî birlik ve beraberliği bozucu "öğretimde ikilik veya üçlük" sorunu tarihe karışmıştır (Dönmez, 2006).

Mecliste kabul edilen yasanın ana maddeleri şunlardı:

"Madde 1- Türkiye dâhilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekâletine merbuttur.

Madde 2- Şer'îye ve Evkâf Vekaleti veyahut hususi vakıflar tarafından idare olunan bilcümle medrese ve mektepler Maarif Vekaletine devir ve raptedilmiştir.

Madde 3- Şer'îye ve Evkâf Vekâleti bütçesinde mekâtib ve medarise tahsis olunan mebalîğ, Maarif bütçesine nakledilecektir.

Madde 4- Maarif Vekâleti, yüksek diniyat mütehassısları yetiştirmek üzere Dârülfünunda bir İlâhiyat Fakültesi tesis ve imamet ve hitabet gibi hidemat-ı diniyyenin ifası vazifesiyle mükelef memurların yetişmesi için de ayrı mektepler küşad edecektir.

Madde 5- Bu kanunun neşri tarihinden itibaren terbiye ve tedrisat-ı umumiyye ile müştegil olup şimdiye kadar Müdafaa-ı Milliyeye merbut olan askerî rüşdi ve idadilerle, Sıhhiye Vekâletine merbut olan Darüleytamlar bütçeleri ve heyet-i talimiyeleri ile beraber Maarif Vekaletine raptolunmuştur. Mezkur rüşdi ve idadilerde bulunan heyet-i talimiyelerin cihet-i irtibatları âtiyen ait olacağı Vekaletler arasında tahvil ve tanzim edilecek ve o zamana kadar orduya mensup olan muallimler orduya nisbetlerini muhafaza edecektir."

Tevhid-i Tedrisat Kanunun imzalanmasından sonra Türk hükümeti, kendi sıbyan mekteplerini ve medreselerini kapatma kararı aldıktan sonra, aynı tutumu ülkedeki yabancı okullara karşı da göstermiştir. Yeni Türk Devleti kendi sınırları içinde hiç bir dinin ve mezhebin propagandasının yapılmasını istemiyordu. Okullar bu yönlerden tarafsız olmalı ve millî hislerle uygar görevlere yer vermeliydi. Türkiye bunun için kendi medreselerini kapatmayı göze almıştı ve bundan Hristiyan okullarını bu durumdan hariç tutmak istemiyordu. Üstelik bunu tamamen bir iç sorun kabul ederek yabancı hükümetlerin protestolarını dinlemeyeceğini açıklamıştı. Medreseleri kapatan Türkiye'nin Katolik ve Protestan okullarına karşı seyirci kalması düşünülemezdi. (Ergün, 1982).

Sonuç olarak; genel bir eğitim devriminin ilk büyük adımı olan “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile bir yandan laik bir neslin temelleri atılmış, öte yandan “memlekete ahlaklı, karakterli, cumhuriyetçi, inkılâpçı, müspet gençler yetiştirmek üzere” “milli bir terbiye sistemi” kurulmuştur (Kocatürk, 1984).

Tevhid-i Tedrisat kanununun yürürlüğe girmesinden sonra yeni eğitim felsefesinin hayata geçirilmesi sürecinde önemli inkılâplardan biri de 3 Kasım 1928 tarihinde yürürlüğe giren, 1 Kasım 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki hakkındaki kanun olmuştur. O zamana kadar Türkçe’yi yazmak için kullanılan Arap harfleri yerine Latin esasından alınan Türk harfleri kullanılmaya başlanmıştır (Ballar, 2004).

Harf inkılâbı bir gecede ani bir kararla uygulamaya sokulan bir değişiklik değil dönemin aydınları tarafından 1851’den beri “Latin alfabesi mi yoksa eski

alfabe mi?” şeklinde süre gelen bir tartışmadır. Atatürk de bu konuyu savaş yılları olan 1907–1923 yıllarında dahi incelemiş ve Latin alfabesine geçiş görüşlerini o yıllarda değişik aydınlarla paylaşmıştır. Harf inkılâbının, yeni kurulmuş, laik ve çağdaş bir devlet olma amacındaki bir devlete çok büyük kazanımları olmuştur (Çotuksöken, 2007).

Bu durumda, kapatılması ön görülen kurumların yerine alacak, yapılan inkılâpların amacına uygun olarak uygulanabileceği ve yeni eğitim sisteminin vizyonuna sahip eğitim kurumlarının büyük bir hızla ve özenle açılması gerekliliği vardı. “Milli Eğitim” felsefesinin bir sonucu olarak dönemin eğitim durumu şartlarında, kaliteli ama milli bir eğitim verecek, yabancı ve azınlık okullarına her yönüyle alternatif bir kurum olması düşünülen Türk Eğitim Derneği’nin kuruluş gerekçesi ortaya çıkmıştır.

2- TÜRK MAARİF CEMİYETİ KURULUŞU VE ANA TÜZÜKLERİ

Türkiye’nin her alanda gelişebilmesi için çağdaş ve milli eğitimin vazgeçilmez önemine inanmış olan Büyük Önder Atatürk, 1 Kasım 1925’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışında yaptığı konuşmada:

“...Azayi Kiram

Maarifimizden bahse başlarken, kız ve erkek çocuklarımızın ve ana babaların eğitim için gösterdikleri umumi şevk ve tehalükü takdirlerle tezkâr etmek isterim. Büyük millet meclisinin ve Hükümeti Cumhuriyenin azami vasait ve gayreti sarf ettiği müsellemlerle birlikte, ilim ve tahsilin feyiz ve nuruna olan iştihakı umumiye tatmin edebilmekten henüz uzaktır. Önümüzdeki sene için devletçe yapılabilecek azami fedakarlığı rica ederken erbabı yesardan olan vatandaşlarımıza da şayanı himayet olan çocuklarımızı hususi teşebbüsleriyle okutup yetiştirmelerini ehemmiyetle tavsiye ederim...” (TBMM, 1920, s.10)

Derneğin kurucularından ve 1934 ve 1935 yılları arasında yönetim kurulu başkanlığı da yapmış olan Refet Ülgün (1940, s.38) Atatürk’ün bu konuşmasını şöyle

yorumlamıştır: “Atatürk’ün bu veciz ve kıymetli sözleri Türk ulusuna bir teşvik, maarifçilere de bir ihtardır. Ne duruyorsunuz, neden teşebbüslere girip teşkilat yapmıyorsunuz, ulusun kültür alanında ilerlemesine, yükselmesine, neden çalışmıyorsunuz demek istiyordu.”

Savaştan yeni çıkmış, ekonomisi kötü durumdaki bir ülkenin eğitim alanında yapacağı yatırımlar yetersiz kalacağı için Atatürk söz konusu konuşmasında önemli bir çağrıda bulunmuştur.

Atatürk’ün bu çağrısı cevapsız kalmamış ve kısa bir süre sonra, o zaman Cumhuriyet Halk Fırkası Merkezi olan Büyük Millet Meclisi binasında bütün milletvekilleri, üst düzey yöneticiler ve ileri gelen işadamlarının katıldığı bir toplantı yapılmıştır. İleride "Türk Maarif Cemiyeti"nin kurucuları adını alacak bir kurul Trabzon milletvekili Hasan Saka başkanlığında kurulmuş, konuyla ilgili inceleme ve görüşmelere başlanmıştır. Sonuçta çalışmalar ve tartışmalar, Atatürk’ün direktifini en iyi şekilde yerine getirecek çözüm yolu olarak Türk Maarif Cemiyeti’nin kurulmasında birleşmiştir (TED Bursa, 2007).

Ballar (2004, s.956), 11 Kasım 1956 yılında yapılan TED’in 16. Genel Kurulunda, zamanın Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ve TED’in kurucularından Prof. Dr. M. Emin Erişirgil’in derneğin açılış amacı ile ilgili anısını şu şekilde aktarmıştır:

“... kurucular Ulus Meydanı’nda, yanan eski Maarif Vekilliği binasında Talim ve Terbiye Kütüphanesi diye anılan odada toplanmışlardı... orada toplananlar, yurdun muhtelif taraflarında özel okullar açmak, pansiyonlar kurmak ve istidatlı Türk gençlerinin garp memleketlerindeki tahsillerine yardım eylemek için Cemiyetimizi kurmaya karar vermişlerdi. Eğer hafızam beni yanılmıyorsa aynı yıl Büyük Millet Meclisi’nin açılış konuşmasında rahmetli Atatürk özel teşebbüsü maarifle işbirliğine davet ediyordu. Cemiyetimizin kuruluşu maarif tarihimizde basit bir olaymış gibi geçilmeyecektir. Bu tarih maarif politikasında bir gelişmenin habercisi idi. Çünkü Cumhuriyet maarifi ilk devirlerinde hususi okulları kötü görüyordu. Belki yabancı okulların İstiklal Savaşı yıllarında fena hareketlerini unutacak kadar zaman geçmemişti de ondan... Şu kadar ki o vakitler maarif bütçesi 6-7 milyon civarında idi. Vatandaşlar bunu hesaba katmıyorlardı da bizim vilayet

ve kazada da okul açın diye feryat ediyorlardı. O zaman vekillikte çalışan büyük memurlar özel teşebbüslerin yardımı olmadıkça istenenleri yapamayacaklarını anladılar. Bu maksatla ki Cemiyetimiz kurulmuştur.”

Aralarında; Meclis Başkanı Kazım Özalp, Başbakan İsmet İnönü ve dokuz bakan, 211 milletvekili, Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak, ikinci başkanı Kazım Orbay ve Ordu Komutanı Hüseyin Hünü Paşa, iki Danıştay üyesi, on Üniversite Rektörü ve Dekanı, 14 bakanlık bürokratu, bir tüccar, bir gazeteci ve Türk Ocakları Derneği Genel Sekreteri Hasan Ferit’in de bulunduğu Kurul 31 Ocak 1928 tarihinde toplanmıştır. Uzun çalışmalar sonucunda oluşturulan “Türk Maarif Cemiyeti Nizamnamesi” 254 kişiden oluşan Kurucular Genel Kurulu tarafından madde madde görüşülerek oybirliğiyle kabul edilmiştir (TED Bursa, 2007).

TMC’yi oluşturan organlar Nizamname’nin 18. Maddesi uyarınca şu şekildeydi:

- 1- Genel Kurul
- 2- Genel Merkez Kurulu
- 3- Genel Merkez Yönetim Kurulu

Genel Merkez Kurulu, Genel Kurulca, Genel Merkez Yönetim Kurulu ise Genel Merkez Kurulu tarafından seçilirdi (TED, 1977).

İlk Genel Merkez Kurulunu oluşturan üyeler:

M. İsmet İnönü:	Başbakan
Mustafa Necati Uğural:	Milli Eğitim Bakanı
Haydar Çerçel:	Afyon Milletvekili
Ruşen Eşref Üneydin:	Afyon Milletvekili
Hayrettin Karan:	Balıkesir Milletvekili
İsmail Hakkı Uzunçarşılı:	Balıkesir Milletvekili
Halit Bayrak:	Bayazıt Milletvekili
Sami Rıfat:	Çanakkale Milletvekili
Haydar Rüştü Öktem:	Denizli Milletvekili
Şakir Kesebir:	Edirne Milletvekili
Zeki Mesud Alsan:	Edirne Milletvekili
Saffet Arıkan:	Erzincan Milletvekili
Aziz Akyürek:	Erzurum Milletvekili
Nafi Atuf Kansu:	Erzurum Milletvekili

Hakkı Tarık Us:	Giresun Milletvekili
Hüseyin Hüsnî :	İstanbul Milletvekili
İhsan Sökmen:	İstanbul Milletvekili
Nurettin Ali Berkol:	İstanbul Milletvekili
Osman Hamdi Aksoy:	İzmir Milletvekili
Ahmet Ağaoğlu:	Kars Milletvekili
Musa Kazım Onar:	Konya Milletvekili
Yunus Nadi Abalıoğlu:	Muğla Milletvekili
Mahmut Soydan:	Siirt Milletvekili
İbrahim Alâaddin Gövsa:	Sivas Milletvekili
Necmettin Sadık Sadak:	Sivas Milletvekili
M. Emin Yurdakul:	Şarkikarahisar Milletvekili
Kemal Zaim Sunel:	MEB Müsteşarı
M. Emin Erişirgil:	Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı
Neşet Ömer İrdelp:	Darülfünun Rektörü
Mustafa Şefik Yürekli:	Danıştay Üyesi

2.1 TÜRK MAARİF CEMİYETİ NİZAMNAMESİ (1928)

TMC, 15 Ekim 1925 tarih ve 325 sayılı Kanun ile 20 Aralık 1925 tarih ve 387 sayılı Cemiyetler Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş; kuruluş, amaç, çalışma konu ve biçimleri ile üyelik hükümleri ilk nizamnamede belirlenmiştir. İlk Nizamname eski yazı ile yazılmış ve 50 asıl iki geçici madde ile Kurucuların gösterildiği bir listeden oluşmuştur (Ballar, 2004).

Derneğin bazı önemli maddeleri günümüz Türkçe'si ile aşağıdaki şekildedir (Ballar, 2004):

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin yüksek korumasıyla övünen, Başbakan Hazretlerinin Genel Başkanlığında kurulmuş, Türk Maarif Cemiyeti Nizamnamesi – 31 Ocak 1928

Derneğin Adı:

Birinci Madde – Merkezi Ankara'da olmak üzere 31 Ocak 1928 tarihinde Türk Maarif Cemiyeti adıyla bir dernek teşkil edilmiştir.

Derneğin Amacı:

İkinci Madde –

A. Memleket dâhilinde ve haricindeki irfan merkezlerinde Türk öğrencilerine ait yurtlar tesis etmek ve öğrencileri buralarda barındırmak.

B. Yüksek tahsilini devam etme imkânı bulamayan zeki ve çalışkan öğrencilere tahsillerini tamamlamak için belirlenecek şartlar altında yardımda bulunmak.

C. Türk çocuklarını yabancı okullara başvurmaktan uzaklaştıracak okullar açmak ve cemiyetin amaçlarına hizmet edecek her türlü yayın ortaya koymak

D. İmkânlar dâhilinde Türk vatandaşların milli ve sosyal eğitimini yükseltmeye çalışacak girişimlerde bulunmak.

Üçüncü Madde – Dernek, Türkiye Cumhuriyeti dâhilinde kurulmuş, milli amaçlar uğruna çalışan dernekleri ve müesseseleri, kendi amacını gerçekleştirme yolunda kardeş teşkilat olarak kabul ederek yardımlarından ve ortaklıklarından en üst düzeyde yararlanmayı kendisi için bir amaç sayar.

Dördüncü Madde – Dernek hiçbir siyasi amaç gütmeyip, sadece memleket gençliğinin eğitim-öğretimine yardım ile meşgul olur.

Üyeler:

Beş, Altı, Yedi, Sekiz, Dokuzuncu Maddeler – Derneğin dört türlü üyesi vardır

A. Derneğin ilk kurucular ile senede en az 20 Lira verebilecekler veya ilim ve fikirlerinden yararlanılmak üzere derneğe kabul edilenler; Kurucu Üye

B. Derneğe senede 10 Lira verebilecekler; Faal Üye

C. Senede en az 1 Lira verebilecekler; Yardımcı Üye

D. Derneğe karşı yardım ve ilgisi görülenler Genel Merkez kurulunun kararı ve kongrenin onayı ile Koruyucu Üye olurlar.

...

On ikinci Madde – Dernek üyelerinin Türk olması şarttır. Ancak, derneğin amaçları dâhilinde çok büyük yardımları görülen yabancılar kongre kararıyla Koruyucu üye olabilirler.

...

Derneğe Kabul Şartları:

On beşinci Madde – İlk kurucular dışında derneğe yeni Kurucu Üye kabulü mevcut kuruculardan beş kişinin önerisi ve Genel Merkez Kurulunun kararıyla olur. Faal üyelerin kabulü için, mevcut kuruculardan birinin ya da temsilcilik önerisi ve Yönetim Kurulunun kararı gereklidir. Yardımcı üyelerin kabul kararı için ayrıca bir şarta gerek olmayıp sorumluluklarını yerine getiren her Türk yardımcı üye olabilir.

Üyelik Sıfatını Düşürecek Sebepler:

On altıncı Madde – Bir üyenin dernekle alakası aşağıdaki sebeplerle kesilir ve durum derneğin bütün teşkilatına bildirilir.

A. Taahhütlerini yerine getirmemek

B. Onur kırıcı bir suçla mahkûm edilmiş veya siyasi ve medeni haklardan mahrumiyet ile cezalandırılmış olmak.

C. Derneğin amaçlarına ters hareketlerde bulunmak.

Koruyucu ve Kurucu üyeliklerin düşürülmesi kararı Genel Merkez Kurulu, Faal üyeliğten düşürülme Genel Merkez Yönetim Kurulu ve Yardımcı üyeliğten düşürülme de Temsilcilikler tarafından alınır.

...

Derneğin Teşkilatı:

On sekizinci Madde – Derneğin teşkilatı şu şekildedir:

A. Kongre

B. Genel Merkez Kurulu

C. Genel Merkez Yönetim Kurulu

Dernekçe her il bir daire olarak kabul edilmiştir. Her dairede derneğin Genel Merkez Kurulu tarafından seçilmiş birer temsilci bulunur.

Kongre:

On dokuzuncu Madde – Kongre her üç senede bir defa Ankara’da Nisan ayı içerisinde toplanır.

...

Genel Merkez Kurulu:

Yirmi yedinci Madde – Genel Merkez Kurulu, Kongre tarafından Kurucu ve Faal üyeler arasından seçilmiş olan otuz kişiden meydana gelir. Ayrıca kongre tarafından on yedek üye seçimi yapılır ve boş kalması durumunda bu kişiler, alınan oy çokluğu sırasına göre Genel Merkez Kuruluna dahil olurlar.

Yirmi sekizinci Madde – Dernek ve Genel Merkez Kurulunun Genel Başkanı, Başbakanlık makamında bulunan kişidir.

Yirmi dokuzuncu Madde – Genel Merkez Kurulu Ankara’da her üç ayda bir toplanır.

...

Genel Merkez Yönetim Kurulu:

Otuz beşinci Madde – Genel Merkez Yönetim Kurulu, Genel Merkez Kurulu tarafından, yönetim kurulu başkanı ve yardımcısı, genel sekreter ve iki üye olmak üzere beş kişiden oluşur.

...

Çeşitli Hükümler:

Kırk üçüncü Madde – Aksi kabul edilmedikçe, bütün seçimler gizli oyla yapılır.

...

Kırk Beşinci Madde – Derneğin kuruluş tarihi olan 31 Ocak günü bütün kuruluş ve mensupları için bayramdır.

...

2.2 ANA TÜZÜKTE YAPILAN İLK GENİŞ DÜZENLEME (1939)

Dernek arşivinden edinilen bilgilere göre, yasalarda yapılan değişiklikler, ortamın doğurduğu zorunluluklar ve uygulamada görülen gereksinimler

doğrultusunda derneğin Ana Tüzüğündeki ilk geniş kapsamlı değişikliğin taslağı 20.04.1935 tarihinde yapılan olağanüstü kurultayda hazırlanmıştır. Daha sonraki dönemde yapılan birkaç değişiklikten sonra Ana Tüzüğe son şekli verilmiş ve 26 Haziran 1938 tarih ve 3512 sayılı Cemiyetler kanununa göre yeni Ana Tüzük hazırlanmış ve 3 Temmuz 1939 tarihinde yapılan üçüncü olağanüstü kongrede her madde tek tek tartışılarak kabul edilmiştir. Buna göre, yeni Ana Tüzük 10 bölüm ve 82 maddeden oluşmuştur (TED, 1939-A).

1939 tarihli yeni Ana Tüzüğün en önemli görülen maddeleri orijinal diliyle aşağıdaki gibidir (TED, 1939-A, s.3–19):

Birinci Bölüm

Madde 1 – 31 İkincikânun 1928 tarihinde Ebedî Şef Atatürk'ün emir ve işaretleri ve yüksek himayeleri altında (Türk Maarif Cemiyeti) adile bir Cemiyet kurulmuştur.

Bu cemiyetin ana nizamnamesi 26/6/1938 tarihli ve 3512 numaralı Cemiyetler kanununa göre aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2 – Türk Maarif Cemiyeti Cumhurbaşkanımız ve Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün yüce himayesi altındadır.

Madde 3 – Cemiyetin genel Başkanı, Başbakanlık orununda bulunan zattır.

Madde 4 – Kültür Bakanlığı (Milli Eğitim) orununda bulunan zat, Cemiyetin fahrî Başkanıdır.

...

Üçüncü Bölüm

Cemiyetin Üyeleri, Cemiyete girme ve çıkma şartları ve üyelerin verecekleri para

Madde 11, 12, 13, 14, 15 – Cemiyetin dört türlü üyesi vardır.

- A. Kurucu Üye: Cemiyeti kuranlardır, Cemiyete yılda en az üç lira vermeyi kabul eder.
- B. Çalışkan Üye: Cemiyete yılda en az iki lira vermeyi kabul eden Türk Çalışkan Üye olabilir.
- C. Yardımcı Üye: Cemiyete yılda en az bir lira veren her Türk Yardımcı Üye olur
- D. Koruyucu Üye: Cemiyete karşı büyük yardım ve ilgisi görülenler Genel Merkez İdare Hey'eti kararile koruyucu üye olabilirler.

...

Dördüncü Bölüm

Cemiyetin Örgütleri

Madde 22 – Cemiyetin örgütleri şunlardır:

- A. Umumî Heyet
- B. Genel Merkez İdare Hey'eti

C. Şube İdare Hey'eti

D. Mümessillikler

...

Umumi Heyet

Madde 23 – Cemiyetin umumî heyeti her iki yılda bir Haziran ayı içinde Genel Merkez İdare hey'etince tayin edilecek günde toplanır.

...

Beşinci Bölüm

Merkez İdare Heyeti

Madde 40 – Merkez İdare Hey'eti, Umumî hey'etçe kurucu ve çalışan üyeler arasından seçilmiş on bir kişiden ibarettir. Ayrıca Umumî merkez heyetince yedi yedek üye seçilir ve açık olduğunda bunlardan rey alma sırasile, tesavi halinde kur'a ile merkez idare hey'etine alınırlar.

...

Yeni Ana Tüzükte ilk Ana Tüzüğün büyük çoğunluğu korunmuş olup genel olarak genişletilmiştir. Dikkati çeken en önemli değişiklik ise Derneğin teşkilatı ile ilgili maddelerdedir. Yeni Ana Tüzüğün 22. maddesine göre yeni teşkilat günümüz Türkçe karşılıkları ile şu şekilde oluşturulmuştur:

- a- Genel Kurul
- b- Genel Merkez Yönetim Kurulu
- c- Şube Yönetim Kurulu
- d- Temsilcilikler

İlk Ana Tüzükteki Genel Merkez Kurulunun 1938 tarihinde yenilenen Ana Tüzükte yer almadığı görülmektedir. Kongrenin (Genel Kurul), yenilenen Ana Tüzüğe göre iki yılda bir Haziran ayı içerisinde toplanması kararlaştırılmış, Genel Merkez Yönetim Kurulunun üye sayısı ise beşten on bire çıkarılmıştır. Bunun yanında yenilenen tüzükte de taşralardaki örgütlenmeden dolayı Şube Yönetim Kurulu yer almıştır.

Dikkati çeken bir başka değişiklik; kurucu ve faal üyelik taahhütlerinin yeni Ana Tüzüğe göre çok daha düşük olmasıdır.

Ayrıca dernek yurt genelinde örgütlenmeye başladığı için bu Ana Tüzükte “Cemiyetin taşra şube ve mümessillikleri” başlıklı 8 madde (53–60. maddeler) yer almıştır.

“Cemiyetin hesapları, defterleri ve hesapların tetkik ve murakabesi” başlığı altında yedi madde (61–67. maddeler) ilk Ana Tüzükten farklı olarak burada yer almıştır.

Ayrıca, “ Cemiyetin feshi ve malların tasfiyesi” başlığı altında 70, 71 ve 72. maddeler de yenilenen Ana Tüzükte yer almıştır.

2.3 1965 ANA TÜZÜĞÜ

Dernek arşivinde yapılan incelemelere göre; 2 Temmuz 1950 tarihinde yürürlüğe giren 12 Mayıs 1963 tarihinde bazı maddeleri değiştirilen Ana Tüzüğün yerine 17 Ekim 1965 yılında yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında onaylanan ve 18 Ekim 1965 tarihinde yürürlüğe giren söz konusu tüzük, 1939 Ana Tüzüğü ile karşılaştırıldığında ilk göze çarpan fark 82 maddelik 1939 Ana Tüzüğünün, 58 maddeye düşmesidir. 1965 Ana Tüzüğü, Atatürk’ün 1 Kasım 1925 tarihinde TBMM açılışında yaptığı konuşmanın eğitimle ilgili kısmından alıntı ile başlar.

Söz konusu tüzüğün bazı önemli maddeleri orijinal diliyle şu şekildedir (TED, 1966, s. 5 – 17):

Kuruluş:

Madde 1 - Türk Eğitim Derneği, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 1 Kasım 1925 tarihli oturumunda Ulu Önder Atatürk’ün açılış nutuklarından ilham alınarak 31 Ocak 1928 de kurulmuş ve Bakanlar Kurulu’nun 12 Aralık 1939 tarih ve 2 / 12441 sayılı kararı ile kamuya yararlı Derneklerden sayılmıştır.

Koruyuculuk:

Madde 2 – Cumhurbaşkanı, Türk Eğitim Derneği’nin yüksek koruyucusudur.

Merkez ve Şubeler:

Madde 3 – Türk Eğitim Derneği'nin merkezi Ankara'dadır.

Dernek çalışmalarını Genel merkez ve şubeleri eliyle yapar; Genel Merkez Yönetim Kurulu kararı ile gerekirse yeni şubeler açar.

Çalışma İlkeleri:

Madde 4 – Türk Eğitim Derneği, çalışmalarında Cumhuriyet ve Atatürk ilkelerine bağlı kalmayı başlıca ödev bilir ve politika ile uğraşmaz.

Çalışma Konuları ve Amaç:

Madde 5 – Türk Eğitim Derneği'nin çalışma konu ve amaçları,

- a) Kimsesizliği ve parasızlığı dolayısı ile kendi başına okumaya imkan bulamıyan ahlaklı, anlayışlı ve çalışkan Türk çocuklarının okumalarını sağlamak,
 - b) Gerek yurt içinde gerekse yabancı ülkelerde bulunan eğitim merkezlerinde Türk öğrencileri için yurtlar kurmak,
 - c) Türk çocukları için yabancı dil öğretimini öngören okullar ve her çeşit kurslar açmak,
 - d) Türkçe veya yabancı dille öğretim yapan yüksek okullar açmak,
 - e) Türk çocuklarını ulusal, sosyal, kültürel ve sportif eğitimlerini yükseltmeye çalışmak
 - f) Türk çocuklarının boş zamanlarını değerlendirmektir.
- Türk Eğitim Derneği bu çalışma konuları ve amaçlarını, kuracağı tesisler ve kurumlar aracılığı ile de gerçekleştirebilir.

Üyelik Aidatı:

Madde 8 – Türk Eğitim Derneği üyeleri her Dernek bütçe yılı için en az oniki, en çok yüzyirmi lira üyelik aidatı öderler.

Organlar:

Madde 13 – Türk Eğitim Derneği'nin organları aşağıda gösterilmiştir.

Genel Merkez Organları:

- a) Dernek Genel Kurulu
- b) Genel Merkez Yönetim Kurulu
- c) Genel Merkez Denetleme Kurulu

Şube Organları:

- a) Şube Genel Kurulu
- b) Şube Yönetim Kurulu
- c) Şube Denetçileri

Dernek Genel Kurulu:

Madde 14 – Dernek Genel Kurulu, Türk Eğitim Derneği'nin en yetkili organı olup her yıl olağan olarak Şubat ayı içinde bütün üyelerin katılması ile toplanır ve üye tam sayısından yarısından bir fazlasının hazır bulunması ile çalışmalarına başlar.

Madde 41 – Okullar, devletin eğitim yasalarına bağlı olmakla beraber yönetim ve mali konularda şube veya Genel Merkeze karşı sorumludurlar.

Yurtlar, Şube veya Genel Merkeze bağlı tüzel kişiliği olmayan iç kuruluşlardır.

Tesisler, senetlerindeki hükümler gereğince tüzel kişiliği bulunan kuruluşlar olup, mali bakımdan Genel Merkezin denetimine bağlıdırlar.

Toplantılarda Oylama:

Madde 49 – Ana Tüzükte aksine bir hüküm olmıyan hususlarda Genel Kurul ve Yönetim Kurulları toplantılarında oylamalar açık olarak yapılır.

Gizli oya başvurulması bu yoldaki önerenin kabulüne bağlıdır.

Ana Tüzük Değişikliği:

Madde 54 – Dernek ana tüzüğü, olağanüstü Genel kurul toplantılarında değiştirilebilir. Değişiklik yapılabilmesi için teklifin gündemde bulunması ve 14. maddeye göre toplanacak olan Genel Kurul üyelerinin en az üçte ikisinin hazır bulunması şarttır...

1965 Ana Tüzüğü'nün sonunda Kurucu üyelerin isimlerine o zamanki görevleriyle beraber yer verilmiştir. Ayrıca “Türk Eğitim Derneği Amblemi” adı altında yer alan bölümde TED’in amblemi ile ilgili çeşitli hükümler vardır. Amblemin fiziksel özelliklerinin belirtildiği 3. maddede: “ Renkli baskılarda, ay sarı; yıldızlar, meşale sapı ve çerçeve beyaz; meşale kırmızı; fon ve yazı Kolej mavisi ile renklendirilir.” denmektedir (TED, 1966).

Kurumun ve eğitim sistemindeki gelişiminin takip edilebilmesi açısından iki tüzük arasındaki önemli değişiklikleri tespit etmek yerinde olacaktır.

1939 yılında kazanılan “Kamuya Yararlı Dernek” sıfatının tüzüğe girmesi, yurt dışında da eğitim kurumların ve yabancı dille eğitim yapan yüksek öğretim kurumlarının açılabilmesinin dernek amaçlarının içerisine girmesi Ana Tüzüğü'nün birinci bölümünde görülen en önemli değişiklikleridir.

İkinci bölümde ise; üyelik aidatları ile ilgili olarak yapılan değişiklik 1939 Ana Tüzüğü'ne göre göze çarpan bir başka farklılıktır. Ayrıca, 1939 Ana Tüzüğü'nde yer alan Kurucu, Çalışkan, Yardımcı ve Koruyucu Üye tanımlamaları yeni Ana Tüzükte yer almamıştır. Dördüncü bölümde Derneğin organları Genel Merkez ve Şube Organları olarak ikiye ayrılmış ve böylece Şubelerin de Yönetim Kurullarından sonra kendi genel kurulları oluşturularak bir bakıma yerinden yönetime gidilmiştir. Toplantılardaki oylama ile ilgili olarak ise eski tüzüğü'nün 38. maddesindeki “Ayrı bir karar verilmedikçe her türlü seçimler gizli olarak yapılır” hükmü, 1965 Ana Tüzüğü 49. maddesinde “Ana Tüzükte hükmü olmadıkça her türlü oylama açık oyla yapılır” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Genel Kurulun toplanması yapılan değişiklik; eski

Ana Tüzüğe göre iki yılda bir Haziran ayında değil, her yıl Şubat ayında toplanmaya başlamıştır. Ayrıca bu Ana Tüzükle birlikte Yönetim Kurulu Başkanlarına Genel Başkan denmeye başlanmıştır.

2.4 1973 ANA TÜZÜĞÜ

12 Mayıs 1973 tarihinde yapılan değişikliklerle 13 Mayıs 1973 tarihinden itibaren yürürlüğe giren Ana Tüzük 58 madde ve 2 geçici hükümden oluşmuştur (TED, 1974 – B).

1973 Ana Tüzüğü, 1965 Ana Tüzüğü ile karşılaştırıldığında; I. Bölümü oluşturan Kuruluş, Koruyuculuk, Merkez ve Şubeler, Çalışma İlkeleri ve Amaçları ve II.Bölümü oluşturan, Üyelik, Üyeliğe Girme, Çıkma ve Çıkarılma maddelerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Dernek Organları, Görev ve Yetkileri ile ilgili III. Bölümün 13. maddesinde önemli bir değişiklik olmuş ve Genel Merkez Organları Dernek Genel Kurulu, Genel Merkez Yönetim Kurulu, Genel Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Merkez Denetleme Kurulu olarak belirlenmiştir. 1973 Ana Tüzüğünde Genel Merkez Yürütme Kurulu adıyla bir organ yer almış ve 26. maddede açıklanmıştır. Buna göre; “Genel, Başkan, Genel Sekreter, Genel Sayman ve konusuna göre ilgili raportör üyelerden oluşur ve Genel Başkanın çağrısıyla toplanır.”

Dernek Genel Kurulu toplantıları 1965 Ana Tüzüğünün 14. maddesine göre her yılın Şubat ayında yapılırken, 1973 Ana Tüzüğü ile her yılın Ekim ayı olarak değiştirilmiştir. Ayrıca 1974 Ana Tüzüğüne göre “Genel Kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen konular gündeme konulur” şeklinde bir önceki tüzükte olmayan bir ifade eklenmiştir.

V. Bölümde maddelerde önemli değişiklik olmazken sadece “tesis” yerine “vakıf” sözcüğü kullanılmıştır. Tarihi Gelişimde “Ankara Koleji Vakfı” olarak kullanılmış olmasına rağmen 1963 – 1973 yılları arasında her türlü yazılı metin ve belgelerde “tesis” sözcüğü kullanılmıştır.

IV. Bölümü oluşturan Şube Organları ve Görevleri Bölümünde kayda değer önemli değişiklik olmamıştır.

Bir önceki Ana Tüzüğe göre Genel Merkez Yönetim Kurulunun görev ve yetkilerine; “mevzuata uygun hareket etmeyen, Şube Yönetim Kurullarına işten el çekertmek ve geçici Yönetim Kurulunu seçmek için Şube Genel Kurulunu bir ay içinde Olağanüstü toplantıya çağırarak” şeklinde bir madde eklenmiştir. Bu maddenin eklenmesinin sebebi, Şube – Genel Merkez ilişkilerinin 1970’li yıllarda kötüye gidişinin, Şubelerin başına buyruk almış olduğu kararların bu maddenin eklenmesine sebep olduğu düşünülebilir.

VI. bölümü oluşturan Mali Konular bölümündeki 43. maddede bütçe yılı başlangıç ve bitiş tarihlerinde bir değişiklik yapılmış, 1 Ocak – 31 Aralık tarihleri, 1 Temmuz – 30 Haziran şeklinde değiştirilmiştir. Bu bölüme 44. maddede yer alan Bütçe İlkeleri başlıklı bir alt bölüm eklenmiş ve Genel Merkezin ve şubelerin mali konulardaki, yardım ve bağışlardaki yetkileri Ana Tüzük aracılığı ile netleştirilmiş ve o yıllarda zaman zaman yaşanan sorunlar çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.

2.5 2008 ANA TÜZÜĞÜ

Derneğin 60 maddeden oluşan güncel Ana Tüzüğü, Dernekler Kanununa göre değiştirilmiş ve 16 Mart 2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir (TED, 2008-A).

Son Ana Tüzüğü 1973 Ana Tüzüğü ile karşılaştırınca göze çarpan farklılıklar (TED, 1974 - B, TED, 2008 -A):

Kuruluş alt başlığı ile verilen I. Maddeye: “Derneğimizin isminde ‘Türk’ kelimesinin kullanılması, Bakanlar Kurulunun 10.1.1974 tarih ve 7/7710 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 21.1.1974 tarih ve 14775 sayılı Resmi Gazete ilke yayımlanmıştır.” ifadesi eklenmiştir. 1946 tarihinden itibaren Türk Maarif Cemiyeti yerine Türk Eğitim Derneği ismi kullanılmış olsa da Derneğin ismi resmen 1974 tarihinde Türk Eğitim Derneği olmuştur.

3. maddeye, Yönetim Kurulu kararıyla temsilcilikler açılabilir ve Derneğin çalışmalarını bu temsilcilikleri aracılığıyla yapar ifadeleri eklenmiştir. Böylece, şubelere temsilcilikler de eklenmiştir. Açılan ilk ve halen tek temsilcilik olarak faaliyet gösteren “TED İstanbul Temsilciliği”dir.

Yeni Ana Tüzükte 5. maddede yer alan Çalışma Konuları ve Amaç bölümüne 1973 Ana Tüzüğünde yer almayan 2 madde eklenmiştir. Türk eğitim hayatına ve faaliyetlerine maddi ve bilimsel katkıda bulunmak, yurt içinde ve dışında üniversite ve her türlü öğrenim kurumları açmak amaçları Derneğin çalışma alanlarının içine dahil edilmiştir. Üniversite açma konusu günümüzde de gündemde olup TED Üniversitesi açılabilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

Amaçları Gerçekleştirme konulu 6. madde, 5 alt maddeden, 11 alt maddeye çıkartılmıştır. Eğitim ile ilgili bilimsel çalışma yapmak, TED adını taşıyan kuruluşlara maddi ve manevi yardımcı olmak, amaçlarını gerçekleştirmek üzere yabancı derneklerle işbirliği yapmak gibi maddeler bu bölümde yer almıştır.

Son Ana Tüzükte 7. maddede çok önemli bir değişiklik yapılarak üyelik şartları yeniden belirlenmiştir. Buna göre; en az dört yıllık okul bitirmiş olmak, en az 5 yıllık “Tam Eğitim bursu Bağışı” yapmış olmak şartları eklenmiştir. Bu maddede eski Ana Tüzüklerde yer alan “Her Türk Vatandaşı” ibaresi kaldırılmış ve yabancı uyruklulara da Türk Eğitim Derneği üyesi olma yolu açılmıştır.

2008 yılına kadar her sene yapılmış olan Dernek Genel Kurulu 14. maddeye göre üç yılda bir Mart ayı içinde yapılır şeklinde değiştirilmiş ve Mart 2008’de

toplanan Genel Kurul, bir sonraki toplantısını 2011 Mart'ında yapacaktır. Ayrıca, Genel Merkez Denetleme Kurulu görev süresi üç yıla çıkarılmış ve Şube Genel Kurullarının toplanma sıklıkları da üç yılda bir şekilde değiştirilmiştir.

25. maddede açıklanan Genel Merkez Yürütme Kurulunun Görevleri yeni Ana Tüzükte genişletilerek daha ayrıntılı şekilde gösterilmiştir.

3- TÜRK EĞİTİM DERNEĞİNİN TARİHSEL SÜREÇTE YAPTIĞI ÇALIŞMALAR VE GÖSTERDİĞİ GELİŞMELER

Bu bölümde, Türk Eğitim Derneği'nin yaptığı çalışmalar ve gösterdiği değişim, ülkenin ve Derneğin yönetsel ve siyasi şartları göz önüne alınarak altı farklı döneme ayrılarak incelenmiştir. Birinci dönem kuruluş aşaması olarak düşünülen ilk altı yılı, ikinci dönem ise Derneğin gelişerek, önemli değişimler gösterdiği 1960 ihtilaline kadar olan dönemi kapsamaktadır. İhtilalden Derneğin 1973 yılına kadar ki dönem üçüncü dönem ve Derneğin maddi sorunlarını aşarak eğitime daha fazla önem vermeye başladığı ve yeni bir Ana Tüzüğün yürürlüğe girdiği yıl olan 1973'ten 1984 yılına kadarki dönemler de dördüncü bölümde incelenmiştir. Serbest piyasa ekonomisinin ülkedeki her sahayı etkilemeye başladığı 1984 yılından 1999 yılına kadarki dönem eğitimle ilgili bilimsel çalışmalara ağırlık verilmiş olan bir dönemdir. 1999 yılından günümüze kadar ki dönemin farklılığı eğitim-öğretimde işbirliği anlayışıyla kurulan ve hızla artan okul sayıları ve küreselleşmenin etkisiyle yurt içi ve yurt dışı kurumlarla olan işbirliği projeleri ve standartlaştırma çalışmalarıdır.

3.1 TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ'NİN İLK YILLARINDA; YÖNETİM KURULLARI, YAPILAN ÇALIŞMALAR VE BAŞKANLAR (1928–1935)

Derneğin kuruluş ve gelişim dönemi olarak gösterilebilecek ilk yedi yılında 2 kez Genel Kurul (1. ve 2. Kurultay) ve 1 kez Olağanüstü Kurultay toplanmış, bu

dönemde dört farklı Yönetim Kurulu Başkanı görev yapmıştır. Bu bölümde, görev yapmış yönetim kurullarına, başkanlara ve gerçekleştirilen önemli çalışmalarla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1.1 Birinci Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1928)

Ana Tüzük gereği, Genel Merkez Kurulu tarafından 3 yıl için seçilen ve 4 Şubat 1928 günü göreve başlayan beş kişilik ilk Genel Merkez Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	Mahmut Soydan (Siirt Milletvekili)
Başkan Vekili:	Nafi Atuf Kansu(Erzurum Milletvekili)
Genel Sekreter:	İbrahim Alâaddin Gövsa (Sivas Milletvekili)
Üye:	Hakkı Tarık Us (Giresun Milletvekili)
Üye:	Necmettin Sadık Sadak (Sivas Milletvekili)

4 Şubat 1928 tarihli ilk toplantıda alınan en önemli kararlar; kamu yararına çalışan dernekler sıfatının alınabilmesi için gerekli girişimlerin başlatılması ve ilk tanıtım bildirisinin Necmettin Sadak ve İ. Alaattin Gövsa tarafından hazırlanması olmuştur. 18 Şubat 1928 tarihli toplantıda; Derneğin İstanbul'da bir an önce çalışmalara başlaması için İstanbul Temsilciliğine Osmanlı Bankası Yönetim Kurulu Üyesi Binbaşı Cevdet Kerim'in getirilmesi kararının Genel Merkez Kurulu onayına sunulması kararı alınmıştır. Yakın tarihlerdeki toplantılarda Samsun, Elazığ, Malatya, Niğde, Aksaray vilayetlerine de temsilci atamaları yapılmıştır. 14 Mart 1928 tarihli toplantıda; 20 sene önce Gaziantep'te açılan fakat amacına ilişkin çalışmalarda bulunmayan Maarif'ül İslamiye Cemiyeti'nin Derneğe kazandırılması için girişimlerde bulunulması kararlaştırılmıştır. 17 Nisan 1928 tarihli toplantıda; Ankara'da bir kız koleji açılması için gerekli çalışmaların başlatılması kararı alınmıştır. 14 Mayıs 1928 tarihli toplantıda İstanbul şubesi tarafından açılması teklif edilen öğrenci yurdunun açılmasının onaylanması ve 26 Ağustos tarihli toplantıda İstanbul'da açılacak yurdun 20 maddelik talimatnamesinin kabulü kararları

alınmıştır. 2 Eylül 1928 tarihli toplantıda ise Paris'te öğrenimine devam eden Afife Hanım'a, döndükten sonra sekiz sene eğitim hizmetinde bulunmak şartıyla, taksitle ödenmek üzere 1600 Lira, Bükreş'te Hukuk tahsilinde bulunan Sefaettin Bey'e yardımda bulunulması, Bursa şubesinin teklifiyle Bursa'da bir öğrenci yurdunun açılmasının onayı, yeni harflerin yaygınlaştırılması için derneğin de çalışmalarda bulunması ve Yönetim Kurulu Başkanının istifasının Genel Merkez Kuruluna sunulması kararları alınmıştır (Ballar, 2004).

3.1.1.1 Bursa Öğrenci Yurdu (1928)

18 Eylül 1928'de açılan öğrenci yurdu Yönetim Kurulunun ilk icraatlarından birisidir. Yurt kurulmadan önce Bursa'ya öğrenime gelen öğrencilerin bazılarının kalacak yer sorunu olması, bazılarının da ekonomik sorunlardan dolayı öğrenimlerini yarım bırakmak zorunda kalmaları Türk Eğitim Derneği'nin bu soruna el atmasına neden olmuştur. Beş sene boyunca yurttaki 365 ücretli, 46 ücretsiz olmak üzere 411 öğrenci ikamet etmiştir. 1933- 1934 öğretim yılında Bursa Erkek Lisesine pansiyon açılmasıyla, öğrenci yurdu kapatılmıştır (TED, 1933).

3.1.1.2 İstanbul Kadırga Öğrenci Yurdu (1928)

Türk Eğitim Derneğinin tesis ettiği öğrenci yurdu 15 Kasım 1928 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati Uğurlu ve Milli Eğitim eski Bakanı, Roma Büyükelçisi Vasıf Çınar tarafından açılmış ve 1 Aralık 1928 tarihinden itibaren öğrenci kabul etmeye başlamıştır. İstanbul öğrenci yurdu yönetmeliğine göre, yurda öncelikle yüksek öğrenim öğrencileri kabul edilmiş, kontenjanın açık kalması durumunda lise öğrencileri de yurttan yararlanabilmişlerdir. 1934 yılına kadar toplam 591 öğrenci yurttaki ikamet etmiştir. 1933 yılı itibarı ile yurt kütüphanesinde 465 muhtelif kitap olduğu belirlenmiştir. Öğrenci yurdunu 28 Aralık 1930 tarihinde Atatürk ve İsmet İnönü ziyaret etmişler, incelemelerde bulunarak yurt öğrencileriyle görüşmüşlerdir (TED, 1933).

3.1.1.3 Birinci Başkan: Mahmut Soydan (1883–1936)

4 Şubat 1928 – 2 Eylül 1928 tarihleri arasında Türk Eğitim Derneği'nin Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığını yapan Mahmut Soydan, 1883 yılında Siirt'te doğmuştur. 1903 yılında Harp okulunu bitirdikten sonra 1909 yılına kadar II. Abdülhamit'in muhafız subaylığını yapmıştır. Balkan ve I. Dünya Savaşlarında çeşitli görevlerde bulunmuştur. TBMM'nin açılmasından sonra Atatürk'ün refakat subaylığını yapmıştır. 1923'te Siirt milletvekili olarak seçilmiş ve bu görevini ölümüne kadar sürdürmüştür. 1924 yılında Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasına ve 1930 yılında Serbest Cumhuriyet Fırkasına karşı çok sert muhalefet yürütmüş, CHP (Cumhuriyet Halk Partisi) içersinde “İş Bankası Grubu” denilen grupta yer almıştır. Türkiye İş Bankasının Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini de yürütmüş Soydan, Hâkimiyeti Milliye gazetesinin yöneticiliğini ve başyazarlığını yapmıştır. Daha sonra, gündelik gazete Milliyet'i de çıkarmış ve başyazarlığını yapmıştır. 3 Aralık 1936 tarihinde ölmüştür (wikipedia, 2007).

254 kurucu arasından lider olarak seçilmesinin en önemli nedenlerinden birisi, Atatürk'ün çok yakından tanıdığı güvenilir bir kişiliğe sahip olmasıdır. Mahmut Soydan'ın Yönetim Kurulu Başkanlığı görev süresi tamamlanmadan, henüz 7 ayı dolmadan istifa etmesinin sebebi tam olarak belirlenememiştir. Fakat, Derneğin kurulmasından sonra düşündüğü gibi, düzenli, üretici ve yararlı çalışmaların yapılamamasının, TED Genel Başkanı İsmet İnönü ile TBMM ve CHP içinde farklı gruplarda yer almasının istifasına sebep olabileceği düşünülmektedir (Ballar, 2004).

3.1.2 İkinci Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1928 – 1934)

Mahmut Soydan'ın 2 Eylül 1928 tarihindeki istifasından sonra Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığı, Başkan Yardımcısı Nafi Atuf Kansu tarafından vekâleten 15 Nisan 1931 tarihinde yapılan seçimlere kadar sürdürülmüştür. Bu seçimlerden sonra Genel Merkez Yönetim Kurulu şu şekilde oluşturulmuştur:

Başkan: Nafi Atuf Kansu (Erzurum Milletvekili)

Başkan Vekili:	Refet Ülgen (Urfa Milletvekili)
Genel Sekreter:	Kemal Gedeleş (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Ali Haydar Taner (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)
Üye:	İhsan Sökmen (Giresun Milletvekili)

Derneğin senede 10 defa dergi çıkarması bu dönemde alınan en önemli kararlardan birisi olmuştur. 13 Haziran 1931 tarihli toplantıda; Yenişehir'deki Dernek binasının ilkokul haline getirilmesi kararı alınmıştır. 20 Ekim 1931 tarihinde, Bursa Kız Lisesi Müdürlüğüne, Bursa Kız Öğretmen Okulu öğretmenlerinden daha sonraki yıllarda dernek başkanlığı da yapacak Fakihe Öymen'in atanması kararlaştırılmıştır. 7 Şubat 1932 tarihli toplantıda; New York Üniversitesi Pedagoji Profesörü Beryl Parker için Milli Eğitim Bakanlığında gerekli iznin alınması ve stajyer öğretmenlerin, dernek okuluna verilebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına ve Ankara Valiliğine başvurulması kararları alınmıştır. 1927 yılında Demiryolları tarafından açılmış olan Eskişehir Yatılı Okulunun 1932 yılında derneğin idaresine alınması kararlaştırılmıştır. 1933 tarihindeki toplantılarda ise; Yenişehir Orta Okulunun 1933–1934 ders yılında açılabilmesi için okul binasına bitişik binanın satın alınması ve ilkokuldan mezun olacak ve ortaokulda öğrenimlerine devam edecek öğrencilerin iyi bir biçimde yetiştirilmeleri için bir kısım derslerin İngilizce olarak yapılması kararları alınmıştır (Ballar, 2004).

Ayrıca, 1930 yılında ortaöğrenim öğrencileri için Ankara ve Çorum öğrenci yurtları, tamamen ücretsiz Adana Öğrenci Yurdu, 1931 yılında İzmir Öğrenci Yurdu ve Ankara Yenişehir Anaokulu, 1932 yılında Konya Öğrenci Yurdu, yine aynı yılda Çorum Öğrenci Yurdu ve 1933 yılında Gaziantep Anaokulu açılmış ve hizmete girmiştir (TED, 1933).

Kansu başkanlığındaki Yönetim Kurulu, 1929 yılı Mart ayında bugünkü biçimiyle Türk Eğitim Derneği amblemini seçmiştir. 50. yılında Türk Eğitim Derneği (1978) isimli çalışmada derneğin amblemi ile ilgili şu bilgi verilmiştir:

“Amblemin ayı Türk Bayrağından alınmıştır. Eğitim sembolü olan meşalesi, derneğin amacının simgesidir. Yıldızları, derneğin kuruluşu ve gelişmesinde büyük katkısı olan ilk yönetim kurulunun beş üyesine saygı ve sevgiyi ölümsüzleştirmek amacını taşımaktadır.”

Fakat Ballar (2004, s.964), TED arşivinde bu konuda bir belge olmadığını ifade etmiş, *“Ay; ülkeyi, meşale; Cumhuriyetin temel amacı olan eğitimi, sol baştaki yıldız; yüksek koruyucu Cumhurbaşkanı Atatürk’ü ve kendinden sonra gelecek cumhurbaşkanlarını, sağ baştaki birinci yıldız; ilk genel başkan Başbakan İsmet İnönü ve kendinden sonra gelecek başbakanları, iki, üç ve dördüncü yıldızlar ise; derneğin yönetim organları olan Kongre, Genel Merkez Kurulu ve Genel Merkez Yönetim Kurulunu temsil etmektedir.”* şeklindeki açıklaması ile derneğin amblemiyle ilgili olarak farklı bir yorum getirmiştir.

Fakat Ballar’ın bu yorumu, TED’in ve bağlı okullarının resmi İnternet sitelerinde ve konuyla ilgili belgelerin hiç birisinde yer almamıştır.

3.1.2.1 Ankara Yenişehir İlk ve Orta Okulu (1931)

1931 yılında Yenişehir’deki dernek binasının ilkokula dönüştürülmesi kararından sonra 1931 Mayısında Türk Eğitim Derneği okullarının çekirdeğini oluşturan anaokulu hizmete açılmış, öğrencilere, masallar, şarkılar ve bazı el işleri öğretilmiş, sorumluluk, topluluk ve beraberlik duyguları daha küçük yaştan itibaren çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır. MEB’in 11.11.1931 tarih ve 4616–890 sayılı izni ile de ilkokulun birinci sınıfı açılmıştır. 1931–1932 ders yılında anaokulunun ve ilkokul birinci sınıfının 35 öğrencisi bulunmakta olup, 1932–1933 ders yılında da beş sınıfı ile tam kapasite olarak eğitim-öğretime başlamıştır. Amerika’dan getirilen Prof. Beryl Parker anaokulu ve ilkokul bölümlerinin eğitim danışmanlığı görevini üstlenmiştir. (TED, 1933, TED, 1968).

İlkokul kısmının olumlu ve verimli çalışması üzerine ilkokuldan mezun olacak öğrencilerin dernek çatısı altında öğrenimlerine devam edebilmeleri için

ilkokul binasının yanındaki bina satın alınarak 1933–1934 ders yılında da ortaokul hizmete girmiştir. İlkokulun üçüncü sınıfında İngilizce öğretimi başlamış, dördüncü ve beşinci sınıfları ile ortaokulda ise buna yoğun olarak yer verilmiştir. TED okullarında İngilizce hariç diğer derslerin müfredatı ise resmi okulların müfredatı ile aynı olarak uygulanmıştır (TED, 1933).

Derneğe bağlı ilkokul ve lisenin açıldığı dönemlerde MEB’e bağlı ortaokul ve liselerde okutulan derslerin haftalık ders dağılımları şu şekildedir (MEB, 1931):

Tablo 1 – Ortamektep (I. Devre) Sınıfları Ders Tevzii

Dersler	I	II	III
Türkçe	6	5	4
Tarih	2	2	3
Coğrafya	2	2	1
Yurt Bilgisi	1	1	1
Nebatat	-	2	-
Arziyat	-	-	1
Fizyoloji ve Hıfzıssıhhat	-	-	3
Fizik	-	2	2
Kimya	-	2	2
Riyaziye	5	4	4
Fen Bilgisi	3	-	-
Ecnebi Lisanı	5	5	5
Elyazısı	1	1	1
Resim	2	2	1
Musiki	2	1	1
Jimnastik	2	2	1
Askerlik Dersleri (Erkeklerle)	-	2	2
Çocuk Bakımı (Kızlara)	-	-	(1)
Serbest Zaman*	3	1	2
Toplam	34	34	34

* Serbest zamanlar, muallimler meclisinin kararı ile, Fen Bilgisi, Fizik, Kimya ve Tabiiye Dersleri laboratuvarına münavebe ile tahsis olunacaktır. Kızların 1 ve 2 sınıfta birer saatlik dikiş dersleri için de bu zamanlardan istifade olunacaktır.

Tablo 2 – Lise sınıfları Ders Tevzii

Dersler	I	II	III Fen	III Edebiyat
Edebiyat	3	3	2	5
Felsefe ve içtimaiyat	-	2	2	6
Tarih	2	2	2	3
Coğrafya	2	2	1	1
Riyaziye	5	4	9	2
Tabiiye	3	2	1	1
Fizik	3	2	2	1
Kimya	3	2	2	1
1. Ecnebi Lisanı	5	5	5	5
2. Ecnebi Lisanı	3	3	2	3
Jimnastik	1	1	1	1
Askerlik	1	2	2	2
Yurt Bilgisi	1	1	-	-
Serbest Zaman	2	3	3	3
Toplam	34	34	34	34

O dönemde MEB okullarında yabancı dil olarak okutulan dersler ilk kez orta birinci sınıfta 5 saat iken, Derneğe bağlı Yenişehir ilkokulunda yabancı dil eğitimi yoğun olarak 4. sınıfta başlamaktadır. Lise kısmında, MEB okullarında yabancı dil haftada 5 saat iken Yenişehir Lisesi'nde 14 saattir. Bunun dışındaki derslerde ve haftalık ders saatlerinde bir farklılık yoktur ve Derneğe bağlı bu okullar MEB tarafından rutin olarak denetlenerek denklik belgesi verilmiştir.

3.1.2.2 Bursa Kız Lisesi (1932)

Bursa gibi büyük bir şehirde bir kız lisesinin bulunmaması, lise tahsili görmek isteyen kızlar için büyük bir eksiklik olarak görülmüş ve TED tarafından burada bir kız lisesi açılmasına karar verilmiştir. TED'in ilk icraatlarından birisi olarak açılan Bursa Öğrenci Yurdunun müdürü Kemal Bey'in teklifi merkez yönetimi tarafından incelenmiş ve geniş bir bahçe içerisinde bulunan Amerikan Koleji binasında Amerikan Bord heyeti ile mutabakata varılarak kiralanan binada bir kız lisesi

açılmasına karar verilmiştir. Okulun müdürlüğüne Yönetim Kurulu tarafından Fakihe Öymen atanmış ve 19.09.1932 tarihinde tam teşkilatlı olarak eğitim-öğretime başlamıştır. İlk senesinden itibaren orta ve lise sınıflarının hepsi birden açılmış açıldığı ilk ders yılı okulda 76 ücretli 6 ücretsiz öğrenci öğrenim görmeye başlamıştır. İlk yılın sonunda ortaokul bölümünden 10, lise kısmından 5 öğrenci mezun olmuşlardır (TED, 1933).

3.1.2.3 Eskişehir Yatılı Okulu (1932)

Eskişehir'deki yatılı okul 1927 yılının Ekim ayında “Anadolu Bağdat Demiryolları İşletme Müdürlüğü” bugünkü adıyla TCDD (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları) tarafından kurulmuştur. Okul, ülkenin her tarafına yayılmakta olan demiryolları üzerinde, şehir ve kasabalara uzak, okulsuz istasyonlarda çalışanların çocuklarını bir eğitim yuvasında toplamak amacıyla kurulmuştur. 1932 tarihine kadar Devlet Demiryolları tarafından idare edilen okul bu tarihten sonra TED idaresine devredilmiştir (TED, 1933).

3.1.2.4 İkinci Başkan: Nafi Atuf Kansu (1890–1943)

İlk Genel Merkez Yönetim Kurulunda başkan vekili olarak görev almış Nafi Atuf Kansu babasının görevi nedeniyle 1890 yılında Mekke’de doğmuştur. 1910 yılında Mülkiye mektebinden mezun olarak Edirne Maiyet memurluğuna tayin edilmiş, buradaki görevini sürdürürken “Sa’y ve Tettebbu” dergisini çıkarmıştır. İttihat ve Terakki Numune okulunda öğretmenlik, Darüşşafaka Lisesinde Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. İstanbul’un işgal edilmesinden sonra Malta’ya sürülmüş, 1921 yılında Karadeniz’den kalkan bir gemiyle İnebolu’dan Ankara’ya geçmiştir. Hâkimiyet-i Milliye (daha sonra Ulus) gazetesinin yazı işleri müdürlüğünü yapmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü görevinde de bulunarak, Tevhid-i Tedrisat’ın gerçekleşmesine katkıda bulunmuş ve

1924 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarlığı görevine atanmıştır. 1927–1939 tarihleri arasında Erzurum, 1939–1943 yılları arasında Giresun ve 1943’ten öldüğü 1949 yılına kadar da Kırklareli milletvekilliği görevlerinde bulunmuştur. 26 Aralık 1938’de CHP 1. Olağanüstü Kurultayında Parti Yönetim Kuruluna seçilmiş, 29 Mayıs 1939’da CHP 5.Büyük Kurultayında Giresun Milletvekili olarak Parti Yönetim Kuruluna tekrar seçilmiştir. 10 Mayıs 1946 da Şükrü Saraçoğlu’nun Başkan Vekili olduğu yönetime Parti Genel Sekreteri olarak atanmıştır. Nafi Atuf Kansu CHP Genel İdare Kurulunda uzun yıllar çalışarak bu süre içinde Halkevlerinin işleriyle uğraşmış ve Ankara Halkevleri Başkanlığını yürütmüştür. 1944 yılında CHP Genel Sekreter Yardımcısı ve 1946 da Genel Sekreter olarak hizmetlerinde bulunduğu müddetçe de, Halkevlerinin dergisi olan Ülkü ile çok yakından ilgilenmiştir. Türk Eğitim Derneği’nin yanında, 1904 yılında kurulan Cemiyet-i İnkılâbiye ve 1908 yılında kurulan Nesl-i Cedit derneklerinin de kurucuları arasında yer almıştır. 1916 yılında “Fenn-i Terbiye Tarihi”, 1929 yılında “Pedagoji Tarihi”, 1932 yılında “Türk Maarif Tarihi” adlı yapıtları yayımlamıştır. Ayrıca şair ve doktor Ceyhun Atuf Kansu’nun babası, Cumhuriyet gazetesi yazarı Işık Kansu’nun dedesidir (kansu.org, 2008).

3.1.3 Üçüncü Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1934)

Başkanlık görevinden ayrılan Nafi Atuf Kansu, Başkan Vekilliği görevini üstlenmiş, yerine Başkanlığa Giresun milletvekili İhsan Sökmen getirilmiş ve yönetim kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	İhsan Sökmen (Giresun Milletvekili)
Başkan Vekili:	Nafi Atuf Kansu (Erzurum Milletvekili)
Genel Sekreter:	Refet Ülgen (Urfa Milletvekili)
Üye:	Kemal Gedeleş (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Ali Haydar Taner (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)

Üçüncü Yönetim Kurulu İhsan Sökmen başkanlığında 24 Ocak 1934'ten 25 Haziran 1934'e kadar altı ay süreyle görev yapabilmıştır. Bu süre zarfında alınan önemli kararlar şunlar olmuştur:

Önceki yıllarda Nisan ayında yapılan Kongrenin 1934 yılından itibaren Haziran ayında toplanması ve Ana Tüzüğü'nün ilgili maddesinin bu şekilde değiştirilmesi kararlaştırılmıştır. Nafi Atuf Kansu, 11 Şubat 1934'deki toplantıda; Amerikalılara ait olan Göztepe'deki okulun uygun fiyatla dernek adına satın alınabilmesine yönelik Amerikalılarla dernek adına görüşmelerde bulunması 7 Mart 1934 tarihli toplantıda da; Gaziantep'te bulunan Amerikan Kız Koleji binasının satın alınabilmesi için karara bağlanan şehirdeki Derneğe ait arsaların satılması işleri için görevlendirilmiştir. (Ballar, 2004).

3.1.4 Dördüncü Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1934 – 1935)

25 Haziran 1934 tarihinde göreve başlayan Genel Merkez Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur:

Başkan:	Refik Koraltan (Konya Milletvekili)
Başkan Vekili:	Emin Fikri Özalp (Bursa Milletvekili)
Genel Sekreter:	Refet Ülgen (Urfa Milletvekili)
Üye:	Ali Haydar Taner (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)
Üye:	Şefik Yürekli (Danıştay Üyesi)

1931 yılında açılan anaokulunun ekonomik sebeplerden dolayı kapatılması, Yenişehir Ortaokulunun mükemmel bir kolej halini alabilmesi amacıyla fen bilgisi ve matematik derslerinin İngilizce okutulabilmesi ve ilkokul 3. sınıflardan itibaren İngilizce'nin öğretilmesi için gerekli hazırlıkların yapılması kararları alınmıştır (TED, 1939-B).

27 Aralık 1934 tarihli Genel Merkez Kurulu toplantısında Derneğin isminin öz Türkçe'ye değiştirilmesi hakkında söz alan Refet Ülgen, öz Türkçe sözcükleri tespit eden bir heyetin Türk Dil Kurumunda çalıştığını ve bu çalışmanın 2–3 ay sonra biteceğini ve dernek isminin bundan sonra değiştirilmesinin daha uygun olacağını belirtmiştir (Ballar, 2004).

Türk Eğitim Derneği'ne bağlı okulların resmi sitelerinde Derneğin isminin 1934 yılında “Türk Kültür Cemiyeti” olarak değiştirildiği ifade edilmiş olsa da bu karar Genel Merkez Kurulu tarafından daha sonraya bırakılmış, Derneğin o dönemini aydınlatan kaynaklarda böyle bir kararın alındığına dair bir belgeye rastlanmamış, bütün resmi dokümanlarda Dernek ismi olarak “Türk Maarif Cemiyeti” kullanılmaya devam etmiştir.

3.1.4.1 Refik Koraltan (1889–1974)

Türk Eğitim Derneği'ne 21 Temmuz 1934 tarihindeki İkinci Genel Kurultayda seçilen Refik Koraltan bu görevini 24 Nisan 1935 yılına kadar sürdürmüştür. 1889 yılında Divriği'de doğmuş, ilk tahsilini memleketinde yaptıktan sonra, ortaöğrenimini İstanbul Mercan İdadisinde tamamlamıştır. Yüksek tahsiline Hukuk Mektebinde devam etmiş ve bu okulu 1914'te bitirmiş, tahsilini tamamladıktan sonra sırasıyla Bursa, Gelibolu ve Karaman Savcı Yardımcılığı ile Savcılıklarında ve Trabzon Polis Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. Mondros Mütarekesinden sonra Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin çalışmalarına katılması üzerine, Damat Ferid Paşa Hükümeti tarafından görevden alınmıştır. Bunun üzerine İstanbul'a dönerek avukatlık yapmaya başlamıştır. Refik Koraltan, İstiklal Harbi sırasında Anadolu'ya geçerek savaşa katılmış, 23 Nisan 1920'de açılan TBMM'ye Birinci Dönem Konya Milletvekili olarak girmiş ve 1935 yılına kadar milletvekilliği yapmıştır. Bu arada İstiklal Mahkemelerinde görev almış, 1935'ten sonra sırasıyla Artvin Trabzon ve Bursa valiliği görevlerinde bulunmuştur. 1939 seçimlerinde İçel'den milletvekili olarak tekrar meclise girmiş, 1945'te Celal Bayar, Adnan Menderes ve Fuad Köprülü ile birlikte CHP meclis grubuna Dörtlü Takrir olarak bilinen bir önerge vererek partiden ayrılmıştır. 1946'da kurulan DP'nin

(Demokrat Parti) kurucuları arasında yer almış ve bu partiden 1950 ve 1954'te İçel; 1957'de ise Kocaeli milletvekili olarak Meclise girmiştir. DP'nin iktidar olduğu 10 sene boyunca TBMM Başkanlığı yapmıştır. Koraltan, 27 Mayıs ihtilalinden sonra tutuklanarak Yassıada'da yargılanmış, Yüksek Adalet Divanınca ölüm cezasına çarptırıldı ise de sonra cezası müebbet hapse çevrilmiştir. 1966' da kabul edilen af kânunu ile serbest bırakılmış, diğer DP'lilerle birlikte 16 Nisan 1974'te Koraltan'ın da siyasî hakları geri verilmiştir. Aynı senenin içinde İstanbul'da hayatını kaybetmiştir (bibilgi.com,2008).

TED, ilk altı yılında yayıncılığa da önem vermiş Makbule Hanım, Nafi Atuf Kansu ve Ali Haydar Taner'in görev aldığı bir Neşriyat Komisyonu" oluşturmuştur. 1929 ve 1930 yıllarında iki kez "Muallim Yıllığı" ile okula yeni başlayacak öğrencilere ve velilerine rehberlik etmesi için "Rehber" isimli küçük broşürler basılmıştır. "Dilek Bağı" isimli dergi, dernek üyelerinin amaç birliğini güçlendirmek, derneğin izlediği eğitimcilik misyonu hakkında herkese bilgi vermek amacıyla ilk sayısı 10 Haziran 1933'te çıkarılmaya başlanmıştır. Derneğin ilk basmış olduğu kitap ise Selahattin Kandemir'in yazmış olduğu "Ankara Vilayeti" isimli kitaptır. Ayrıca Yenişehir'deki okulda gerçekleştirilen veli toplantılarında yapılan konuşmaları içeren broşürlerden de bu dönemde iki adet basılmıştır (TED, 1933).

3.2 1935–1960 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ'NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI

TED'in ikinci dönemi olarak incelenen bu bölümde toplam 17 Genel Kurul (3. – 19. Genel Kurullar) yapılmıştır. Bu bölümde, yedi farklı Yönetim Kurulu Başkanı ve hizmetleri incelenmiş, Derneğin önemli okullarıyla ilgili gelişmelere ve önemli kararların alındığı bazı Genel Kurul Toplantılarına da yer verilmiştir.

3.2.1 I. Olağanüstü Kurultay (20 Nisan 1935)

Türk Eğitim Derneği Kongresinin olağanüstü toplanması için, 43 üye Genel Merkez Yönetim Kuruluna önerge vermiş, bu önerge ile Ana Tüzüğün bazı maddelerinde değişiklik yapılması ile Genel Merkez Kurulunun üye sayısında bazı eksikler bulunduğundan yeniden üye seçilmesinin gerektiğini ifade etmişlerdir (Ülgen, 1940).

İlk gündem maddesi uyarınca Derneğin Ana Tüzüğünde değişiklik yapılmasını öngören teklif sunulmuş bu madde görüşülerek, Ana Tüzükte geniş kapsamlı bir değişikliğe gidilmiştir. Bu çerçevede bazı maddeler değiştirilmiş, bazı yeni maddeler de eklenmiştir. Kurucu üye aidatında yapılan tartışmalarda 12 lira olan aidat 3 liraya düşürülmüş hata 1 liraya düşürülmesi dahi teklif edilmiştir (TED, 1935).

Öneriler kısmında Derneğin isminin Türk Kültür Kurumu olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir. Manisa milletvekili Kazım Nami Duru ve Giresun milletvekili İhsan Sökmen bu değişikliğin yapılması fikrini savunmuşlar fakat Yozgat Milletvekili Sırrı İçöz söz alarak şöyle demiştir:

“Derhal cemiyetin adını değiştirirsek yeni adına göre mühür yaptırılacak ve mevcut bir çok evrak defterler de buna göre değiştirilecektir. Halbuki Maarif Vekâleti unvanı kanunla vermiştir. Değişmesi de kanunla olacaktır. Bu itibarla şimdiden değiştirilmesi zamansızdır. Acele edilmiş olur.” (TED, 1935; s. 19)

Mevcut Yönetim Kurulu Başkanı Refet Ülgen bu değişikliğin zamanı gelince yapılacağını ve ilk toplanacak Genel Merkez Kurulunda bu değişikliğin ilk Kongrede tasdik edilmesini arz edeceklerini söylemiştir. Sonuç olarak; cemiyetin adının değiştirilmesi ve adının “Türk Kültür Yardım Kurumu” olması ve Ana Tüzükte geçen yabancı kelimelerin öz Türkçe karşılıkları bulunarak değiştirilmesi konusunda Genel Merkez Yönetim Kuruluna yetki verilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir (TED, 1935)

Gündemin bir diğer maddesi uyarınca Genel Merkez Kurulu üyeleri seçimi yapılmış olup, en önemli değişiklik; Refik Koraltan'dan önceki Yönetim Kurulu Başkanı Nafi Atuf Kansu tekrar Genel Merkez Kuruluna seçilmiş, Yönetim Kurulu Başkanı durumundaki Refik Koraltan'ın Yönetim Kuruluna seçilememiş olmasıdır. Ayrıca, Genel Merkez Kuruluna yeni seçilen İzmir milletvekili Hasan Âli Yücel dikkat çeken bir başka isimdir.

I. Olağanüstü Kongrede oluşturulan Genel Merkez Kurulu, İzmir Milletvekili Rahmi Köken başkanlığında gündem maddelerini görüşmüş ve yeni Yönetim Kurulu ve Başkanlık seçimini gerçekleştirilmiş ve Nafi Atuf Kansu ikinci kez Başkanlığa seçilmiştir (TED, 1935).

Başkan:	Nafi Atuf Kansu (Erzurum Milletvekili)
Başkan Vekili:	Halit Bayrak (Bursa Milletvekili)
Genel Sekreter:	Refet ÜLGEN (Urfa Milletvekili)
Üye:	Kemal Gedeleş (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Ali Haydar TANER (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)

Kansu başkanlığında yaklaşık yedi ay görevde kalmış olan bu Yönetim Kurulu görev süresince:

- Ankara'daki okulun orta kısım son sınıfının açılması ve bir yıl sonra da lise birinci sınıfın açılması,
- Ankara'daki okulun ilkokul ve ortaokul toplam 303 öğrencisinin öğretim gördüğü binasının yetersiz olmasından dolayı bu binaya sadece ortaokul ve lise kısmının yerleştirilmesi,

- Yenişehir’de Kazım Özalp Caddesinin sonunda ve fidanlık yakınında okul için ayrılmış arsanın, Ankara Valisi ve aynı zamanda Genel Merkez Kurulu Üyesi Nevzat Tandoğan’dan istenmesi,
- Öğrenci sayısı 200’e yaklaşan Bursa Lisesi binasının Amerikalılardan satın alınması,
- Ankara Öğrenci Yurdu binasının yeterli olmaması nedeniyle kapatılması ve öğrencilerinin İstanbul Kadırga Yurduna nakledilmesi,
- Eşya piyangosu düzenlenerek, piyango bileti satışından gelir sağlanması (33000 bileten 150 000 lira gelir sağlanmıştır) kararlarını almıştır (Ballar, 2004).

3.2.2 Refet Ülgen’in Türk Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı Dönemi (15 Kasım 1935–24 Nisan 1941)

Beş buçuk yıl gibi uzun süre Genel Merkez Yönetim Kurulunun istikrarlı bir şekilde göreve devam ettiği ve önemli kararların alındığı bu dönem çalışmada ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır.

Derneğin 254 kurucu üyesinden birisi olan Refet Ülgen 1882 yılında Urfa doğmuştur. Mülkiye’den mezun olduktan sonra Darülfünun Müzesi Müdürlüğü, Hâkimiyet-i Milliye gazetesi yazı işleri müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarlığı, Erzurum ve Urfa Milletvekilliği görevlerinde bulunmuştur. Derneğin 1931 yılında yapılan İkinci Genel Merkez Kurulu toplantısında ilk kez Başkan Vekilliğine getirilmiş, Yönetim Kurulu Başkanı seçilene kadar sürekli Genel Merkez Kurulunda yer almış ve bütün yönetim kurullarında görev yapmıştır. 1935–1941 yılları arasında beş yıl gibi uzun bir süre Yönetim Kurulu Başkanlığı görevinde bulunmuş ve Dernek için önemli kararlara imza atmıştır. Bu araştırmaya da en

önemli kaynak teşkil eden kitaplardan biri olan “Türk Maarif Cemiyeti 1928–1940 Çalışmaları ve Yaptıkları Yardımlar” isimli kitabı yazmıştır (Ballar, 2004). Ayrıca, 1945–1946 yılları arasında yazmış olduğu “Türkçeleşen Terimler”, “Milletlerarası Terimcilik Düşüncesinin Yetersizliği” ve “Ay ve Gün Terimleri Hakkında Bir İnceleme” isimli makaleleri Türk Dili Kurumu Belleten dergisinde yayımlanmıştır. 1947 yılında “İftira” isimli bir oyun da kaleme almış, 1931 yılında, Shakespeare’in yazmış olduğu “Othello” isimli trajediyi Fransızca’dan Türkçe’ye çevirmiştir.

Refet Ülgen’in 1950 yılında Demokrat Parti iktidarının Din derslerinin okutulması ile ilgili değişiklik ve ezanın Arapça okunması ile ilgili hazırlamış olduğu kanun tasarısının TBMM’de görüşüldüğü sırada Hükümetin yanında yer alan Cumhurbaşkanı Celal Bayar’a yazmış olduğu mektup Başbakanlık arşivinde yer almaktadır. Ülgen mektubunda şöyle demektedir: “...*Bu bir gerilemedir. Atatürk’e aziz arkadaşlık yapmış olan büyük varlık buna engel olmalı idi...Halbuki ezanın Türkçe okutturulması bir inkılap, Atatürk’ün yaptığı bir inkılap. Bunu tekrar Arapça’ya çevirmek, bir gerileme, yeni bir irtica olmaz mı?...*” (Aksanyar, 2007)

Refet Ülgen, öz Türkçe’nin hayata geçirilmesi politikalarında görüşlerini ortaya koymuş, Ay adlarından *teşrinievvel*, *teşrinisani*, *kânunievvel*, *kânunisani* kelimelerinin Türkçeleştirilmesi sırasında 1946 yılında yayımlanan Türk Dili (Belleten) dergisindeki yazısında ay adlarının hepsini ele almış, birtakım karşılıklar önermiştir. Şubatın halk ağzındaki karşılığının gücükay olduğunu belirtmiş, marta dölây, nisana sapanay, mayısa çiçekay, hazirana çayıray, temmuza biçinay, ağustos a yemişay veya bolay, eylüle ilkgüz, kasıma da songüz denilmesini önermiştir. R. Ülgen, bu makalesinde gün adlarına da karşılıklar önermiştir Pazartesiye *başgün*, salıya *ertegün*, çarşambaya *ışıklı*, perşembeye *ortagün*, cumaya *duagün*, cumartesiye *songün*, pazara ise *boşgün* demiştir. Fakat Ülgen’in bu çabasına o günlerde herhangi bir ilgi gösterilmemiştir (TDK, 2008).

15 Kasım 1935 yılında göreve başlamış ve 20 Ocak 1939 tarihinde yapılmış olan toplantıya kadar aynı kadroyla görevine devam etmiş olan Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur:

Başkan:	Refet Ülgen (Urfa Milletvekili)
Başkan Vekili:	Halit Bayrak (Bayazıt Milletvekili)
Genel Sekreter:	Ali Haydar Taner (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)
Üye:	Kemal Gedeleş (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Nafi Atuf Kansu (Erzurum Milletvekili)

Ülgen başkanlığındaki Yönetim Kurulunun aldığı önemli kararlardan bazıları şunlardır (Ballar, 2004):

- 10 Kasım 1936 tarihli toplantıda; Gaziantep'teki Dernek taşınmazlarının satılarak Ankara'daki okul binaları yapımının harcamalarına tahsis edilmesi için Refet Ülgen'in Gaziantep'e gitmesi kararlaştırılmıştır.
- 14 Eylül 1937 tarihli toplantıda; dernek adına Hatay'da bir ilkokul ve ortaokul açılması için Dışişleri Bakanlığına müracaatta bulunulmasına karar verilmiştir.
- 23 Kasım 1937 tarihli toplantıda; Ankara Yenişehir Lisesi'nin açılış töreninin 27 Kasım 1937 Cumartesi günü saat 14.00'da yapılması kararı alınmıştır.
- 10 Mart 1938 tarihli toplantıda; Derneğin bütün emeklerine karşılık Bursa Kız Lisesinin durumunun özellikle son yıl kötüye gittiği konusu görüşülmüş, daha önce yapılan bazı teftişler sonucunda kötü gidişatın sorumlusu olarak Okul Müdürü Bay Murtaza olarak görülmüş ve yerine vekâleten okulun Matematik öğretmeni Bay Kemal getirilmiştir.
- 30 Haziran 1938 tarihli toplantıda; Derneğin Yenişehir'de yaptırmakta olduğu okul binasının kalorifer, çamaşırhane, matbaa ve sıhhi su tesisatının inşasının daha önce açılan ihalenin sonucunda iki taksit toplam 26.000 lira bedel ile Vehbi Koç'a yaptırılması konusunda mukavele imzalanmıştır.

- 20 Ocak 1939 tarihli toplantıda; Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Derneği yüksek koruyuculuğu altına alması dolayısıyla kendisine Genel Merkez kurulunun hürmetlerinin bildirilmesi, fen derslerinin İngilizce olarak okutulması için gerekli tedbirlerin alınması yönünde Refet Ülgen ve İhsan Sungu'nun birlikte çalışmasına, bu konuda Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in teminine çalışılmasına ve kendisinden derneğin fahri başkanlığını kabul etmesinin rica olunması kararlaştırılmıştır. Aynı toplantıda; Ankara okulunun her konuda ve özellikle yabancı dil öğretimi bakımından ilerlemesi için otoriter bir idare ile yabancı dil bölümüne başkanlık edecek tercihen bir Amerikalı görevlendirilmesine, aranan vasıflardaki kişilere 400-500 Liraya kadar ücret verilmesi karara bağlanmıştır. Bu toplantıda alınan bir başka karar ise Yönetim Kurulundaki değişiklikler ile ilgilidir. Buna göre; Genel Sekreter Ali Haydar Taner'in memuriyeti İstanbul'a nakledilmiş olduğundan yerine Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Haydar Günver ve Yönetim Kurulu Üyesi Erzurum milletvekili Nafi Atuf Kansu'nun partideki yoğun işleri dolayısıyla Genel Merkez Kurulunda kalarak yönetim kurulundan affını istemesi üzerine yerine Genel Merkez Kurulu Üyesi Hüseyin Avni Çubukgil alınmışlardır.
- 2 Ocak 1940 tarihli toplantıda; ülkenin o zamana kadar görmüş olduğu en büyük deprem sonucunda anasız-babasız olarak ortada kalmış Türk çocuklarından ilkokul tahsilini bitirmiş veya son sınıflarına gelmiş on erkek on kız olmak üzere yirmi çocuğun dernek okullarına ve yurduna yatılı olarak yerleştirilmelerine karar verilmiştir.
- Refet Ülgen'in Yönetim Kurulu Başkanlığı sırasında 6 Nisan 1938 tarihinde Konya Şubesi açılmış ve Öğrenci Yurdu kiralanan bir binada 36 öğrenci ile 1938 ders yılından itibaren hizmet vermeye başlamıştır. İlk Yurt Müdürlüğü görevine daha sonra yurda ismi verilecek Rüstem Sungur getirilmiştir. 1940 yılında Edirne İl Özel İdaresi buradaki öğrenci yurdunu idare edemeyince, yurdu TED'e devretmiştir. 1939 yılında Hatay'ın Anavatana katılması üzerine TED hemen Antakya'da da bir yurdun açılmasına karar vermiş ve

Hatay milletvekili Fevzi Akdağ'ın da çabaları ile 21 Mart 1940 tarihinde Antakya Öğrenci Yurdu 60 öğrenci ile hizmete açılmıştır (TED, 1968).

- 24 Nisan 1941 tarihli toplantıda; Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmakta olan Refet Ülgen'in, Genel Merkez Kurulu Üyeliğinde kaldığını ancak, başkanlıktan çekildiğini bildiren yazısı üzerine bu göreve Genel Merkez Kurulu Üyesi İstanbul milletvekili Fakihe Öymen'in seçilmesine karar verilmiştir.

3.2.2.1 Kamuya Yararlı Dernek Statüsü (12 Aralık 1939)

Genel Merkez Yönetim Kurulunun 4 Şubat 1928 tarihindeki ilk toplantısında aldığı kamu yararına çalışan dernekler sıfatının alınabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması kararı ancak 12 Aralık 1939 tarihinde gerçekleşmiş ve Resmi Gazete'nin 23 Aralık 1939 tarih ve 4392 sayılı nüshasında dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Başbakanı Refik Saydam ve kabinede yer alan 13 bakanın imzasıyla aşağıda gösterilen karar alınmıştır (Ülgen, 1940).

Merkezi Ankara'da olmak üzere 31 Ocak 1928 tarihinde teşkil edilmiş olan "Türk Maarif Cemiyeti'nin menfaii umumiyyeye hâdim Cemiyetlerden olduğuna dair olup Dahiliye Vekilliği'nin 10/8/1939 tarih ve 43127 sayılı tezkeresiyle gönderilmiş olan Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesile Umumi Heyetin 1 Mart 1928, 18 Nisan 1928 tarih ve 54/54 sayılı mazbataları ve yine Devlet Şûrası Üçüncü Dairesile Umumi Heyetinin 8/9/1939, 2/11/1939 tarih ve 2833/2237, 312/315 sayılı mazbataları, İcra Vekilleri heyetince 12 Kânunuevvel 1939 tarihinde tedkik ve mütalaa olunarak adı geçen cemiyetin menfaii umumiyyeye hâdim cemiyetlerden sayılması kabul olunmuştur.

12/12/1939

3.2.3 III. Olağanüstü Kurultay (3 Temmuz 1939)

Yeni Cemiyetler Kanununa göre Ana Tüzükte yapılan değişiklikler Genel Merkez Yönetim Kurulunda madde madde görüşülerek yeniden şekillendirilmiştir. Hazırlanmış bu taslağın Kurultay tarafından kabul edilmesi gerektiğinden, Kurultayın 3 Temmuz 1939 Pazartesi saat 10.00’da toplanmasına karar verilmiştir. Kurultay, Derneğin Kâzım Özalp Caddesinde yeni yaptırmış olduğu okul binasında toplanmış ve Dernek Ana Tüzüğü değişiklik tasarısı görüşülerek kabul edilmiştir. Daha sonra yapılan seçimler sonucunda Yönetim Kuruluna yeni Ana Tüzüğe göre aşağıda gösterilen 11 üye seçilmiş ve 2 üyeli Denetleme Kurulu oluşturulmuştur (TED, 1939-C)

Yönetim Kurulu:

Başkan:	Refet Ülgen (Urfa Milletvekili)
Başkan Vekili:	Halit Bayrak (Ağrı Milletvekili)
Muhasip Üye:	Avni Çubukgil (Kız Lisesi Matematik Öğretmeni)
Genel Sekreter:	Vehbi Demirel (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Kemal Gedeleş (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri)
Üye:	Nevzat Tandoğan (Ankara Valisi)
Üye:	Fakihe Öymen (İstanbul Milletvekili)
Üye:	Rahmi Köken (İzmir Milletvekili)
Üye:	İhsan Sungu (MEB Müsteşarı)
Üye:	Şefik Yürekli (Danıştay I. Daire Başkanı)
Üye:	Haydar Günver (Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı)

Denetleme Kurulu:

Üye:	M. Baha Pars (Ordu Milletvekili)
Üye:	Hilmiye Dener (Kız Lisesi Matematik Öğretmeni)

3.2.4 Fakihe Öymen’in Yönetim Kurulu Başkanlığı (1941–1948)

TED’in ilk ve tek kadın Yönetim Kurulu Başkanı Fakihe Öymen 1900 yılında bugün Arnavutluk sınırları içerisinde kalan İşkodra’da doğmuştur. Darülfünun Coğrafya bölümünden mezun olmuş, Bursa Kız Öğretmen Okulunda öğretmenlik ve

müdür yardımcılığı, Derneğe bağlı Bursa Kız Lisesinde de müdirelik yapmıştır. Kadınların ilk defa oy kullanabildikleri 1935 seçimlerinde (5.dönem) İstanbul milletvekili seçilmiş ve bütçe komisyonunda görev almıştır. Daha sonra 6. ve 7. dönemlerde İstanbul, 8. dönemde de Ankara milletvekili olarak Mecliste görev yapmayı sürdürmüştür (wikipedia.org, 2008).

Bursa Kız Öğretmen Okulunda Müdür Başyardımcısı iken Nafi Atuf Kansu'nun başkanlığı sırasında 32 yaşında iken 19 Eylül 1932 tarihinde öğretime başlayan Türk Maarif Cemiyeti Bursa Kız Lisesinin ilk Müdürlüğüne getirilmiş olan Fakihe Öymen, bu görevi sırasında Liseyi ziyaret eden Atatürk'ü karşılamak ve ağırlamak onuruna sahip olmuştur (TED, 1978).

Bu olay Fakihe Öymen'in tanınmasına ve ileriki yıllarda daha üst düzeyde görevler almasına fırsat vermiştir. Ballar (2004) kitabındaki yorumunda, Öymen'i disiplinli, metodik çalışmayı ve yenilikleri benimseyen bir eğitimci olarak tanımlamıştır.

TED'in 1978 yılında "50. Yıldönümünde Türk Eğitim Derneği" ismiyle hazırlamış olduğu kitapçıkta Fakihe Öymen'in ölümünden önce yazmış olduğu anılarına yer verilmiştir. Bu kitapçıkta işine verdiği önemi gösteren ve yaptıklarını kısaca özetleyen bir anısı da şu şekilde yer almıştır.

"... Dernek başkanlığına derneğin gayet kritik bir anında seçildim. Sekiz yıl başkanlığında fahri olarak çalıştım... Bir şans eseri yönetim kurulunda iyi ve seçkin arkadaşlarım vardı. Derneğin o zamanki başlıca geliri bugünkü maddi imkânlarla ölçülemeyecek kadar mütevazı idi... Dernek başkanlığına seçildiğimde ilk işim, kolej olarak kurulması gaye olan, o zamanki adı ile Yenişehir Lisesi'nin İngilizce öğretiminin kıyafeti üzerinde çalışmak oldu. İngilizce ilkokul üçüncü sınıftan başlıyordu ve öğretim İngiliz ve Amerikalı öğretmenler tarafından yürütülüyordu. Bu öğretmenler içinde Miss. Nasser cidden uzmandı ve İngilizce öğretiminin baş sorumlusu ve takipçisi idi. Ders saati resmi liselerden farklı idi. Haftada 14 saat İngilizce vardı. İngilizce öğretiminin daha verimli olabilmesini sağlamak, kuruluş gayesine erişebilmek için ne yapılması gerektiğini inceleyen bir komisyon kurdum... Daha sonra İngilizce öğretiminin ilk sınıflardan başlaması için Milli Eğitim Bakanlığında hayli teşebbüse giriştim. O zamanki düşünce ve şartlar bana bu

imkânı vermedi... O zaman ilk, orta ve lise için tek bina vardı. Okulun bahçesinin bitişiğinde bir arsayı, ilkokul yapılmak üzere Başbakan Sayın Dr. Refik Saydam derneğe hediye etti. Bugünün maddi imkânlarından yoksun olan derneğin kısır bütçesi ile yeni bir bina yaptırmak şerefine erişemedim. Yenişehir Lisesi ciddi öğretimi ve disiplinli, eğitilmiş idarecileri ile çevresinde seçkin bir kuruluş oldu... Son zamanlarda çok yorulmuştum. Parlamentoda bütçe komisyonunda idim. Orada yoğun bir çalışma vardı. Bir ara dernekten ayrılmaya karar verdim. Arkadaşlarım kabul etmediler. Nihayet bir gün ayrılış dilekçemi derneğe verdim ve o akşam İstanbul'a gittim... Ben dernekten ayrıldıktan sonra Bursa Kız Lisesi, bu ideal kuruluş, mali yardım yapılamadığı için kapandı..." (TED, 1978)

24 Nisan 1941 tarihli toplantıda Yönetim Kurulu Başkanı Refet Ülgen'in yazılı istifasıyla boşalan koltuğa Fakihe Öymen oturmuş, 1939 yılında yapılan III. Olağanüstü Kurultayda belirlenen Yönetim Kurulu birkaç görev değişikliği dışında aynı isimlerle korunmuştur.

Yönetim kurulu:

- 17 Eylül 1941 tarihli toplantıda; Ankara Yenişehir Lisesi'nin gerçek bir kolej haline gelebilmesi için şimdiden etkili tedbirler alınmasına ve matematik, fen derslerini İngilizce diliyle öğretebilecek bir veya iki İngilizce öğretmenin görevlendirilmesine,
- 21 Ekim 1942 tarihli toplantıda; Uşak Lisesi'nin Derneğe devri konusu görüşülmüş, bu konuda Kütahya Valiliğine bir yazı yazılmasına,
- 25 Ekim 1945 tarihli toplantıda; Ege Lisesi'nin durumu hakkında görüşmeler yapılmış ve ortaokul kısmında öğrenci sayısının azlığı da göz önüne alınarak kapatılmasına ve sadece lise kısmının kalmasına,
- 28 Ocak 1946 tarihli toplantıda; Yenişehir Lisesi İlkokul bölümü Başöğretmenliğini vekil olarak yürüten öğretmen Fikriye Okyay'ın asil olarak tayinini ön gören Dernek Müfettişi Şefik Yürekli'nin düzenlediği raporunun kabulüne,

- 31 Mayıs 1947 tarihli toplantıda; Yenişehir Lisesi masaya yatırılmış, öğrenci sayısının azalması ve okulun geleceğine ilişkin kaygılar ortaya konmuştur. Sonuç olarak lisan eğitime daha da önem verilmesi ve fizik, kimya, matematik gibi bazı derslerin İngilizce okutulabilmesi için Bakanlığın yardımlarının alınması kararlaştırılmıştır. Yapılan girişimler sonucu, MEB, yardım vaadinde bulunmuştur.
- 10 Ocak 1949 tarihli toplantıda; 8 Ocak 1949'da İçişleri Bakanı Münir Hüseyin Göle, Mili Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu ve Dernek başkanı Fakihe Öymen'in yaptıkları toplantıyla İstanbul'da TED'e bağlı öğrenci yurtlarının MEB'e devredilmesi yönünde alınan kararın onayına karar vermiştir (Ballar, 2004)

Bu dönemde 1944 yılında dört kız öğrenci tarafından "TMC Yenişehir Lisesini Bitirenler Derneği" kurulmuş ve daha sonraki dönemlerde bu dernek "TED Anakara Koleji Mezunlar Derneği" adını almıştır. Dernek 1963 yılına kadar 19 yıl boyunca TED, bu tarihten sonra ve günümüzde de TED Ankara Koleji Mezunları Vakfı çatısı altında faaliyetlerini sürdürmektedir (TED, 1978).

Bu dönemde alınan önemli kararlardan birisi de "Türk Maarif Cemiyeti" olan Derneğin adının 1946 yılı itibariyle "Türk Eğitim Derneği" şeklinde değiştirilmesidir. 8 Haziran 1946'da toplanan Derneğin Genel Kurulunda gündemin beşinci maddesinde yer alan Ana Tüzük değişikliği kabul edilmiştir. Buna göre; Ana Tüzüğün birinci maddesindeki Türk Maarif Cemiyeti adının " Milli Eğitim Derneği" olarak değiştirilmesi kabul edilmiştir (TED, 1946).

Söz konusu Genel Kurula göre Derneğin ismi "Milli Eğitim Derneği" olarak değiştirilse de bu tarihten itibaren belgelerde "Türk Eğitim Derneği" adının kullanıldığı tespit edilmiştir. Resmi olarak Derneğin isminde "Türk" kelimesinin kullanılması, Bakanlar Kurulunun 10.1.1974 tarih ve 7/7710 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 21.1.1974 tarih ve 14775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak bu tarihten

itibaren derneğin ismi resmen bugünkü şekli olan “Türk Eğitim Derneği” şeklini almıştır.

3.2.5 Galip Balkar ve Kamil İdil’in Yönetim Kurulu Başkanlıkları (1949–1950)

Mart 1983’te bir Ermeni terör örgütü tarafından şehit edilen Galip Balkar Başkanlığında oluşan Yönetim Kurulunun dikkat çeken en önemli özelliği, daha önceki Yönetim Kurullarında görev alan çok sayıdaki milletvekili yerine, üst düzey bürokratların yer almasıdır. Ayrıca Balkar milletvekili olmayan ilk Yönetim Kurulu Başkanıdır. Bu Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur:

Başkan:	K. Galip Balkar (Danıştay Baş Kanun Sözcüsü)
Başkan Vekili:	Cemal Yorulmaz (Danıştay Üyesi)
Muhasip Üye:	Selahattin Beliren (Milli Piyango Müdürü)
Üye:	Şefik Bilkur (İstatistik Genel Müdürü)
Üye:	Reşit Özsoy (Kayseri Milletvekili)
Üye:	Cemal Yeşil (Cumhurbaşkanlığı Genel Katibi)
Üye:	Rahmi Köken (İzmir Milletvekili)
Üye:	İ. Hakkı Ülkümen (Başbakanlık Müsteşarı)
Üye:	Bahaettin Kutay (Başbakanlık Basın-Yayın Genel Md.)
Üye:	Prof. Dr. Galip Gültekin (Sümerbank Hukuk Müşaviri)
Üye:	Selim Sabit Aykut (İstatistik Genel Müdür Yardımcısı)

Balkar başkanlığındaki Yönetim Kurulu görevde kaldığı 10 aylık sürede yapılan toplantılarda şu kararları almıştır (TED, 1950):

- 17 Kasım 1949 tarihli toplantıda; Yenişehir Lisesinden vekaleten işe başlatılan matematik öğretmeni Hilmiye Dener, İngilizce öğretmeni Mr. Browning, tabiiye öğretmeni Nezihe Ertan, resim ve el işi öğretmeni Kerim Kayhan ve beden eğitimi öğretmeni Necati Arda’nın asaletlerinin tasdik edilmesi kararlaştırılmıştır.

- 6 Aralık 1949 tarihli toplantıda; Yenişehir Lisesini Bitirenler Derneği'nin yayımlayacağı dergiye “Dernek” adının verilmesine, söz konusu Derneğin üyelerinin istedikleri takdirde Eğitim Lisesi Bitirenler ismiyle dergiyi çıkarabileceklerinin kararı alınmıştır.

Dernek arşivlerinden edilen bilgilere göre, 29 Ocak 1950 tarihli IX. Genel Kurulda; Adana'da Bekir Sapmaz'ın yardımcılarıyla yapılan 200 öğrenci kapasiteli TED Seyhan Bekir Sapmaz Öğrenci Yurdu'nun törenle açıldığı ifade edilmiştir. Aynı Genel Kurulda Bursa Kız Lisesinin ve Uşak Lisesinin kapatılmasına karar verildiği ve derneğin üye sayısının 1640 olduğu açıklanmıştır.

Sekiz ay görevde kalan Balkar'dan sonra Yönetim Kurulu Başkanlığına Dr. Kamil İdil seçilmiş ve sadece 4 ay görevde kalmıştır. (2 Şubat 1950–30 Mayıs 1950) Bu yönetim kurulunda Başkan Vekili olarak daha sonra sekiz buçuk sene Başkanlık yapacak olan Mümtaz Tahran da yer almıştır. İdil başkanlığındaki Yönetim Kurulunun en önemli özelliği ilk kez bir yönetim kurulunda hiçbir faal milletvekilinin bulunmamasıdır.

İdil başkanlığındaki Yönetim Kurulu, çeşitli arşiv belgelerinden edinilen bilgilere göre bu kısa çalışma süresinde Derneğe maddi katkı sağlayan Eşya Piyangosunu daha cazip hale getirecek bazı önlemler almıştır. Bursa Şubesinden gelen Bursa Lisesi binasının kiraya verilmesi teklifi kabul edilmemiştir.

3.2.6 Mümtaz Tarhan'ın Yönetim Kurulu Başkanlığı (1950–1958)

TED'in sekiz yıl boyunca Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmış, Derneğin bugünkü duruma gelmesini sağlayan önemli kararlara imza atmış olan Mümtaz Tarhan, 1908 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1926'da İstanbul Lisesini, 1931'de Ankara Hukuk Fakültesini bitirmiştir. Hukuk Fakültesinden mezun olduktan bir yıl sonra 1932 yılında Maliye Bakanlığı Gelir ve İrat Vergileri Müdürlüğüne getirilmiş, bu kurumda ayrıca, Kanunlar Müdürlüğü de yapmıştır. 1939'da İzmir Defterdarlığı,

1942’de Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. Bu görevinde iken Maliye Meslek Lisesinin kurulmasını sağlamış, Neumark Komisyonunu kurarak gelir vergisi ile vergi usulleri kanunlarının hazırlanmasında yardımcı olmuştur. 1947 yılında Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne, 1951 yılında da Sayıştay Başkanlığına getirilmiştir. 1954’te DP Ankara Milletvekili seçilmiş ve 22. hükümette 1955–1957 yılları arasında Çalışma Bakanlığı görevinde bulunmuştur. 20 Kasım 1957’de, Fahrettin Kerim Gökay Berlin Büyükelçiliğine atanınca, onun yerine o dönemde birlikte yürütülmekte olan İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı görevine atanmıştır. Bu görevi onun hayatındaki en ilginç dönemlerden birisi olmuştur. Bu görevi sırasında özellikle İstanbul’un temizliğini sağlama yönünden kente büyük yararları olmuştur. Tarhan, bütün ailelerin şikayetçi olduğu Çocuk Kumarhanelerini, yani her türlü oyun salonlarını kapatmış, şehrin temizliği için de “Tükürük Yasası” gibi sıkı önlemler almıştır. Zamanın Başbakanı Adnan Menderes’e verdiği Fahri Belediye Başkanlığı payesine karşın ödün vermeyen kişiliğiyle hükümete ters düşmüş ve bu görevinden 11.05.1958 tarihinde istifa etmiştir. 1963 yılındaki seçimlerde İstanbul’da CKMP’nin (Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi) desteklediği bağımsız aday olarak seçimlere girmiş fakat seçilememiştir. Spor işleri ile de uğraşmış olan Tarhan, Ankaragücü Kulübünde 1931–1932 sezonunda Merkez Mıntıka Heyetinde yer almış, 1952 yılında Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığı görevinde bulunmuş ve 1955-1957 yıllarında Gençlerbirliği Kulübü Başkanlığını yapmıştır. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Locası üyesi olan Mümtaz Tahran 27 Mayıs 1960 ihtilali ile tutuklanmış, Yassıada’da yargılanmış fakat beraat etmiştir. 19 Ocak 1970 tarihinde İstanbul’da ölmüştür. Basılmış birçok eseri vardır bunlardan bazıları şunlardır: Arttırma ve Eksiltme Kanunu Şerh ve İzahı (1940), Olgunluğumuzun Panoraması (1940), Medeni Kanunun Genel Esasları (1947), Ölünceye Kadar Bakma Akti (1948), Mukayeseli Dünya Kadastro (1949) (HKMO, 2008).

Bulunduğu her görevde eğitime özel önem veren Tarhan, 1946 yılında MEB tarafından müfredat programı ve yönetmeliği onaylanarak lise derecesi verilmiş ve ismi Tapu Kadastro Meslek Lisesi olmuş lisenin yeni bir statüye kavuşturulmasında önemli rol oynamıştır. Ayrıca, MEB’in 7 Mayıs 1949 tarih ve 10659 sayılı emirleri

ile İstanbul Teknik Okulunda Harita Kadastro şubesi açılmıştır İlk yıl alınan öğrenciler 1. ve 2. sınıfa yerleştirilerek, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün burs desteği ile 1953 yılında mezun olmuşlardır. Böylece Tarhan, ülkemizde mühendislik eğitimi verecek 4 yıllık ilk Harita ve Kadastro Bölümünün kurulmasına da öncülük etmiştir. Çalışma Bakanlığı görevi sırasında, sendika yöneticilerinin eğitimi için kurslar açıp, seminerler düzenlemiş, kalifiye işçi, çırak, aşçı, garson yetiştirilmesi için teşebbüslerde bulunarak eğitime önem verdiğini göstermiştir. Üst düzey görevlerinden sonra çeşitli liselerde öğretmenlik yapmış ve 1959 yılında Tarhan Kolejini kurmuştur (HKMO, 2008)

İdil'in istifa ederek görevinden ayrılması üzerine Genel Merkez Yönetim Kurulunda yapılan görev bölümünden sonra yönetim kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	Mümtaz Tarhan
Başkan Vekili:	Muzaffer Dalkılıç
Muhasip Üye:	Habip Germiyanlıgil
Üye:	Cevdet Memduh Atlar
Üye:	Selahattin Toker
Üye:	Orhan Aisbah
Üye:	Enver Okyay
Üye:	Muzaffer Öztunç
Üye:	Vehbi Koç
Üye:	Dr. Talat Vasfi Öz
Üye:	Yusuf Mardin

Bu yönetim kurulunun sekiz yıl boyunca yaptığı önemli çalışmalardan bazıları şunlardır (Ballar, 2004):

- 14 Haziran 1950 tarihli toplantıda; Bursa Valiliğinin, Bursa'daki lise binasının Tekel Müdürlüğü tarafından Tütün deposu olarak kullanılması hakkındaki teklifi kabul edilmemiş, Lisenin en yakın zamanda tekrar açılabilmesi için çalışmalara başlanılması kararlaştırılmıştır.
- 16 Eylül 1950 tarihli toplantıda; güftesi Yusuf Mardin'e ait Ankara Koleji Marşı kabul edilmiştir.

*“Bozkırda yeşil bir yuva bilgi yuvası
Orda gönüllere dolar dostluk havası
Kız, erkek bütün çocuklar vermiş elele
Yarın hepsi de yurt için birer meşale*

*Türkiye'de okulumuzun yoktur bir eşi
Nur saçar zihinlere ANKARA KOLEJİ*

*Kolej bize doğru yolu gösteren yıldız
Orada geçen günleri hasretle anarız
Zamanla herşey değişir belki gün gelir
Fakat yine gönlümüzde ismin yükselir*

*Türkiye'de okulumuzun yoktur bir eşi
Nur saçar zihinlere ANKARA KOLEJİ” (TED Ankara, 2007)*

TED Ankara Koleji Marşı, dernek arşivlerinden anlaşıldığı üzere okulun müzik öğretmenlerinden Muzaffer Arkan tarafından bestelenmiştir.

- 15 Şubat 1952 tarihli toplantıda o dönem 150 bin lirayla en yüksek teklifi vermiş olan Çocuk Esirgeme Kurumuna satılmasına karar verilen kapatılmış durumdaki Bursa Kız Lisesi binasının, derneğin çıkarları ve MEB ile olan münasebetler doğrultusunda bu karardan vazgeçilerek 160 bin liraya MEB’e satılması kararlaştırılmıştır.
- 26 Mayıs 1958 tarihli Genel Merkez Yönetim Kurulu toplantısı kararıyla Zonguldak Koleji kurulmuş ve 1958–1959 öğrenim yılından itibaren orta hazırlık sınıfı eğitim-öğretime başlamıştır. Aynı toplantıda; sinema, spor ve çeşitli eğlence faaliyetleri ile derneğin gelirinin arttırılmaya çalışılması kararlaştırılmıştır.

Dernek arşivlerindeki kayıtlara göre; 8 Kasım 1952 tarihli XII. Genel Kurulunda yapılan seçimlerde Genel Merkez Yönetim Kurulu asil üyeliklerine Vehbi Koç, Dr. Talat Vasfi Öz ve Yusuf Mardin’in yerlerine, Emlak Kredi Bankası Genel Müdürü Medeni Berk, Avukat Feridun Söğütlügil ve Tüccar Nazmi Balkanoğlu

getirilmişlerdir. Daha sonra bu kurula, Enver Okyay yerine de Ankara Kız Lisesi Müdürü Nilüfer Gün dâhil olmuştur.

Bu dönemde artan spor faaliyetleri karşısında TED Ankara Spor Kulübü; TED Ankara Koleji Mezunları Derneği tarafından “okuldaki öğrenci ve mezunları arasında spor sevgisini yaymak, aldıkları çağdaş eğitimi destekleyecek sağlıklı, ahlaklı ve mücadele gücü üstün sporcular yetiştirmek ve böylece kulübün ülke çapında, Türkiye’nin ise uluslararası spor yarışmalarında layıkıyla temsil edilmesine katkıda bulunmak” amacıyla 1954 yılında kurulmuştur. Yeni spor kulübü, TED’in Ana Tüzüğü’nün 5. maddenin (d) fıkrasındaki “Türk çocuklarının ulusal, sosyal, kültürel ve sportif eğitimlerini yükseltmeye çalışmak” biçiminde belirtilmiş olan temel amaçlarından birini de yerine getirmiş oluyordu. TED Ankara Kolejliler Spor Kulübü ilerleyen yıllarda özellikle basketbol dalında başarılar elde etmiş adından “Türkiye’de çağdaş basketbolü en iyi uygulayan ekip” diye söz ettirmeyi başarmıştır (TED, 1978).

TED Ankara Spor Kulübü, Türk basketbolüne Rüştü Yüce, Erdem Tuglar, Akın Öngör, Birol Öngör, Erdal Poyrazoğlu, Barış Küce, Seyfi Kuştimur, Tansev Mihçioğlu, Erdinç Talu, Murat Didin, Ercüment Sunter, Aytek Gürkan, Tunç Girgin, Murat Evliyaoğlu, Haluk Yıldırım, Serdar Apaydın, Tolga Tekinalp, Gökhan Üçoklar, Serkan Erdoğan gibi önemli isimleri kazandırmıştır (TED Spor Kulübü, 2008)

3.2.6.1 Derneğin İlk Kolejleri: Ankara Koleji (1951) ve Zonguldak Koleji (1958)

Eski adıyla Yenışehir Lisesi, 1936–1937 ders yılında 25 lise birinci sınıf öğrencisinin eğitim görmeye başlaması ile açılmıştır. 1938 – 1939 ders yılından itibaren de, satın alınan ve inşası tamamlanan binalarla beraber, TMC Erkek Koleji ve TMC Kız Koleji olmak üzere iki ayrı binada 120’si yatılı toplam 870 öğrenciyle birlikte eğitim-öğretime başlamıştır (TED, 1968).

Farklı dönemlerde TMC Lisesi, TMC Yenişehir Koleji ve Ankara Koleji adlarını alan dernek okulunun başlıca hedeflerinden birisi; fen bilgisi derslerinin İngilizce olarak öğretilmesi olmuştur. Bu konuda, 1934 yılında Refik Koraltan'ın Başkanlığındaki Yönetim Kurulu ve 1941–1948 yılları arasında Fakihe Öymen'in başkanlığındaki Yönetim Kurulları gerekli çabaları göstermişlerdir. Bu hedef 1951 yılında Mümtaz Tarhan'ın başkanlığındaki Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilmiştir. MEB'in Talim ve Terbiye Dairesinin 19 Temmuz 1951 tarih ve 56 sayılı kararı ile fen grubu derslerinin İngilizce olarak okutulması kabul edilmiştir. 1951–1952 ders yılından itibaren açılan hazırlık sınıflarıyla öğretime devam edilmiş ve okulun adı da TED Ankara Koleji olmuştur. Okulun kolej haline gelmesiyle öğrenci ücretlerinde ciddi bir düzeltme yapılması da kararlaştırılmıştır (TED, 1963)

Ankara Kolejinden sonra kurulmuş olan ikinci kolej olan TED Zonguldak Koleji 15 Ekim 1958 tarihinde eğitim öğretime başlamıştır. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın TED'den, Zonguldak'ta bir şubenin ve kolejin açılması ile ilgili dilekleri üzerine Zonguldak'ın ileri gelenlerinden 45 üyenin şube ve kolej açılması ile ilgili 15 Mayıs 1958 tarihli dilekçesi Genel Merkez Kurulunun 26 Mayıs 1958 tarihli toplantısında kabul edilmiştir. Bir yandan Ereğli Kömür İşletmesinin yardımları ile okul binasının hazırlanması girişimleri diğer yandan da MEB'den onay alınması çalışmaları sürdürülmüş ve TTKB'nin 28 Ocak 1959 tarih ve 40 sayılı kararı ile fen derslerinin İngilizce okutulması ile ilgili Kolej'in açılması izni Bakanlığın 10 Şubat 1959 tarihli yazısı ile Zonguldak Valiliğine bildirilmiştir (TED, 1968).

Bu şekilde, okulun ilk yılında, ortaokul kısmı hazırlık sınıfındaki toplam 34 öğrenci ile eğitim-öğretime başlanmıştır. Kolej'in ilk müdürlüğüne de Selim Zağlı getirilmiştir.

3.2.7 Medeni Berk'in Yönetim Kurulu Başkanlığı (1958–1960)

Mümtaz Tarhan'ın başkanlık görevinden ayrılmasından sonra bir buçuk yıl süreyle Türk Eğitim Derneği yönetim kurulu başkanlığı yapan Medeni Berk 1913

yılında Medine’de doğmuştur. İstanbul İktisat ve Ticaret Yüksek Okulu’nu bitirdikten sonra T.C. Ziraat Bankası’nda müfettişlik, 1950’de TARİŞ Genel Müdürlüğü, 1951’de de Emlak Kredi Bankası Genel Müdürlüğü yapmıştır. 1957 yılında, Niğde’den XI. Dönem Milletvekili seçilmiş, İmar ve İskân Bakanlığı yapmış; 11 Aralık 1959’da Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığına getirilmiş, 27 Mayıs 1960 ihtilaline kadar Başbakan Adnan Menderes’in yardımcılığı görevinde kalmıştır. 1959 - 1960 yılları arasında Fenerbahçe Kulübü başkanlığında bulunmuştur. İhtilalden sonra Yassıada’da yargılanmış ve ömür boyu hapis cezası almış daha sonra af çıkmasıyla ceza evinden çıkmıştır. 1964’te Akbank Umum Müdürlüğüne seçilen Medeni Berk, uzun yıllar bu görevde kalmış, 5 Ocak 1970 ile 30 Mayıs 1971 tarihleri arasında ise TOBB Başkanlığı yapmıştır. 1974 yılında kurulan Brisa Bridgestone Lastik San. ve Tic. A. Ş.’nin kurucuları ve ilk idare meclisi azaları arasındadır. Berk 16 Mart 1994 tarihinde ölmüştür (wikipedia, 2008).

Mümtaz Tarhan’ın başkanlık görevinden ayrılması üzerine 8 Kasım 1958 tarihinde yapılan XVIII. Genel Merkez Kurulunda seçilen ve 10 Kasım 1958 tarihli toplantısındaki görev bölümünden sonra Medeni Berk’in başkanlığındaki Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	Medeni Berk (İmar ve İskan Bakanı)
Başkan Vekili:	Ahmet Salih Korur (Başbakanlık Müsteşarı)
Muhasip Üye:	Habip Germiyanlıgil (TCDD Hasılat ve Ticaret DaireBşk.)
Üye:	Mümtaz Tahran (Avukat)
Üye:	Feridun Söğütlügil (Avukat)
Üye:	Muzaffer Öztunç (Avukat)
Üye:	Selahattin Toker (Avukat)
Üye:	Ziya Ozan (Sayıştay Başdenetçisi)
Üye:	Suat Bolayır (Toprak Mahsulleri Genel Müdürü)
Üye:	Mehmet Akın (Sümerbank Genel Müdürü)
Üye:	Mithat Dülge (Ziraat Bankası Genel Müdürü)

21 Temmuz 1959 tarihli toplantıda; yabancı öğretmenlerden başka, yabancı dille öğretim yapabilecek Türk öğretmenlerden özellikle fen dersleri branşında tahsili olanlardan yararlanma yoluna gidilmesi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, buna göre özellikle dış ülkelerde eğitim görmüş, doktora vermiş olanlara öncelik tanınması düşünülmüştür (Ballar, 2004).

3.2.7.1 Türk Eğitim Derneği On Dokuzuncu Genel Kurul Toplantısı (25 Ekim 1959)

TED On dokuzuncu Genel Kurulu 25 Ekim 1959 Pazar günü saat 15.00’da toplanmış ve Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı Medeni Berk tarafından toplantı açılmıştır. Kurul Başkanlığına Bülent Nuri Esen ve ikinci Başkanlığına Ekrem Barlas seçilmişlerdir. Gündemin okunmasından sonra konuşma yapmak için, Osman Baysal, Muhittin İnöz, Fethi Mangûoğlu, Sıtkı Karayıl ve Kemal Özdedeoğlu söz istemişleridir. Toplantı oldukça ciddi tartışmalara sahne olmuştur.

İlk söz alan dernek ve okul-aile birliği üyesi Osman Baysal uzun bir konuşma yapmış ve genel olarak yönetim kuruluna eleştirilerde bulunmuştur:

“İki cins üye vardır arkadaşlar. Birisi burada veli olanlar. İkincisi de zengin ve varlıklı kimselerdir. Üçüncü bir kısım üye var seçim zamanında tadad edilmemiştir... Hiçbir suretle ne fikren, ne beden ve ne de manen münasebeti bulunmayan kümseler üye olmuştur. Burada Adliyeden üç zabıt katibi, üç tane mübaşir o gün burada rey vermiştir. Bu itibarla üye kaydının bir sisteme bağlanmasını ben idare heyetinden istirham ediyorum... Milletler arası kıymeti haiz iki ecnebi pedagog tarafından tetkikler yaptırıldığını ve raporun tanzim ettirildiğini bildirmeleri bizi ayrıca sevindirmiştir. Amma hikmetinden sual olunmaz ki bu rapor hepimizce meçhuldür. Biz Okul-Aile Birliği olarak bu rapordan istedik. Ne gibi yenilikler yapılmış? ...Verilen cevapta: rapor takdim edilmez... Mahrem bir vesika mıdır? Devlet sırrı mıdır?... Hayır. Bu bizim malûmumuz olsaydı herhalde daha büyük bir huzurla çocuklarımızın bakımı ve yetişmesi bakımından faaliyetini öğrenmiş olurduk... Bunlardan evvel Türk uzmanlara yaptırılmış tetkikler vardır. Her ikisi bir arada bizlere intikal ettirilmiş olsaydı, mukayese imkânına kavuşmuş olacaktık...(TED, 1960-A, s.7-8)

Derslerin İngilizce okutulması ile ilgili olarak;

“...Yalnız garp lisanından İngilizce’den kültürünü alabilmek, o dersleri bu lisanla okutmakla mümkündür... Geçen sene hiç olmazsa felsefe ve astronomi derslerinin İngilizce olarak tedris edilmesini temenni etmiştim. Verilen cevaplarda dikkate alınacağı hususu ileri sürülmüştü...(TED, 1960-A, s.8-9)

Öğretmen Tayinleri ile ilgili olarak;

“Şimdi son kısma geliyorum. Öğretmenlerin tayin ve işiten el çektirilmesi keyfiyeti... Hocanın elinde diploması olması kâfi değildir. Ecnebi öğretmen

hakkında hocalık vasfı ve kültürü itibarıyla referans temin edildikten sonra bunun tayini cihetine gidilmesi kadar tabii bir hal yoktur... Erkekler kısmına getirilen Türk hocalar kıymetlidir. Fakat dil bakımından faydalı olamamaktadır... Hocaların ders verme kabiliyetinin lisan bakımından da teftiş edilip incelenmesi mutlaka lazım ve zaruridir. Ahmet Salih beye şükranlarımı tekrar edeceğim; kendileri alacakları bir hocayı bir hafta denedikten sonra hoca olur diye kanaat sahibi olduktan sonra tayini muamelesine tevessül etmişlerdir... ”(TED, 1960-A, s.10)

Daha sonra söz alan Genel Kurulların önemli isimlerinden Muhittin İnözü çok önemli bir konuda kısa bir konuşma yaparak şunları söylemiştir:

“...benim bir üzüntüm var, bunu belki burada sık sık tekrar etmişimdir. Evet büyük Atatürk’ün izinde yürüyoruz, bu cümle raporda yer almış çok güzel. Fakat Atatürk, Türk kolejlerini açarken ne düşünmüştür? Onun tahlilini de yapmak lazımdır. Bunun gayesi, memleketimizin ecnebi kolejlerin zararlı tesirinden kurtarıp bir Türk koleji açmaktır... Bu zararlı tesiri, burada bulunan muhterem heyet, örnekleriyle bilirler. İşte meşhur şairimiz Fikret’in oğlu... Bu, bugün Miami’de papastır. Bu acı netice o zamanki ecnebi kolejlerin zararlı neticelerine açık bir delildir... Bütçede bir buçuk milyon ecnebi hocalara, bir milyon da Türk hocalara tahsisat gösterilmiştir. Bunun üzerinde durmak lâzım. Çünkü memleketimizde her sahada hareketlerimize bir tesir damgasını vurmuştur. Şu halde mektepçilikte istiklâlimizi ilan etmeliyiz. İngilizce konuşmak, İngilizce tercüme yapmak gaye olmamalıdır. Bugün Türk mekteplerinde esen hava, milli hava olmalıdır... İki ecnebi mütehassıs rapor vermiş ve bu rapor bizce meçhuldür... Gönül isterdi ki, mektep bu bakımdan milli terbiye bakımından tetkik edilsin... Niçin bu kadar tesir altında bulunuyoruz? Atatürk tarafından ecnebi kolejlerinin zararlarından milleti kurtarmak, korumak için açılmış olan bu kolej hâlâ bunların taklidini yapmak davasındadır... Mekteplerde de milli ruh muhafaza edilmelidir... ” (TED, 1960-A, s.14)

Yapılan eleştiri ve önerilere Yönetim Kurulundan Başkan Vekili Ahmet Salih Korur ve Başkan Medeni Berk cevap vermişleridir. Berk özetle; önemle üzerinde durulan konunun, şahıslara bağlı olmayan bir Yönetim Kurulunun oluşturulması olduğunu belirtmiştir. Niçin İngiltere’den mütehassıs getirdiğiyle ilgili olarak; öncelikle iki Türk mütehassısa kolej bünyesinin tetkik ettirildiğini ve raporların alındığını daha sonra da çok cüzi bir rakama İngiltere’den getirilen iki pedagogun hizmet ettiklerini söylemiştir. Bu raporların gizli tutulması ile ilgili olarak ise; bunların henüz bastırılmadığını, İngiliz eğitimcilerin raporlarının okul-aile birliği toplantısında bastırılarak dağıtılacağını ve toplantıda içeriğinin gündeme geleceğini

açıklamıştır. Felsefe ve astronomi derslerinin İngilizce okutulması ile ilgili olarak; astronomi derslerinin İngilizce yapılması konusunun kendileri tarafından da düşünüldüğünü fakat öğretmen bulma konusundaki zorluk karşısında bunun mümkün olmadığını ifade etmiştir. Öğretmen seçimi konusunda çok hassas olduklarını, yabancı ülkelere gelen öğretmenlerin İngiliz büyükelçiliğinin tavsiyesinden geçirildiğini söylemiştir. Yabancı öğretmenlere daha çok yer verildiği iddiasının ise çok da doğru olmadığı, bunun 293 öğretmenden yalnızca 54 tanesinin yabancı olmasından anlaşılabileceğini ifade etmiştir. TED'in İngiltere'de gezdiği benzer kurumlardan çok daha ileri olduğunu, gün itibarıyla TED çatısı altında 946 Türk çocuğunun hizmet ve yardım gördüğünü ve bunun için derneğin yılda bir milyon lira harcadığını dolayısıyla derneğin gerçekten Atatürk'ün istediği şekilde çalıştığını söylemiştir. Sözlerini çok konuşulan iki İngiliz pedagogunun hazırlamış olduğu raporun bir kısmını okuyarak tamamlamıştır (TED, 1960-A).

3.3 1960–1973 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ'NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI

27 Mayıs 1960 ihtilali, ülkedeki birçok kurum gibi TED'i de etkilemiş ve ihtilalin hemen bir hafta sonrasında Yönetim Kurulu Başkanlığında değişiklik olmuştur. Derneğin tarihinde üçüncü dönem olarak incelenen bu bölümde 14 Genel Kurul (20. – 33. Genel Kurullar) yapılmış, dokuz farklı Yönetim Kurulu Başkanı görev yapmıştır. 1965 yılında kapsamlı bir Ana Tüzük değişimi gerçekleştirilmiş, Şube ve kolej sayısında önemli artışlar meydana gelmiştir. Bu dönemde alınan en önemli kararlardan birisi de Ankara Koleji'nin Vakıf haline getirilmesi olmuştur. Ayrıca, 12 Mayıs 1973 tarihinde Derneğin Ana Tüzüğü kabul edilmiştir.

3.3.1 Ekrem Barlas ve Enver Ziya Karal'ın Yönetim Kurulu Başkanlıkları (1960 – 1961)

27 Mayıs 1960 ihtilali ile birlikte TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığında bir değişiklik olmuş ancak fakat eski Yönetim Kurulu büyük ölçüde korunmuştur. İhtilal sonucunda ise yargılanan ve tutuklanan üyelerin Dernek üyeliğinden çıkarılmış olması nedeniyle, bu Yönetim Kurulu bir geçiş dönemi olarak görülebilir.

27 Mayıs ihtilalinden sonra Medeni Berk'in Başkanlıktan ve Yönetim Kurulundan ayrılmasından sonra 3 Haziran 1960 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar gereğince Ekrem Barlas, yedek üyelikten asil üyeliğe davet edilmiş ve Başkanlığa getirilmiştir. 1912 yılında Kosova'da doğan Barlas, 1935 yılında İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu Banka, Sigorta, Muhasebe ve Yüksek Matematik Şubesinden mezun olmuştur. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü ve Ankara Belediye Başkanlığı gibi görevlerde bulunmuştur. Barlas başkanlığındaki yeni Yönetim Kurulu iki üyelik boş olmak üzere 1 Kasım 1960 tarihine kadar görev yapmış ve şu şekilde oluşturulmuştur (Ballar, 2004):

Başkan:	Ekrem Barlas (Emlak Kredi Bankası İdare Meclisi Üyesi)
Başkan Vekili:	Selahattin Toker (Avukat)
Muhasip Üye:	Habip Germiyanlıgil (TCDD Hâsılat ve Ticaret Dairesi Bşk.)
Üye:	Ziya Ozan (Sayıştay Başdenetçisi)
Üye:	Suat Bolayır (Toprak Mahsulleri Genel Müdürü)
Üye:	Faruk Cantekin
Üye:	Cihat Renda
Üye:	İhsan Bele
Üye:	Sungur Babaoğlu

Beş ay görevde kalan yukarıdaki Yönetim Kurulu:

3 Haziran 1960 tarihli toplantıda; “ *Derneğimiz Ana Tüzüğü'nün 43. maddesi gereğince özürsüz olarak toplantılara iştirak edemeyen yönetim kurulu üyelerinden, Mithat Dülge, Mümtaz Tahran, Muzaffer Öztunç, Mehmet Akın ve Feridun Söğütlügil yönetim kurulundan çekilmiş sayılmışlar*”, 6 Eylül 1960 tarihli toplantıda

ise: “*Anayasayı ihlal, devlete ihanet ve sair suçlarla mahkeme altına alınmış bulunan kurucu üyelerden, M. Celal Bayar ve Refik Koraltan ile üyelerden, Medeni Berk, Ahmet Salih Korur, Mümtaz Tahran, Mehmet Akın, Mithat Dülge, Atıf Benderlioğlu ve bu durumda olan diğer üyelerin dernekten ihracına*” kararları verilmiştir (Ballar, 2004; s.979).

8 Eylül 1960 tarihli toplantıda; açık bulunan Ankara Koleji Erkek kısmı müdürlüğüne talip olan emekli kurmay Albay Burhan Göksel’in durumu görüşülmüştür. Sonuç olarak, Başbakanlık Müsteşarı Kurmay Albay Alparslan Türkeş’in olumlu referansı ve MBK’nın (Milli Birlik Komitesi) de uygun görüşü ile Göksel, 1500 lira brüt ücretle Ankara Koleji erkekler kısmı Müdürlüğüne tayin edilmesi kararlaştırılmıştır (Ballar, 2004).

1959–1960 ders yılında okula öğrenci kaydı MEB’in nezaretinde sınava göre yapılmış ve başarılı olanlar okula kabul edilmişlerdir. Buna göre ilkokul kısmına 344, ortaokul erkekler kısmına 356, kızlar kısmına 284 öğrenci olmak üzere toplam 984 öğrenci alınabilmiştir. Okula rağbetin çok olmasına rağmen yeterli başarıyı gösteremeyen birçok öğrenci okula alınmamıştır. 1960 yılında lise kısmından 492, ortaokul kısmından 274 ve ilkokul kısmından 252 öğrenci mezun olmuştur. 1960 yılında okulda, Türk 186, yabancı 47 asli öğretmen ve 55 ek görevli öğretmen olmak üzere toplam 288 öğretmen görev yapmıştır (TED, 1960-B).

1959 yılındaki Genel Kurulda astronomi ve felsefe derslerinin de İngilizce okutulmasının gerekliliği vurgulanmış, bunun sonucu olarak çalışmalar yapılmış fakat bir sonuca varılamamıştır (TED, 1960-B).

Ekrem Barlas’ın Yönetim Kuruluna istifasını sunmasından sonra 1 Kasım 1960’tan 16 Haziran 1961 tarihine kadar Prof. Dr. E. Ziya Karal başkanlığındaki Yönetim Kurulu görev yapmıştır. Bu Yönetim Kurulu, Ekrem Barlas başkanlığındaki Yönetim Kurulundan Selahattin Toker’in yerini koruması dışında tamamen farklı isimlerden oluşmuştur. O dönemin Kurucu Meclis Üyesi ve 1961 anayasasını hazırlayan komisyonun başkanı Ziya Karal başkanlığındaki Yönetim Kurulunda

dikkat çeken en önemli isimler dönemin ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) Rektörü Turhan Feyzioğlu ve dönemin Van Milletvekili ve daha sonranın Başbakanı Ferit Melen'dir.

3.3.2 Sami Küçük ve Nuri Sertoğlu'nun Yönetim Kurulu Başkanlıkları (1961–1962)

1916 yılında Drama'da doğmuş olan Sami Küçük, Harp Okulu, Harp Akademisi ve İngiliz Harp Akademisinden mezun olmuştur. 27 Mayıs 1960 Askeri darbesinde Kurmay Albay olarak fiilen bulunmuştur. 15 Ekim 1961'de yapılan Genel Seçimlerden sonra göreve gelen milletvekilleri ile kurulan 12. Dönem TBMM'si, 25 Ekim 1961'de toplanarak askeri rejime ve dolayısıyla MBK'ya son vermesiyle, Cumhuriyet Senatosu MBK üyesi olmuştur (wikipedia.org, 2008).

Halen hayatta olan Sami Küçük 2008 yazında “Rumeli'den 27 Mayıs'a” isimli bir kitap yazmıştır. Pulur (2008), Milliyet Gazetesindeki köşe yazısında, Küçük'ün MBK'nın önde gelen subaylarından biri olduğunu ve Alparslan Türkeş karşıtı, CHP ve İsmet İnönü yanlısı olarak tanındığını ifade etmiştir.

Prof. Dr. Enver Ziya Karal'ın Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa etmesi üzerine 16 Haziran 1961 tarihli toplantıda alınan karar gereğince Başkanlığa seçilmiş olan Sami Küçük'ün başkanlığındaki Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	Sami Küçük
Başkan Vekili:	Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu
II. Başkan Vekili:	Nuri Sertoğlu
Muhasip Üye:	Dündar Özey
Üye:	Ferit Melen
Üye:	Hasan Basri Tarman
Üye:	İhsan Kabadayı
Üye:	Servet Altınay
Üye:	Akil Mengü
Üye:	Özger Aksoy
Üye:	Selahattin Ayanoğlu

Sekiz ay görev yapan bu yönetim kurulu, 30 Ekim 1961 tarihli toplantı kararıyla; maddi sıkıntılar sonucu tedbir olarak Genel Merkez binasını Ulus Koçak Handaki daireden, Kız Kolejinin zemin katına nakledilmiştir. Aynı toplantıda 1992 görünen üye sayısı aidatları ödemeyen üyelerin üyeliklerinin düşürülmesi sonucu 1250'ye indirilmiştir. Sami Küçük 1 Kasım 1961'de Yönetim Kurulundan istifa etmiş fakat Yönetim Kurulu 13 Şubat 1962'ye kadar görevine devam etmiştir (Ballar, 2004).

Sami Küçük 1 Kasım 1961 tarihinde Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa edince 13 Şubat 1962 tarihli toplantıda alınan karar gereğince II. Başkan Vekili Nuri Sertoğlu Başkanlığa, üyelere Hasan Basri Tarman da Başkan Vekilliğine seçilmişlerdir. Ayrıca Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu ve Ferit Melen de Sertoğlu'nun Yönetiminde yer almamış, yönetim kurulundaki diğer isimler görevlerine devam etmişlerdir (Ballar, 2004).

Yaklaşık 10 ay Başkanlık yapan Nuri Sertoğlu, AÜ Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden mezun olmuş Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. IX.ve X. dönem Sinop Milletvekilliği de yapmıştır (wikipedia.org, 2008).

Sertoğlu'nun Başkanlığı döneminde; MEB'in Konya'da açmaya karar verdiği Eğitim Enstitüsü'ne yurt binalarının 2 yıl süreyle kiralanmasının gerekliliği ve Derneğin gayeleri dışında olmayan bu girişimin sonucu olarak yurt hizmetinin başka bir binada devamının sağlanması,

Anadolu'nun her ilinde ortaokul ve liselerde kız ve erkek öğrenciler bir arada eğitim görürlerken başkentte, Ankara Kolejinde kız ve erkek çocuklarının ayrılmasının medeni olmak iddiasındaki bir topluma uygun olmadığı düşünülerek 1962 yılı öğretim yılı başından itibaren öğrencilerin birlikte ders görmeleri kararları alınmıştır (Ballar, 2004). Fakat bu karar 1963 – 1964 döneminden itibaren hayata geçirilebilmiştir.

Üzerinde durulan bir başka önemli nokta Kolej idaresinin bir vakfa bağlanması düşüncesinin kurula sunulmuş olmasıdır. TED'in hiç de kolay olmayan konuları ve faaliyet alanları ile okul işlerinin mesaiyi aksatması, öğrenci mevcudu beş bine yaklaşan kolejin ayrı bir vakıf olarak kendi yönetim kurulu tarafından yönetilmesi düşünceleri 30 Ekim 1962 tarihinde yapılan XXII. Genel Kurula sunulan raporda yer almıştır (Ballar, 2004).

3.3.3 Nasır Zeytinoğlu'nun Yönetim Kurulu Başkanlığı (1962–1966)

1917 yılında İstanbul'da doğmuş olan Ali Nasır Zeytinoğlu, AÜ (Ankara Üniversitesi) Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Lozan Üniversitesinde Hava Hukuku dalında doktora yapmış, hâkimlik ve avukatlık görevlerinde bulunmuştur. 27 Mayıs 1960 tarihindeki darbeden sonra kurulan 1. ve 2. MBK hükümetlerinde İçişleri ve Devlet Bakanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1961–1966 yılları arasında ise Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği görevini üstlenmiştir. Yaklaşık dört yıl TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır (wikipedia.org,2008).

30 Ekim 1962 tarihli Genel Kurul toplantısından önce Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Sertoğlu'nun karşısında rakip olarak Selahattin Toker ve Suat Ballar ekibi yer almıştır. Her iki ekibin de tasvip edilmeyecek seçim çalışmaları sonucunda ekiplerden seçilecek ılımlı beşer aday ile Nasır Zeytinoğlu başkanlığındaki Yönetim Kurulu üyelerinin adaylığında anlaşma sağlanmış ve Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur:

Başkan:	Nasır Zeytinoğlu (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri)
Başkan Vekili:	Prof. Dr. Yaşar Karayalçın (AÜ Hukuk Fak. Öğretim Üyesi)
Muhasis Üye:	Suat Ballar (Avukat)
Üye:	Nuri Sertoğlu (Eski Milletvekili)
Üye:	Faik Reşit Unat (Eğitimci)
Üye:	Prof. Dr. Ali Bozer (AÜ Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)
Üye:	Coşkun Ertem (Maliye Bakanlığı Hazine Avukatı)

Üye: Yük. Müh. Osman Mörel (TED Ankara Koleji Mezunlar Derneği Eski Başkanı)
 Üye: Özger Aksoy (Maliye Bakanlığı Hazine Avukatı)
 Üye: İbrahim Berkem (Koç Holding A.Ş. Yöneticisi)
 Üye: Rauf Kandemir (Umumi Mağazalar Genel Müdürü)

13 Eylül 1963 tarihinde Prof. Dr. Yaşar Karayağcın'ın Yönetim Kurulundan istifa etmesiyle boşalan Yönetim Kurulu Başkan Vekilliğine Suat Ballar, Suat Ballar'dan boşalan Muhasip Üyeliğe ise Coşkun Ertem seçilmişlerdir (TED, 1964).

Genel Merkez Yönetim Kurulu, Karabük ileri gelenlerinden oluşan 71 kurucu üyenin Karabük Şubesini kurmak için dilekçe müracaatlarını 18 Eylül 1962 tarihli toplantı kararıyla kabul etmiş, Ankara ve Zonguldak'tan sonra üçüncü kolej de Karabük'te açılmıştır (TED, 1968).

O dönem için Türkiye'nin en büyük ağır sanayi şehirlerinden olan Karabük'ün hızla artan nüfusunun kültüre ve özellikle ticaret ve teknik alanda yabancı dile olan merak ve ihtiyacını karşılamak düşüncesiyle şehrin önde gelenlerinin ve özellikle Karabük Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünün ilgi ve yardımları ile kurulmuş olan TED Karabük Şubesi ilk Yönetim Kurulu toplantısını 21 Ekim 1962 tarihinde Şemsettin Oğuz Oktar başkanlığında yapmıştır. MEB'in 19 Temmuz 1963 tarihli izni sonrasında Demir Çelik İşletmesinin süresiz tahsis ettiği okul binasında 4 Kasım 1964 tarihinde ortaokul iki şubede 43 öğrenci ile "Takviyeli İngilizce Sistemiyle" eğitim-öğretime başlamıştır (TED, 1968).

Ankara, Zonguldak ve Karabük'ten sonra Kayseri şehrinde 20 girişimci 18 Aralık 1965 tarihli dilekçeleri ile Kayseri Şubesinin ve Kolejinin açılmasını talep etmişlerdir. 29 Aralık 1965 tarihli Genel Merkez Yönetim Kurulu toplantısında bu istek uygun görülmüş ve Ankara, Zonguldak ve Karabük'ten sonra en kısa sürede Kayseri'de de bir kolej açılmasına karar verilmiştir (TED, 1968).

26 Şubat 1967 tarihli Genel Kurul Toplantısında; Karabük Kolejindeki Takviyeli İngilizce Sisteminin, Ankara ve Zonguldak Kolejlerinde uygulanmakta fen derslerinin İngilizce okutulduğu sisteme çevrilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuş,

aksi halde bu okulun sadece Karabük'e hizmet eden bir kasaba okulundan ileriye gidemeyeceği vurgulanmıştır (TED, 1967).

TED Karabük Koleji'ne o dönemki MEB tarafından bir kısım derslerin İngilizce olarak okutulması izni verilmemiştir. Bu yüzden Okul, eğitim-öğretime "Takviyeli İngilizce Sistemi" olarak adlandırılan Derneğin ilk yıllarındaki gibi eğitim-öğretimin Türkçe yapıldığı fakat İngilizce derslerinin yoğun olarak verildiği bir sistemle başlamıştır.

Nasır Zeytinoğlu'nun başkanlığı döneminde; TED'in uzun yıllardır önünde engel olan Türkiye Emlak ve Kredi Bankası ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne olan borçlarının 666 sayılı Kanun ile 20 yılda faizsiz ve taksitle ödenmesi kaydıyla Maliye Bakanlığına devredilmesi kararı, Zeytinoğlu'nun girişimleri sonucunda TBMM tarafından kabul edilmiştir. Ayrıca, 1965 yılında daha önce de bahsedilen Ana Tüzük değişimi gerçekleşmiştir (TED, 1968).

3.3.3.1 Ankara Koleji Vakfı (1963)

Nasır Zeytinoğlu başkanlığındaki Yönetim Kurulunun ilk icraatı; Ankara Koleji Vakfı Statüsü tasarısının Olağanüstü Genel Kurulda görüşülmesi ve bu Olağanüstü Genel Kurulun 12 Mayıs 1963 Pazar günü saat 10.00'da Ankara Koleji konferans salonunda yapılmasının kararlaştırılması olmuştur. Söz konusu statünün sağlanabilmesi için gerekli tüzük tadilatı da Yönetim Kurulunun ilk yılında en fazla mesai harcadığı iş olmuştur (TED, 1963).

12 Mayıs 1963 tarihli Olağanüstü Genel Kurulda; otuz yılı aşkın bir süredir TED yönetiminde bulunan Ankara Koleji, 25 madde ve 4 geçici maddeden oluşan "Türk Eğitim Derneği Ankara Koleji Vakfı Statüsü" (o dönemki kayıtlarda geçen ismi; Türk Eğitim Derneği Ankara Koleji Tesisi Statüsü) karşıt görüşlere rağmen oy çokluğuyla TED Ankara Koleji Vakfına devredilmiştir. Maddelerden önceki açıklama orijinal haliyle şu şekildedir:

TED Ana tüzüğü'nün 8. maddesinin (e) bendinde, Derneğin amaç ve konuları arasında Türk çocukları için yabancı dil öğretimini esas tutan okulların açılacağı öngörülmüş bulunmaktadır. Dernek bu amaçla Ankara'da kolej açmış ve bu kolej her yıl gelişerek bugünkü haline ulaşmıştır. Ankara koleji geniş bir yerli ve yabancı öğretim kadrosuna sahip bulunmakta, öğretimini de İngilizce dili üzerinden yapmaktadır. Ankara Koleji, bugün için, kendi kendisini yönetebilecek duruma gelmiştir. Kolejin her gün artan iş hacmi karşısında Türk Eğitim Derneği mesaisinin büyük bir kısmını fiilen Ankara Koleji'nin meselelerine tahsis etmek zorunda kalmakta, Derneğin amaçlarına uygun yeni teşebbüslere girişmek imkanını bulamamaktadır. Ayrıca, Ankara Kolejinin dernek eliyle yönetilmesinin doğurduğu mahzurlar da vardır. Türk Eğitim Derneğinin yeni teşebbüslere girişmesini sağlamak ve Ankara Kolejinin Dernek eliyle yönetilmesinin doğurduğu mahzurları gidermek amacıyla, Kolejin Türk Eğitim Derneğinin bir tesisi haline gelmesi olağanüstü genel kurul toplantısında karar altına alınmıştır (TED, 1963, s.1).

Söz konusu Vakıf tüzüğüyle birlikte TED Ankara Koleji Mezunlar Derneği ve Spor Kulübü de TED Ankara Koleji Vakfı Yönetimine devredilmiştir. Fakat, Vakıf statüsünün 19. maddesine göre Vakfın sağladığı gayri safi gelirin yüzde onunun TED hesabına ayrılması kararlaştırılmıştır (TED, 1963).

“TED Ankara Koleji Tesisi Statüsü”nün kabul edildiği 12 Mayıs 1963 tarihli Olağanüstü Genel Kuruldan dört gün önce Nasır Zeytinoğlu başkanlığında toplanan TED Genel Merkez Yönetim Kurulu toplantısında Vakıf Yönetim Kuruluna dört yıl için; Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Profesörü İhsan Doğramacı, Bayındırlık Eski Bakanı Daniş Koper, ODTÜ Rektörü ve Maliye eski Bakanı M. Kemal Kurdaş, ODTÜ Rektör Yardımcısı Turhan Oğuzkan ve Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Bülent Yazıcı seçilmişlerdir. Toplam dokuz kişiden oluşacak Vakıf Statüsünün 5. maddesine göre, Yönetim Kurulunun diğer üyeliklerine; TED Yönetim Kurulu tarafından seçilen Suat Ballar, Okul-Aile birlikleri Yönetim Kurulunca seçilen Avni Aynagöz, Ankara Koleji'nin daimi kadrolarında görevli öğretmenlerince seçilen Burhan Göksel ve Ankara Kolejliler Derneği Yönetim Kurulunca seçilen Özger Aksoy getirilmişlerdir. Söz konusu dokuz üye arasından, Vakıf yönetim Kurulu Başkanlığına Daniş Koper seçilmiştir (Ballar, 2004). Sonraki dönemde Ankara Koleji Vakfı Yönetim Kuruluna; Turhan Oğuzkan, Bülent Yazıcı, Avni Aynagöz ve Burhan Göksel'in yerlerine, dönemin Ankara Valisi Enver Kuray, Ankara

Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Ali Bozer, Avukat Erdoğan Bigat ve Muhsin Tuğsavul seçilmişlerdir. İlk Vakıf Yönetim Kurulunda görev yapan Burhan Göksel sonraki dönemde Vakıf Genel Müdürlüğü ve Kolej Müdürlüğü görevlerinde de bulunmuştur (TED, 1968).

Ankara Koleji Yönetiminin TED Ankara Koleji Vakfına devredilmesinden hemen sonra 1962 yılında bu yönde bir karar alınmış olmasına rağmen lise kısımlarında kız ve erkek öğrencilerin ayrı olarak eğitim-öğretime devam ettiği okulda 1963–1964 eğitim-öğretim yılından itibaren karma sistemle eğitime başlanmıştır. Ayrıca kolej teşkilatında önemli adımlar atılmış “Plan ve Program Şubesi”, “Rehberlik ve Araştırma Merkezi” kurulmuştur. 1963 tarihinde Kolejden mezun olan öğrencilerden % 98’i fakülte ve yüksekokul sınavlarını kazanmışlardır (TED, 1964).

3.3.4 Suat Ballar’ın Genel Başkanlığı (1966–1970)

Suat Ballar 1925 yılında Bartın’da doğmuş, 1944 yılında Gaziantep Lisesinden, 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden ve 1954 yılında da Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünden mezun olmuştur. 1952–1954 yılları arasında Etibank ve Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği görevinde bulunduktan sonra serbest avukat olarak çalışmıştır. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, İnşaat ve Kimya Mühendisleri Odası, Yıldız Teknik Üniversitesi Vakfı Hukuk Danışmanlığı ile Hukuk Adamları Kulübü Başkanlığı, Türkiye Körler Vakfı Başkanlığı, İstanbul ve Ankara Yıldız Lions Kulüpleri Başkanlığı, Uluslararası Lions Yönetim Çevresi Genel Yönetmenliği görevlerini üstlenmiştir. İki ayrı dönemde dört yılı aşkın bir süre TED Yönetim Kurulu Başkanlığında bulunmuştur. Kuruluşunda TED Ankara Koleji Vakfı üyeliği ve TED İstanbul Koleji Vakfı Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini de üstlenmiştir (Ballar, 2004).

Ballar'ın yayınlanmış bir çok eseri vardır. Özellikle Lions'u tanıtmak ve öğretmek amacıyla 14 kitap yazmıştır (sabah gazetesi, 2005). Bunlardan bazıları: Hizmet Ediyoruz: Lionizmin El Kitabı (6 baskı), Yardıma Eğilmedikçe Kimse Dik Duramaz, Lions Kavram Sözlüğü. Bunun yanında Hukuk ve Vakıf konularında da yayınları mevcuttur. Suat Ballar ayrıca bu araştırmanın yazılmasında çok önemli bir yer tutan tarih araştırması “Bir Atatürk Kurumu Türk Eğitim Derneği” isimli kitabını 2004 yılında tamamlamıştır.

5 Ekim 1966 tarihinde Yönetim Kurulu Başkanı Nasır Zeytinoğlu'nun istifasından sonra yapılan gizli oylama ile Başkan Vekili Suat Ballar Yönetim Kurulu Başkanlığına getirilmiş ve yeni Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur (TED, 1967):

Genel Başkan:	Suat Ballar (Avukat)
Genel Başkan Vekili:	Abdi Kutay (Maliye Bakanlığı Hazine Avukatı)
Genel Sekreter:	M. Rıfat Akıncı (Sanayici, Tüccar)
Genel Sayman:	Orhan Yazıcı (Avukat)
Üye:	Nuri Sertoğlu (Eski Milletvekili)
Üye:	Faik Reşit Unat (Eğitimci)
Üye:	Prof. Dr. Ali Bozer (AÜ Hukuk Fak. Öğretim Üyesi)
Üye:	Coşkun Ertem (Maliye Bakanlığı Hazine Avukatı)
Üye:	Yüksek Mühendis Osman Mörel (TED Ankara Koleji Mezunları Derneği Eski Başkanı)
Üye:	Özger Aksoy (Maliye Bakanlığı Eski Avukatı)
Üye:	İbrahim Berkem (Koç Holding A.Ş. Yöneticisi)
Üye:	Rauf Kandemir (Umumi Mağazalar Genel Müdürü)

Hemen bir yıl sonraki 26 Şubat 1967 tarihli 27. Genel Kurulda, Yönetim Kurulu üyelerinden Ali Bozer, F. Reşit Unat, Nuri Sertoğlu, Özger Aksoy, Coşkun Ertem, Osman Mörel yerlerini Pertev Kevni Atakan, Kâzım Kara, Avni Karsan, Reha Tarman ve Mübeccel Tözün'e bırakmışlardır (TED, 1967).

Suat Ballar başkanlığındaki Yönetim Kurulu göreve başladığı ilk yıllarında şube ve kolej sayısının arttırılması konusuna önem vermişler ve açılan kolejlerde fen derlerinin İngilizce okutulmasıyla ilgili olarak MEB ile bazı sıkıntılar yaşamışlardır. Bu dönemde Ankara ve Zonguldak Kolejlerinden sonra çeşitli şehirlerde üç kolej ve “TED Sahnesi” hizmete girmiştir.

Ballar'dan önceki dönemde, önemli şehirlerden Kayseri'deki Amerikan Talas Koleji'nin kapanması üzerine bu tarz bir koleje duyulan ihtiyaç sebebiyle Kayserili 20 girişimci 18 Aralık 1965 tarihli dilekçeleri ile Kayseri Şubesinin ve Kolejinin açılmasını talep etmişlerdir. Kayseri Şubesi Genel Kurulu 29 Ocak 1966 tarihinde ilk toplantısını yapmış ve Şahap Sicimoğlu Şube Yönetim Kurulu Başkanlığına getirilmiştir. Bir sonraki eğitim-öğretim dönemine başlayabilmek amacıyla çalışmalara başlanmış eğitim-öğretim planları TED Ankara Koleji Vakfı Başkanı Burhan Göksel'in yardımlarıyla hazırlanmıştır. Bina için de çok hızlı bir çalışmaya girilmiş ve ortaokul binasının inşaatı yaklaşık dört ayda tamamlanarak 23 Eylül 1966 tarihinde MEB eski Kültür Müsteşarı Adnan Ötüken tarafından açılmıştır. Kayseri Şubesi Yönetim Kurulunun olağanüstü çalışmasıyla kısa sürede Kolejin her yönden hazır hale getirilmesiyle dönemin Başbakanı Süleyman Demirel ziyaret edilmiş ve onun direktifleri sayesinde, MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü 26.10.1966 tarihli telgrafı ile fen derslerinin İngilizce okutulmasını kabul ederek, Kolejin açılma iznini Kayseri Valiliğine bildirmiştir. Böylece Kayseri Koleji 1966–1967 eğitim-öğretim döneminde ortaokul iki hazırlık şubesinde 82 öğrenci ile derslere başlamıştır (TED, 1968).

Bu dönemde, TED ile MEB arasında bir fikir anlaşmazlığı olmuştur; TED, Ana Tüzüğü gereğince yeni açtığı okullarda fen derslerinin İngilizce okutulmasını isterken, MEB, Takviyeli İngilizce Sisteminde ısrarcı olmuş, derslerin İngilizce okutulmasına karşı çıkmıştır. Bu yüzden Karabük Koleji, MEB'in istediği şekilde eğitim-öğretime başlarken, Kayseri Koleji dönemin başbakanı Süleyman Demirel'in direktifiyle fen derlerini İngilizce okutma iznini alabilmiştir. TED, MEB'in 19.07.1951 tarih ve 56 sayılı kararı ile Ankara Kolejine verilen fen derslerinin İngilizce okutulabilmesi izninin kazanılmış bir hak olduğunu ve açılan her kolejde bu hakkın kullanılabileceğini savunmuştur (TED, 1967).

Derneğe bağlı bulunan kolejlerin çalışmalarının daha verimli olması ve aralarında gerekli koordinasyonun sağlanması amacıyla 1966 Ekiminde “TED Kolejleri 1. Koordinasyon Toplantısı” ismi verilen bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda kolejlerin sorunları, istekleri, yapılmakta olan ve yapılması düşünülen

ortak çalışmalar, öğretmen aktarmaları ve diğer konularda birliği sağlayacak çareler üzerinde görüşmeler yapılmış ve kararlar alınmıştır. İkincisi 1967 Nisan ayında, üçüncüsü de 1969 Aralık ayında toplanmıştır.

TED Karadeniz Ereğlisi Koleji 1967–1968 ders yılında hizmete girmiş ve Zonguldak ilinin üçüncü TED'in beşinci koleji olmuştur. Karadeniz Ereğlisi'nde Derneğin şubesi, başta Kaymakam olmak üzere, Ereğli Demir ve Çelik İşletmesi Yöneticileri, parti başkanları ve Ereğli'li iş adamları dâhil 20 imzayı taşıyan dilekçenin Suat Ballar başkanlığındaki Genel Merkez Yönetim Kurulunun 10 Mayıs 1967 tarihli toplantısında kabul edilmesiyle kurulmuştur. Karadeniz Ereğlisi Şubesi Genel Kurulu ilk toplantısını 16 Mayıs 1967 tarihinde yapmış ve Şube Yönetim Kurulu Başkanlığına Halim Akol getirilmiştir. Aynı toplantıda kolej açılmasına karar verilmiş ve çalışmalara başlanmıştır. Ereğli Demir ve Çelik İşletmesi her türlü yardımı esirgememiş, daha önceden de okul olarak kullanılmış bir bina kolej olarak tahsis edilmiştir. MEB, 06.10.1967 tarih ve 420-I-4756 sayılı kararı ile fen derslerinin İngilizce okutulması şartıyla açılmasına izin vermiş ve 1967–1968 eğitim-öğretim yılından itibaren TED Karadeniz Ereğlisi Koleji ortaokul hazırlık sınıfında 40 öğrenci ve görevli birisi yabancı toplam beş öğretmenle derslere başlamıştır (TED, 1968).

TED'in altıncı koleji 1967–1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Erzurum'da açılmıştır. Atatürk Üniversitesine sahip Erzurum'da Derneğin Şubesinin açılmasına başta belediye başkanı olmak üzere üniversite mensupları ön ayak olmuşlardır. 30 Mayıs 1966 tarihli dilekçe ile 15 kurucu üye Erzurum'da Derneğin Şubesini kurmayı talep etmişler ve bu dilekleri Suat Ballar başkanlığındaki Genel Merkez Yönetim Kurulunun 22 Haziran 1966 tarihli toplantısında kabul edilmiştir. Erzurum Şubesi Genel Kurulu ilk toplantısı 31 Ocak 1967 tarihinde yapmış, Yönetim Kurulu oluşturulmuş ve başkanlığa Hilmi Nalbantoğlu getirilmiştir. 5 Nisan 1967 tarihli toplantıda Erzurum'da da bir kolej açılmasına karar verilmiştir. MEB'den 16 Aralık 1967 tarih ve 420.1.6564 sayılı yazısı ile Takviyeli İngilizce Sistemiyle ilkokul 1. 3. ve 4. sınıflarında toplam 37 öğrenci ile eğitim-öğretime başlamıştır (TED, 1968).

Böylece TED'in açmış olduğu altı kolejden – Ankara, Zonguldak, Karabük, Kayseri, Karadeniz Ereğlisi ve Erzurum - ikisi takviyeli İngilizce sistemiyle, diğer dördü fen derlerini İngilizce öğretme şeklinde eğitim-öğretime başlamışlardır.

TED Ana Tüzüğü'nün 5. maddesindeki “e) Türk çocuklarının ulusal, sosyal, kültürel ve sportif eğitimlerini yükseltmeye çalışmak” ve “f) Türk çocuklarının boş zamanlarını değerlendirmek” hükümlerine dayanılarak Genel Merkez Yönetim Kurulunun 14 Haziran 1967 tarihli toplantı kararıyla TED topluluğunun tiyatro beğenisini ve kültürünü yükseltmek amacıyla “TED Sahnesi” kurulmuştur. 1967'deki Genel Kurul raporunda “Sahne”nin, Ankara Kolejinin programını aksatmayacağı, Kolejin çalışma saatleri dışında faaliyet gösterecek ve tamamen amatör bir kuruluş olarak kalacağı belirtilmiştir. TED Sahnesini yönetecek Sanat Kurulu Başkanlığına tiyatro eleştirmeni Atilla Sav seçilmiştir. Sahne Genel Yönetmenliğine Konservatuar hocalarından Prof. Dr. Max Meinicke tayin edilmiştir (TED, 1967).

Suat Ballar başkanlığındaki Genel Merkez Yönetim Kurulunun bir diğer icraatı Kasım 1967'den itibaren yayın hayatına başlayan aylık “Türk Eğitim Derneği Haberler Bülteni” adlı derginin çıkarılmaya başlanmasıdır. Ayrıca, 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Derneğin kolejlerinde eğitim gören başarılı ve örnek öğrencilere “TED Armağanı” adlı sertifika verilmeye başlanmıştır. Türk Kadını da “TED Kadınlar Kolu”nun 1968 yılında faaliyete geçmesiyle TED çalışmalarında yer almaya başlamıştır (TED, 1968).

Eğitim kalitesinin artırılması adına; 1968 yılında İbrahim Olgun TED Müşavirliğine, yirmi yılı aşkın süredir İngilizce öğretmenliği yapan Mr. Browning de İngiliz Eğitim Müşavirliğine getirilmişlerdir. TED, yüksek öğrenimini yapmak isteyen başarılı fakat yoksul Türk çocuklarına burs ve yardım sağlamak amacıyla kurulan Ankara Eğitim Vakfına Kurucu Üye olarak katılmıştır. Ayrıca İngilizce olarak fen derslerini okutabilecek öğretmenleri yetiştiren üniversite ve yüksek okullarda beş öğrencinin korunması için Ankara Eğitim Vakfına ödenek ayrılmıştır. Son olarak yüksek öğrenim alanında da faaliyet göstermek isteyen Genel Merkez

Yönetim Kurulu Ankara’da “Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu”nun açılabilmesi için çalışmalara başlamıştır (Ballar, 2004).

TED Genel Kurulunun 12 Mayıs 1963 tarihli toplantısında kabul ve 29 Haziran 1963 tarihinde onaylanarak “Tesis” olarak belirlenen Ankara Koleji, Tesis Senedinin verdiği yetkiye istinaden 20 Şubat 1969 tarihinden itibaren “Vakıf” haline getirilmiştir (TED, 1972).

Suat Ballar, 15 Şubat 1970 tarihinde yapılan Genel Kurulda aday olmamış ve Yönetim Kurulu Başkanlığı görevinden ayrılmıştır.

3.3.5 Fikret Pamir, Suat Ballar ve Enver Okyay’ın Genel Başkanlıkları (1970–1973)

Fikret Pamir, 1923 yılında Devrek’te doğmuş, İstanbul Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. Ankara Belediye, Ankara Numune, İstanbul Şişli Etfal, Haydarpaşa Numune ve İstanbul Beyoğlu hastanelerinde iç hastalıkları uzmanlığı ve klinik şefliği ile başhekimlik görevlerinde bulunmuştur. 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra kurulan Kurucu Meclis’in üyeliğini yapmıştır. Daha sonra SSK (Sosyal Sigortalar Kurumu) Genel Müdürlüğü, Bağkur İdare Meclisi Başkanlığı ve Kızılay Genel Başkanlığı görevlerini de üstlenmiştir. 15 Şubat 1970’ten 28 Şubat 1972 tarihine kadar TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır (Ballar, 2004).

15 Şubat 1970 tarihli Genel Kurulda Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı Suat Ballar’ın aday olmamasıyla, Genel Başkanlık seçimine tek aday olarak giren Dr. Fikret Pamir Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçilmiş ve yönetim kurulu şu şekilde oluşmuştur (TED, 1971):

Genel Başkan:	Fikret Pamir (Ankara Hastanesi Dahiliye Kliniği Şefi)
Genel Başkan Vekili:	Erdoğan Yener (Anadolu Petrolleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Genel Sekreter:	Enver Okyay (Avukat, Öğretmen)
Genel Sayman:	Ali Turat (Osmanlı Bankası Şube Müdürü)

Üye:	İhsan Akpolat (Deneme Lisesi Müdürü)
Üye:	Feridun Alpay (Avukat)
Üye:	Sefai İnal (Mühendis, Eğitimci)
Üye:	Kazım Kara (Avukat)
Üye:	Bahattin Örnekol (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)
Üye:	Mübeccel Tözün (Öğretmen)
Üye:	Erdem Tulgar (Avukat)

Genel Merkez Kurulu tarafından 31. Genel Kurula sunulan raporun giriş kısmında çoğunlukla Genel Merkez – Şube ilişkileri üzerinde durulmuş ve ilişkilerin zayıflığı eleştirilerek ve şöyle denilmiştir:

“...Genel Merkez - Şube münasebetleri belli bir amaca belirli bir metotla yönetmeyi mümkün kılacak bir bütünlük göstermemektedir. Şube organları çoğu zaman ilgisiz, kimi kez kopuk ve ya kopmaya hazır bulunmaktadır. Genel Merkezimiz hiç olmazsa bu geçen faaliyet yılında Şube Kurulları ile temasa dikkat etmiş, yazışmalarda ön plânda kendilerini muhatap seçmiş ise de bazı Şubelerimizden 1 yıl içinde haber dahi alınamamıştır... Şubelerimizin, müstakil hareket arzularına hürmet esas olmakla beraber, hukuki – idari – mali yönden Genel Merkeze karşı sorumluluklarının da gözden uzak bulundurulmaması aynı şekilde arzuya şayandır...” (TED, 1971, s.13)

27 Şubat 1971 tarihli Genel Kurulda, Ana Tüzüğün de, Genel Merkez – Şube ilişkilerini tanımlamaktan uzak kaldığı için ortaya çıkan bu önemli boşluğun Ana Tüzüğün yeniden geliştirilmesine kadar, Genel Kurul prensip kararları ile doldurulmasının uygun olacağı görüşü ortaya çıkmıştır (TED, 1971)

1970–1971 ders yılı içinde; TED’in toplam altı kolejinde 7326 öğrenci öğrenimine devam etmiştir. 1969–1970 ders yılı sonunda 1695 öğrenci mezun olmuş bulunmaktadır. İlkokul kısımları hariç başarı ortalamaları Ankara Kolejinde %94, Zonguldak Kolejinde %89, Kayseri Kolejinde %89, Karabük Kolejinde %79, Ereğli Kolejinde %84 ve Erzurum Kolejinde %79 olmuştur (TED, 1971).

TED Ankara Koleji Vakfı Yönetim Kurulu üyeliğiyle ilgili madde 1971 yılında düzenlenmiştir. Diğer özel öğretim kurumlarının rakip kurumlar olmasından dolayı, bu kurumlarda görevli kişilerin, Ankara Koleji Vakfı Yönetim Kurulunda

bulunmasının sakıncalar doğuracağı düşünülmüş ve Vakıf Senedinin 7. maddesi buna göre değiştirilmiştir (TED, 1971).

1972 yılındaki Genel Kuruldan önce Yönetim Kurulunda birkaç değişiklik olmuştur. Başkan Vekilliğine Erdoğan Yener'in yerine Sefai İnal getirilmiş, Genel Kuruldan sonra istifa eden İnal'ın yerine de Rüştü Yüce görev almıştır.

1971 yılında yapılan Genel Kurul Toplantısında Yönetim Kurulu raporuyla fazlaca eleştirilen Genel Merkez – Şube ilişkilerine 1972 yılındaki Genel Kurulda da değinilmiş, bir önceki yıla göre düzelme gösterse de istenilen seviyede olmadığı ve Genel Merkez – Şube anlaşmazlıklarının devam ettiği ifade edilmiştir. Bu koordinasyonsuzluğa rağmen Zonguldak ve Karabük kolejleri öğretmen ve personel giderleri uzun süre Genel Merkez tarafından karşılanmış, Erzurum Koleji'nin yapı, araç-gereç ve kadro yetmezliği sonucu kapanma tehlikesi son anda kurtarılabilmektedir. 1971–1972 eğitim-öğretim döneminde önceki yıllarda MEB tarafından yapılan teftişler sonucunda kapatılmasına karar verilmiş, Şube Yönetim Kurulu ve Başkanı ve Okul Müdürü Genel Merkeze çağrılmış ve ortak gayretlerle okul, eğitim-öğretime resmen yeniden açılabilmiştir (TED, 1972)

Dernek, 1972 Genel Kurul raporlarına göre; birisi vakıf (Ankara Koleji), beşi bağlı kuruluş (Zonguldak, Kayseri, Karabük, Ereğli, Erzurum) olmak üzere altı okul, birisi tesis (TED Adana Bekir Sıpmaz Öğrenci Yurdu), beşi bağlı kuruluş (Antakya, Çorum, Edirne, İzmir, Konya) ve ikisi de kuruluşlar için (Ankara, Kayseri) olmak üzere sekiz yurdu ile eğitim ve sosyal yardım fonksiyonlarını yerine getirmeye çalışmaktadır. Ankara Koleji, Ereğli, Kayseri ve Zonguldak Kolejlerinde eğitim İngilizce dilinde yapılmakta, Erzurum ve Karabük Kolejlerinde takviyeli İngilizce sistemi uygulanmaktadır (TED, 1972).

Son dönemlerde sorun olmaya başlayan öğretmen ihtiyacı Fikret Pamir başkanlığındaki Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından ele alınmış, öğretmen başvuruları incelenerek seçilenler mülakata tabi tutularak öğretmen ihtiyacı giderilmiştir (TED, 1972).

26 Şubat 1972 yılında yapılan 32. Genel Kurul toplantısında görev süresi dolan Fikret Pamir başkanlığındaki Yönetim Kurulu üyeleri yerine yapılan seçim ve ilk toplantısında yapılan görev bölümü sonucu oluşturulan yeni Yönetim Kurulu şu şekilde oluşmuştur (Ballar, 2004):

Başkan:	Suat Ballar (Avukat)
Başkan Vekili:	Bahattin Örnekol (MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi)
Genel Sekreter:	Tahsin Bumin (Sigortacı)
Genel Sayman:	Mehmet Mağdenli (Sigortacı)
Üye:	Enver Okyay (Avukat)
Üye:	Işık Dikmen (İktisatçı)
Üye:	Sezer Ergin (İnşaat Yüksek Mühendisi)
Üye:	Orhan Hatipoğlu (Mühendis)
Üye:	Mübeccel Tözün (Öğretmen)
Üye:	Cahit Aydoğan (Tüccar)
Üye:	Arif Ağar (İnşaat Yüksek Mühendisi)

Suat Ballar'ın ikinci kez Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yaptığı bu Yönetim Kurulu 26 Şubat 1972 tarihinden 3 Ocak 1973 tarihine kadar yaklaşık 10 ay görev yapmıştır. Yönetim Kurulundaki isimler incelendiğinde, ilerleyen yıllarda Genel Başkanlık yapacak Enver Okyay, Sezer Ergin ve Mehmet Mağdenli gibi üç önemli ismin bu dönemde görev aldıkları görülmüştür.

Genel Merkez Yönetim Kurulu toplantılarının en önemli gündem maddesi sıklıkla Ana Tüzük çalışmaları olmuştur. 22.11.1972 tarih ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre TED Ana Tüzüğünde gereken değişiklikleri öngören Tüzük tasarısını hazırlamak Ballar başkanlığındaki Yönetim Kurulunun mesaisinin temel unsuru olmuştur. Fakat söz konusu taslağın olağan kurul öncesinde yapılması teklif edilen olağanüstü genel kurulda görüşülmesi konusunda anlaşmazlık çıkmış ve önerilerinin kabul edilmemesi üzerine 3 Ocak 1973 tarihinde Suat Ballar Genel Başkanlık, Tahsin Bumin Genel Sekreterlik görevlerinden, Bahattin Örnekol ise Yönetim Kurulundan istifa etmişlerdir.

26 Şubat 1972 tarihinde yapılan Genel Kurulda, ilk Genel Başkan İsmet İnönü, Dernek eski başkanlarından Refet Ülgen, Mümtaz Tarhan ve Nuri Sertoğlu ve

ailesine, Rüstem Sungur, Ahmet Sıpmaz'a, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Ereğli Demir-Çelik İşletmelerine, Ankara Koleji Tarih öğretmeni Emine Güngör, Ankara Koleji ilk kısım müdürü Fikriye Okyay'a Derneğin sosyal ve kültürel çalışmalarındaki üstün gayretlerinden dolayı Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından şükran plaketi verilmiştir (Ballar, 2004).

Yönetim Kurulunun 3 Ocak 1973 tarihli toplantısında istifa eden Suat Ballar'ın istifasından sonra Genel Başkanlığa seçilen Enver Okyay, 1910 yılında Midilli'de doğmuş, Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi ile Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Çeşitli yerlerde öğretmenlik ve avukatlık yapmıştır. Daha önce Mümtaz Tarhan, Fikret Pamir ve Suat Ballar'ın başkanlık yaptığı TED Genel Merkez Yönetim Kurullarında görev almıştır. 4 Mart 1973 tarihindeki Genel Kurula kadar iki ay süreyle TED Genel Başkanlığı görevine devam etmiştir. Enver Okyay başkanlığındaki Yönetim Kuruluna Suat Ballar başkanlığındaki bir önceki Yönetim Kurulundan istifa eden Bahattin Örnekol'un yerine daha sonra dört sene süreyle Genel Başkanlık görevi de yapacak olan dönemin Emekli Sandığı Genel Müdür Yardımcısı Celal Şardan seçilmiştir (Ballar, 2004).

4 Mart 1973 tarihli 33. Genel Kurulda, Yönetim Kurulunun çalışma raporunda; Genel Merkez ile Şubeler arasındaki iletişimin istenilen düzeyde olmadığı, Derneğin gelir kaynaklarını kaybettiği ve Derneği tanıyanların sayısının gün geçtikçe azaldığı vurgulanmıştır. Bunun asıl sebebinin Ana Tüzük ve yönetmelikler değil Yönetimde görevli kişilerin metotlu ve işbirliğine dayalı şekilde çalışmamaları olduğu konuları üzerinde durulmuştur (Ballar, 2004).

Konya Şubesi Yönetim Kurulunda yaşanan gruplaşmalar ile ortaya çıkan büyük sorunlar sonucu Şube Yönetim Kurulu birçok ithamlarla karşı karşıya kalmış ve Genel Merkez Yönetim Kurulu, Konya Şubesinin istifasını istemiştir. 33. Genel kurula sunulan raporda; Adana Bekir Sıpmaz ve nispeten İzmir Öğrenci Yurdu hariç Derneğe bağlı Konya, Antakya ve Çorum yurtlarının içler acısı durumda olduğu, bunların ya kapatılması ya da TED'e yakışan bir hale getirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir. Buna örnek olarak 1972 yılında yıkılan ve öğrencileri başka yurtlara

gönderilen Çorum Yurdu gösterilmiştir. Kolejlerle ilgili problemin Genel Merkezin en büyük problemleri olduğu aynı raporda vurgulanmış ve Zonguldak şehrinde üç kolejlin birden, merkeze çok uzakta Erzurum’da kolej açılmasının çok isabetli kararlar olmadığı ifade edilmiştir. 1972 yılı içinde Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından ziyaret edilen Zonguldak Kolejinin fiziksel durumunun iyi olduğu fakat içyapısının ve eğitim seviyesinin MEB’in 1971–1972 teftiş raporunu da onaylatacak şekilde yüz karası durumda olduğu açıkça ifade edilmiştir. Karadeniz Ereğlisi ve Kayseri Kolejlerinin durumlarının biraz daha iyi olduğu fakat Genel Merkezle olan iletişim eksikliği sorunu tekrar vurgulanmıştır. Ankara Koleji Vakfının ise diğer kolejlerin tersine gurur duyulacak durumda olduğu ifade edilmiştir (Ballar, 2004).

3.3.6 İsmet Alver’in Genel Başkanlığı (1973)

1934 yılında Samsun’un Çarşamba ilçesinde doğmuş, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye bölümünden 1957 yılında mezun olmuştur. Ziraat Bankasında müfettişlik ve şube müdürlükleri ile Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 4 Mart 1973 tarihinde yapılan 33. Genel Kurulda TED Genel Merkez Yönetim Kuruluna seçilmiş ve Yönetim Kurulunda yapılan gizli oylama sonucunda Genel Başkanlığa getirilmiş, bu görevi yaklaşık yedi buçuk ay sürdürmüştür (Ballar, 2004).

Alver başkanlığındaki Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur (TED, 1973):

Genel Başkan:	İsmet Alver (T.C. Ziraat Bankası Genel Müdür Yardımcısı)
Genel Başkan Vekili:	Cahit Aydoğan (Tüccar)
Genel Sekreter:	Arif Ağar (İnşaat Yüksek Mühendisi)
Genel Sayman:	Mehmet Mağdenli (Sigortacı)
Üye:	Suat Ballar (Avukat)
Üye:	Kaya Demirkan (Sayıştay Başdenetçisi)
Üye:	Işık Dikmen (İktisatçı)
Üye:	Turhan Dökmeci (Tüccar)
Üye:	İbrahim Ortaç (İskenderun Demir Çelik Fabrikası Dış İlişkiler Şefi)

Üye: Celal Şardan (T.C. Emekli Sandığı Genel Müdür Yardımcısı)
 Üye: Rüştü Yüce (İnşaat Yüksek Mühendisi)

İsmet Alver başkanlığında yedi ay görev yapan bu Yönetim Kurulunun aldığı bazı önemli kararlar ve bu dönemde gerçekleşen bazı önemli olaylar şunlardır (TED, 1973):

- Uzun süredir devam eden hazırlıklar sonucunda 12 Mayıs 1973 tarihli olağanüstü Genel Kurulda, 1630 sayılı Dernekler Kanununa ve zamanın koşullarına uygun olacak şekilde yapılan Ana Tüzük değişikliği kabul edilmiştir.
- İskenderun ileri gelenlerinin başvurusu üzerine 6 Haziran 1973'te İskenderun Şubesi açılmıştır.
- 1972–1973 döneminde Derneğe bağlı Antakya, Adana, İzmir, Edirne ve Konya Öğrenci yurtlarından toplam 758 öğrenci faydalanmıştır. Uzun yıllar personel masraflarını dahi karşılayamayan ve Derneğe her yıl önemli miktarda maddi yük getiren Konya Öğrenci Yurdu, Konya Şubesinin kapatılarak direk Genel Merkez tarafından ele alınmaya başlamasından sonra öğrenci sayısında artış olmuş ve önemli gelir sağlamaya başlamıştır. Daha önceden yıktırılan Çorum Yurdu için yeni binanın plan ve projeleri hazırlanmıştır. İzmir ve Adana yurtları başarılı çalışmalarına bu dönemde de devam etmiştir. Edirne Öğrenci Yurdu yeri bakımından tercih edilen yurt durumundadır ve tam kapasiteyle çalışmaya devam etmiş fakat bina durumu istenilen düzeyde değildir.
- Bu dönemde, Derneğin altı kolejinde toplam 7283 öğrenci öğrenimine devam etmiştir. Ankara Koleji, toplam 6058 öğrencisi ve devamlı artan başarısı ile en başarılı kolej durumundadır. Erzurum Koleji'nin fiziki ortamı elverişli

değildir, bu konuda MEB tarafından da uyarılmıştır fakat kötü şartlara rağmen eğitim-öğretim yönünden başarılı sayılabileceği 34. Genel Kurula sunulan Yönetim kurulu raporunda yer almıştır. Karabük Koleji 1971 yılında MEB tarafından uyarılmış, 1972 yılında yapılan teftişte bu uyarılma kaldırılmıştır ve 1973 yılında toplam 265 öğrencisi ve yabancı dilin gelişmesi bakımından en çok sayıda yabancı öğretmene sahip olması bakımından başarılı sayılabilecek bir duruma gelmiştir. 1973 yılında 220 kişilik pansiyon binası da hizmete girebilecek duruma gelmiştir. Zonguldak Koleji 180'e düşen öğrenci sayısı ile en kötü kolejlerden birisi durumundadır. MEB teftişleri sonucunda 1973–1974 eğitim-öğretim yılından itibaren maddi sebepler yüzünden MEB okullarına denkliği kaldırılmış durumdadır. Okulun muadelesinin iadesi için Genel Merkez Zonguldak Kolejine önemli miktarda ödenek ayırmıştır.

- Ankara Koleji dışında diğer beş kolejlin yönetmeliği bulunmadığından MEB denetmelerinde bu durum sürekli eleştiri konusu olmuştur. Bu eksikliği gidermek için Yönetim Kurulu tarafından “TED Özel Kolejleri Yönetmeliği” tasarısı hazırlanarak onaylanmak üzere MEB’e sunulmuştur.

3.4 1973–1982 DÖNEMİNDE TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ’NİN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI

1973 Ana Tüzüğü’nün yürürlüğe girmesini takiben TED tarihinin dördüncü dönemi olarak düşünülen ve incelenen bu dönemde her yıl bir tane olmak üzere toplam dokuz Genel Kurul yapılmış (34. – 42. Genel Kurullar) ve dört farklı Genel Başkan görev yapmıştır. Bu dönem Derneğin maddi problemlerden büyük ölçüde kurtularak işletmecilik anlayışının yerine eğitime katkı politikasına geçtiği bir dönem olarak görülmüştür.

3.4.1 Celal Şardan'ın Genel Başkanlığı (1973–1977)

Celal Şardan 1933 yılında Ankara'da doğmuş, 1951'de Ankara Atatürk Lisesinden, 1955 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat bölümünden mezun olmuştur. 11.08.1955 tarihinde Teftiş Kurulu'na girmiş, 1960-1961 yılları arasında İngiltere'de staj yapmıştır. 1963 yılında Devlet Plânlama Teşkilâtı'nda, 1965-1968 yıllarında İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu'nda görev almış; Eylül 1968-Mayıs 1969 tarihleri arasında da A.B.D. Connecticut Üniversitesi'nde Vergi İdaresi ve Organizasyon Metod konularında eğitim ve araştırma yapmıştır. Ekim 1970'te T.C. Emekli Sandığı Genel Müdür Yardımcılığı görevine getirilmiştir. Ekim 1975'te SSK Genel Müdür Yardımcısı olmuş, 1976 yılında SSK Genel Müdür Vekilliği yapmış, Nisan 1980'de Genel Müdür Başyardımcısı olmuş ve Ağustos 1981'de emekli olmuştur. Halen, özel sektörde yöneticilik yapmaktadır (MMD, 2008)

18 Kasım 1973 tarihinde yapılan 34. Genel Kurulda Şardan'ı başkan olarak seçen Yönetim Kurulu şu isimler oluşmuştur (TED, 1974-A):

Başkan:	Celal Şardan (T.C. Emekli Sandığı Genel Müdür Yardımcısı)
Başkan Vekili:	Cahit Aydoğan (Tüccar)
Genel Sekreter:	Kaya Demirkan (Sayıştay Başdenetçisi)
Genel Sayman:	Tevfik Mengü (Bürokrat)
Üye:	Arif Açar (İnşaat Yüksek Mühendisi)
Üye:	Ayhan Bilgütay
Üye:	Nurkut İnan (Ankara Üni. Hukuk Fak. Öğretim Üyesi)
Üye:	İbrahim Ortaç (İskenderun Demir Çelik Fabrikası Dış İlişkiler Şefi)
Üye:	Selami Sargut (Öğretim Üyesi)
Üye:	Rüştü Yüce (İnşaat Yüksek Mühendisi)

Celal Şardan'ın başkanlığı döneminde; 1630 sayılı Dernekler Kanunun 53. maddesi gereğince, Derneğin adında “Türk” kelimesinin kullanılması için daha önceki dönemlerde yapılan girişim olumlu sonuçlanmış ve Bakanlar Kurulunun 10.01.1974 tarih ve 7/7710 sayılı kararı ile “Türk” kelimesinin kullanılmasına izin verilmiş ve karar 21 Ocak 1974 tarih ve 14775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

(TED, 2008-A). Böylece 1946 yılından beri kullanılmakta olan “Türk Eğitim Derneği” ismi resmileşmiştir.

TED kolejlerinin müdürleri ve yöneticileri ile Şube temsilcilerinin katılımıyla 23 – 24 Şubat 1974 günlerinde Genel Merkezde bir koordinasyon toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda bazı kolejlerin cari masraflarındaki artış sonucunda beliren bütçe açığının Genel Merkez tarafından karşılanması ve Ana Tüzüğün 44. maddesinde öngörülen Genel Merkez payının verilmek istenmemesi eğilimi ortaya çıkmıştır. Ankara Koleji Vakfı Yönetim Kurulu ile yapılan görüşmeler sonucunda Ankara Kolejinin geleceğinin güvence altına alınması için Vakıf Senedinin sözü edilen maddesinin değiştirilmesine karar verilmiştir. 1974–1975 öğretim yılından itibaren Erzurum Kolejinin lise kısmının da açılmasına izin verilmiştir. Fakat Kolej idaresinin personel aylıklarını dahi ödeyememesi üzerine Kolej binaları Türkiye Emlak Kredi Bankasına ipotek ettirilerek borçların ödenmesine karar verilmiştir. MEB müfettişlerinin de olumsuz raporları ve okulun denkliğinin kaldırılması sonucunda Genel Merkez Yönetim Kurulu 1967 yılından beri eğitim-öğretime devam eden Erzurum Kolejinin kapatılmasına karar vermiştir. Yönetim Kurulu ayrıca 1974 – 1975 eğitim-öğretim yılından itibaren Ereğli Kolejinin ilk kısmının açılması için gerekli izni vermiştir ve birinci ve üçüncü sınıfları öğrenime başlamıştır. TED Kayseri Koleji 1974 – 1975 ders yılı içinde son yıllarda gösterdiği başarılarla devam etmiş ve öğrenci mevcuduyla oranlandığında en çok yabancı öğretmene sahip Kolej durumuna gelmiştir. Mezunlarının üniversiteye giriş sınavlarındaki başarıları basına aksedecek seviyede başarılı olmuştur (TED, 1974 - A).

9 Kasım 1975 tarihinde yapılan 36. ve 17 Ekim 1976 tarihinde yapılan 37. Genel Kurulda Celal Şardan başkanlığındaki Yönetim Kurulu üyeleri büyük ölçüde korunarak göreve devam etmiştir. Dolayısıyla Celal Şardan başkanlığında dört yıl göreve devam eden Yönetim Kurulu TED tarihindeki en istikrarlı Yönetim Kurullarından birisi olmuştur.

18 Mayıs 1975’te toplanan Olağanüstü Genel Kurulda bütün TED kolejlerinin vakfa dönüştürülmesi kararı alınmıştır. Bazı belgeleri tamamlanamamış

olan TED Karadeniz Ereğli Koleji hariç diğer kolejlerin vakfa dönüştürülmesi işlemleri 1975 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Ayrıca, Ana Tüzükte yapılan değişikliklerle yurtların yönetimi de şubelerden alınarak direk Genel Merkeze bağlanmıştır. İstenilen düzeyde olmayan Antakya Öğrenci Yurdu ve binası kiralanarak daha fazla gelir getireceği düşünülen İzmir Öğrenci Yurdunun Genel Merkez tarafından kapatılmasına karar verilmiştir (Ballar, 2004).

17 Ekim 1976 tarihinde yapılan 37. Genel Kurula sunulan Yönetim Kurulu raporunda; Derneğin yapısında günün koşullarına uygun değişiklik yapıldığı, Derneğin işletmecilikten kurtarılıp, gerçek fonksiyonuna kavuşturulacak ve eğitim hayatına katkıda bulunacak girişimlere başlandığı ifade edilmiştir. Bunun ilk adımı olarak “Eğitim ve Bilim” adlı iki ayda bir yayımlanacak bir dergi çıkarılmaya başlanmıştır (Ballar, 2004).

Erzurum ve Ceyhan Şubeleri bir süredir Genel Kurul toplantılarını yapmamışlar ve hiçbir çalışma içerisinde olmamışlardır. Yasa ve Ana Tüzük hükümlerine uymamış olmalarından dolayı bu iki şubenin Genel Merkez Yönetim Kurulunun 18.07.1977 tarih ve 107 sayılı kararıyla kapatılmalarına karar verilmiştir (Ballar, 2004).

3.4.1.1 Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu (1977)

Bu dönemdeki en önemli gelişmelerden birisi TED Bilim Kurulunun kurulması olmuştur. Dernek, Genel Merkezinin işletmecilikten kurtarılıp eğitim hayatına katkı sağlayacak girişimler yapılmasıyla ilgili kararından sonraki en önemli adımlardan birisi olmuştur.

TED Bilim Kurulu, Genel Merkez Kurulunun 11.04.1977 tarihli toplantısında aldığı 65 sayılı kararla TED Bilim Kurulu Yönetmeliğini kabul etmiş ve yedi kişiden oluşan bu kurul resmen hayata geçirilmiştir. Yönetmeliğe göre 7 kişiden oluşan

Bilim Kurulu Yönetim Kurulu üyelerinin en az beşinin konularında doktora yapmış olmaları ve bilimsel araştırmaya dönük bir görevde bulunmaları öngörülüyordu. Söz konusu 5 kişi TED Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından seçiliyor, bir kişi Genel Merkez Yönetim Kurulu içersinden belirleniyor ve bir kişi de yine Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından bir üye de Sekreter olarak tayin ediliyordu (TED, 1978).

TED Bilim Kurulu, TED Eğitim Bilim ve Hizmet Ödüllerinin dağıtılmasında seçici kurul olarak görev yapmaya başlamış ve bilimsel araştırmaların yapılmasında, Derneğin eğitimle ilgili yapılan uygulamalara karşı tavrının saptanmasında önemli görevler yüklenmiştir (TED, 1978).

Temmuz 1977’de ilk toplantısını yaparak çalışmalarına başlayan Bilim Kurulunun ilk icraatlarından birisi 25 – 26 Ekim tarihlerinde arasında düzenlenen konusu “ Yüksek Öğretime Giriş Sorunları” olan TED I. Eğitim Toplantısı olmuştur. (TED, 1978).

Eğitim Psikolojisi, Eğitim Bilimi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Ekonomisi ve Sanayi İşletmesi alanlarından birer kişinin oluşturduğu TED Bilim Kurulu I. Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur (TED, 1978):

Başkan:	Doç. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu (AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Psikolojisi)
Başkan Yardımcısı:	Doç. Dr. Mahmut Adem (AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Ekonomisi, Planlaması)
Üye:	Yd. Prof. Dr. Mete Tanrıkut (ODTÜ İdari Bilimler Fakültesi)
Üye:	Dr. Ferhan Oğuzkan (AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimi)
Üye:	Dr. Mahmut Tezcan (AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Sosyolojisi)
Üye:	Selami Sargut (TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Sekreteri)
Sekreter Üye:	Tevfik Dalgıç (İşletme)

3.4.2 Kaya Demirkan'ın Genel Başkanlığı (1977 – 1978)

Kaya Demirkan 1933 yılında Ankara'da doğmuş, 1961 yılında Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinden mezun olmuştur. Sayıştay'da Denetçi olarak çalışmıştır, TED Genel Merkez Yönetim Kurullarında görev almıştır. İlk kez 1956 yılında TED Ankara Kolejliler Spor Kulübünün yöneticiliğini yapmıştır. Ayrıca Ankara Tenis Kulübü ve 1986'da kurulan Türk Tenis Federasyonu Yönetim Kurullarında da görev almıştır (ATK, 2008).

5 Kasım 1978 tarihli 39. Genel Kurul sırasında Demirkan başkanlığındaki Genel Merkez Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur (TED, 1978):

Genel Başkan:	Kaya Demirkan (Sayıştay Başdenetçisi)
Genel Başkan Vekili:	Fazıl Kıncal (Avukat)
Genel Sekreter:	Selami Sargut (Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi)
Genel Sayman:	Savaş Aldoğan
Üye:	Cahit Aydoğan (Ankara Ticaret Odası Başkanı)
Üye:	Ayhan Bilgütay
Üye:	Nurkut İnan (Ankara Üni. Hukuk Fak. Öğretim Üyesi)
Üye:	Rüştü Yüce (İnşaat Yüksek Mühendisi)
Üye:	Ergün Alkan (Avukat)
Üye:	Peyami Karaboncuk
Üye:	Ahmet Ünlü (Ziraat Yüksek Mühendisi)

Genel Merkez Yönetim Kurulunun 39. Genel Kurula sunduğu çalışma raporunda, genel kurullarda eleştirilen yurt kapatma ve vakıflaşma politikalarının Derneğin yok olmasını ortadan kaldırdığını ve bağımsızlık kazanan kolejlerin anında karar alma olanaklarının artarak, hızla değişen koşullara uymalarının sağlandığı ifade edilmiştir. Geçen dönemde Antakya Şubesi kapanmış fakat Alanya Şubesi gerekli hazırlıklarını tamamlayarak açılmıştır. TED Edirne Yurt Müdürü Süleyman Yuğnak'ın da yurdun kapanmasının yerinde bir karar olacağı konusunda Genel Merkezle aynı fikirde olması, Edirne'de yeter sayıda resmi ve özel yurt bulunması ve özellikle Edirne Yurdunun hem yapısının elverişsizliği hem de artan işletme giderleri sonucu TED'e bağlı Edirne Öğrenci Yurdunun kapatılmasına karar verilmiştir TED Bilim Kurulu, Eğitim Hizmet Ödülünün Hıfzırrahman Raşit Öymen'e verilmesini kararlaştırmıştır. Eğitim ve Bilim Dergisine 67 il kütüphanesinin abone olması

sağlanmıştır. Ayrıca I. Eğitim Toplantısında sunulan bildiriler ve panel konuşmaları kitap olarak derlenerek kamuoyuna sunulmuştur (Ballar, 2004).

3.4.3 Rüştü Yüce'nin Genel Başkanlığı (1978 – 1979)

Prof. Dr. Rüştü Yüce, 1939 yılında Simav'da doğmuş, korunan öğrenciler statüsüyle TED Ankara Koleji İlkokuluna başlamış, 1957'de TED Ankara Koleji lise kısmından mezun olduktan sonra aynı sene ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü'nün ilk öğrencilerinden olmuştur. 1961 senesinde lisans derecesi aldıktan sonra 60'li senelerde ve 70'lerin başında yüksek lisans ve doktora derecelerini almış, sonraki yıllarda Gazi Üniversitesi'nde ve ODTÜ'de hocalık yapmıştır. Yardımseverliği, samimiyeti ve babalığı sayesinde kendisine genç yaştan itibaren "Baba Rüştü" denmiştir. Yüce, öğretim üyeliğinin yanı sıra milli düzeyde basketbol oynamış, yıllarca amatör kulüpleri çalıştırmıştır. Prof Dr. Rüştü Yüce İnşaat Mühendisliği'nin "Ulaşım Ana Bilim Dalında çalışmış, çok sayıda ulusal ve uluslararası yayın yapmıştır. Bir süre ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı olarak da görev yapmış olan Yüce, bugün ODTÜ'deki, Türk ve yabancı mühendislik firmalarındaki, ve Türk siyasetindeki pek çok tanınmış kimsenin hocasıdır. 1996 yılı sonlarında elli yedi yaşında hayata veda etmiştir. ODTÜ tarafından adına düzenlenen basketbol turnuvası ve TED tarafından verilen "TED Prof Dr. Rüştü Yüce Başarı Ödülleri" vardır (wikipedia.org. 2008).

Rüştü Yüce 5 Kasım 1978'te yapılan Genel Kurul sonrası oluşturulmuş Yönetim Kurulu tarafından uzun yıllar öğrenci, sporcu, yönetici olarak bulunduğu TED'de, Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine getirilmiştir. Bir önceki Genel Başkan Kaya Demirkan da Yönetim Kurulu Üyesi olarak Rüştü Yüce başkanlığındaki Yönetim Kurulunda yer almıştır.

Yüce başkanlığındaki bu dönem yatırım yılı olarak düşünülebilir. Ankara’da önemli taşınmazlar satın alınarak Derneğe kazandırılmıştır. Bunun yanında yapılan bazı önemli çalışmalar şöyledir:

Yurt işletmeciliğinin maliyetindeki artış ve orta gelirli ailelerin dahi karşılayamayacağı boyutlara ulaşması, ülkenin içinde bulunduğu siyasal ortamın Adana Bekir Sıpmaz Öğrenci Yurdunda da tatsız olaylara sebep olabileceği düşünülerek, yurt yöneticilerinin ve Bekir Sıpmaz’ın da aynı düşüncede olmasıyla kapatılmasına karar verilmiştir. Bilim Kurulunun düzenlediği II. Eğitim Toplantısının konusu olan “Ulusal Eğitim Politikamız” kitaplaştırılmıştır. 1979 yılının “Dünya Çocuk Yılı” olması sebebiyle III. Eğitim Toplantısının konusu “Çocuk ve Bilim” olarak belirlenmiş ve 25 – 26 Ekim 1979 tarihinde gerçekleştirilmiştir. TED Eğitim Hizmet Ödülü 31 Mayıs 1979 tarihinde TTK Salonunda düzenlenen törenle eğitimci Rauf İnan’a verilmiştir. Eğitim ve Bilim dergisinin abone sayısı Eğitim Enstitülerinin de abone yapılmasıyla 103 çıkmıştır (Ballar, 2004).

3.4.4 Nurkut İnan’ın Genel Başkanlığı (1979 – 1982)

Nurkut İnan 1938 yılında doğmuş ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Uzun yıllar Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğretim üyeliği yapmış özellikle ticaret hukuku konusunda yayınları olmuştur. Celal Şardan ve Kaya Demirkan’ın yönetim kurullarında görev aldıktan sonra 21 Kasım 1979’da 40. Genel Kuruldan sonra TED Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığına getirilmiş ve bu görevi 3 yıl sürdürmüştür (Ballar, 2004).

İnan başkanlığındaki yeni Yönetim Kurulu da son iki dönemdeki yönetim kurullarından çok farklı olmamıştır. Başkan yardımcılığı görevinde yine Fazıl Kıncal, üyeliklerde önceki başkanlar Rüştü Yüce ve Kaya Demirkan, Genel Sekreter Selami Sargut görevlerine devam etmişlerdir. Yönetim Kurulundaki tek farklı isim TED Ankara Koleji mezunu, gazeteci ve TRT spikerleri Eser Ünür olmuştur. 41 ve 42.

Genel Kurullar sırasında da İnan başkanlığındaki Yönetim kurulunda çok farklılıklar olmamıştır. Yönetime yeni giren isimler; Lale Refioğlu, Tuncay Oktay ve Murat Tümer olmuşlardır. Yeni yönetime giren isimlerin ortak yönleri TED Ankara Koleji mezunu olmalarıdır.

1982 yılındaki Genel Başkan değişiminin olduğu 43. Genel Kurul sırasında İnan Başkanlığındaki son Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşuyordu (TED, 1982):

Genel Başkan:	Doç Dr. Nurkut İnan
Genel Başkan Vekili:	Fazıl Kıncal
Genel Sekreter:	Esen Ünür
Genel Sayman:	Tuncay Oktay
Üye:	Ayhan Bilgütay
Üye:	Kaya Demirkan
Üye:	Peyami Karaboncuk
Üye:	Lale Refioğlu
Üye:	Murat Tümer
Üye:	Hakan Duran
Üye:	Erdem Tulgar

TED Karadeniz Ereğli Koleji Vakfı Yönetim Kurulu, Genel Merkeze haber vermeden 1980 yılında sözleşmesi biten ve tekrar anlaşılamayan bütün öğretmenlerinin işine son vermiş, MEB'e başvurarak Anadolu Lisesi olma isteğinde bulunmuştur. Genel Merkez tarafından bu isteğin Vakıf Senedine uymaması nedeniyle geri alınması bildirilmiştir. Bu istek Vakıf tarafından geri çekilmeyince Genel Merkez Ereğli Koleji ile ilişkisini 1981 yılından itibaren kesmek için yasal girişimlerde bulunulmuştur (Ballar, 2004). Bu olay Genel Merkez – Şubeler ilişkisinin 1980'li yıllarda da çok kötü durumda olduğunu göstermektedir.

İki yıldır uygun aday bulunamadığı için verilemeyen Eğitim Bilim Ödülü ilk kez 1980 yılında özel eğitim alanındaki bilimsel araştırmalarından ötürü Doç. Dr. Mithat Enç'e verilmiştir. Eğitim Hizmet Ödülü ise köy öğretmeni Ahmet Çiçek'e verilmiştir (Ballar, 2004). İlki Enç'e verilmiş olan Eğitim Bilim Ödülü 2005 yılına kadar kimseye verilememiş 2005 yılında Bilim Kurulunun ilk Başkanı Süleyman Çetin Özoğlu'na verilmiştir.

Genel Merkez Yönetim Kurulunun 43. Genel Kurula sunduğu Çalışma Raporunda (TED, 1982):

“Türkiye’de Yüksek Öğretimin Durumu ve Sorunları” konulu araştırmanın TED tarafından filen başlatıldığı ifade edilmiştir. “Atatürk ve Eğitim” konulu 5. TED Eğitim Toplantısı gerçekleştirilmiş ve sunulmuş bildiriler, tartışmalar ve panel konuşmaları kitaplaştırılmıştır. 1982 yılındaki VI. Eğitim Toplantısının konusunun “Türkiye’de Mesleki Eğitim ve Sorunları” olduğu ve 25 – 26 Kasım 1982 tarihlerinde toplanacağı açıklanmıştır. 1982 yılı TED Hizmet Ödülü kısa süre önce ölmüş olan TED eski başkanlarından Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal’a verilmesi kararlaştırılmış ve düzenlenen bir törenle ödül Enver Ziya Karal adına kızı Doç. Dr. Seçil Akgün’e verilmiştir.

TED, ilkökul ve ortaöğretim öğrencilerine Türkiye’de ilk ve tek burs veren kurum olma özelliğini korumuştur. Korunan öğrencilere verilmekte olan burs sayısında son yıllardaki artış bu dönem de korunarak 1980’de 326, 1981’de 566 olan burslu öğrenci sayısının 1982 yılında 630’a çıkarılacağı vurgulanmıştır. 1981 yılında sonuçlandırılan en önemli çalışmalardan birisinin “TED 5 Yıllık Planı” olduğu da Çalışma Raporunda yer almıştır.

Özellikle Ankara Kolejindeki eğitim kalitesinin düştüğü üzerinde durularak ilerleyen dönemde bu konunun üzerinde durulacağı mesajı verilerek, Ankara Koleji Vakfı ile ilişkilerin istenilen düzeyde olmadığı belirtilmiştir.

43. Genel Kurulda, 1979 tarihli 40. Genel Kurulda, öğrenci olayları yüzünden kapatılmasına karar verilen Adana Bekir Sıpmaz Öğrenci Yurdunun tekrar açılmasına karar verilmiştir.

3.5 1982 - 1999 DÖNEMİNDE TED'İN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI VE BAŞKANLARI

Türkiye'nin 24 Ocak 1980 Kararları sonrası Serbest Piyasa Ekonomisini uygulamaya başlaması ve bundan kısa süre sonra gerçekleşen 12 Eylül askeri darbesinden sonraki hükümetin de bu politikayı devam ettirmesiyle ülkede meydana gelen hızlı bir değişimin yaşandığı bir dönemdir. Özel sermaye ve buna bağlı şirketler büyümüş bundan TED de etkilenmiştir. Ayrıca TED 1970'li yılların sonunda başlatmış olduğu bilimsel faaliyet çalışmalarına bu dönemde daha fazla önem vermiştir. Bu dönemde Derneğe sadece iki kolej katılmıştır. Bu süreçte 16 Genel Kurul yapılmış (43. – 58. Genel Kurullar) ve altı farklı Genel Başkan görev yapmıştır.

3.5.1 Celal Şardan ve Fazıl Kıncal'ın Genel Başkanlıkları (1982 – 1984)

Celal Şardan 24 Ekim 1982 tarihli Genel Kuruldan sonra ikinci kez Genel Başkanlığa seçilmiş ve Yönetim Kurulunda bir yıl boyunca birlikte çalıştığı isimler şunlar olmuştur:

Genel Başkan:	Celal Şardan
Genel Başkan Vekili:	Murat Tümer
Genel Sekreter:	Dicle Evren
Genel Sayman:	Tuncay Oktay
Üye:	Lale Refioğlu
Üye:	Erdem Tulgar
Üye:	İ. Nami Çağan
Üye:	Necdet Güven
Üye:	Ersin Turgut
Üye:	Erinç Böge

Yaklaşık bir yıl boyunca görev yapan Celal Şardan Başkanlığındaki Yönetim Kurulunun yaptığı icraatlardan önemlileri şunlardır (Ballar, 2004):

TED Eğitim Hizmet Ödülü mesleki eğitim ve öğretim konusundaki çalışmalarından dolayı MEB Bakanı Hasan Sağlam'ın da katıldığı bir törenle

yakınları aracılığıyla Rüştü Uzel'e verilmiştir. 1982 tarihinde ilk kez TED Eğitim Hizmet Ödülü aynı yıl içerisinde yaşamını yitiren Ankara Koleji Lise kısmı müdiresi Kıvılcım Kamgözen'e verilmiştir. 25 – 26 Kasım tarihlerinde Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Sorunları" konulu VI. Eğitim Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Haziran ayı içerisinde "Yabancı Dil İle Öğretim Yapan Ortaöğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Soruları" konulu bir bilimsel toplantı daha gerçekleştirilmiştir. Görünen faaliyetleri bulunmayan, Alanya, Karadeniz Ereğlisi ve Çorum şubelerinin kapatılması Genel Merkez tarafından Genel Kurula teklif edilmiştir. TED Ankara Koleji Vakfı yatılı kız öğrenci kaydını 1983 – 1984 eğitim-öğretim yılından itibaren son vermiştir. Dört vakfın ortak sorunun yeterli düzeyde iyi İngilizce öğretmeni sağlanamaması olduğu Genel Merkez tarafından açıklanmıştır. Bunun sebebinin yıllardır sürdürülen düşük ücret politikasından kaynaklandığı da bu görüşe eklenmiştir.

Arka arkaya altı dönem Genel Başkan Yardımcılığı görevinden sonra bir yıl ara veren Fazıl Kıncal 25 Aralık 1983'te Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine getirilmiştir. 1924 yılında Saraybosna'da doğan Kıncal, TED Ankara Koleji ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Genel Merkez Yönetim Kurullarından önce TED Ankara Koleji Spor Başkanlığı görevinde de bulunmuştur (Ballar, 2004).

Fazıl Kıncal'ın Yönetim Kurulunda bir önceki Yönetim Kurulundan farklı Genel Başkan Yardımcısı olarak Rüştü Yüce, üye olarak da Metin Gökçek ve Güven Varol görev almışlardır. Diğer isimler değişmemiştir. Kıncal başkanlığındaki bir yıl oldukça hareketsiz geçmiştir. Bu süreçte Çorum ve Alanya şubeleri kapatılmış, TED Eğitim Hizmet Ödülü eğitimci Mehmet Fuat Gündüzalp'e verilmiştir. 17 – 18 Kasım 1983 tarihlerinde "Okul Öncesi Eğitim ve Sorunları" konulu TED VII. Eğitim toplantısı düzenlenmiştir. 12 – 13 Haziran tarihlerinde de "Ortaöğretim Kurumlarında Fen Öğretimi ve Sorunları" konulu TED II. Öğretim Toplantısı düzenlenmiştir (Ballar, 2004).

3.5.2 Prof. Dr. Rüştü Yüce Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1984 – 1994)

Rüştü Yüce bir yıl süren ilk Genel Başkanlık döneminden yaklaşık beş yıl sonra 4 Kasım 1984 tarihli 45. Genel Kurulda Genel Başkanlığa seçilmiş ve bu görevi Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı için Genel Başkanlık ve Yönetim Kurulundan istifa etmesi gerektiği 28 Aralık 1993 tarihine kadar dokuz yıl süreyle devam ettirmiştir. Yüce başkanlığındaki ilk Yönetim Kurulunda şu isimler görev almıştır:

Genel Başkan:	Rüştü Yüce
Genel Başkan Vekili:	Fatih Kıncal
Genel Sekreter:	Dr. Erinç Böge
Genel Sayman:	Tanju Özenç
Üye:	Doç. Dr. Nami Çağan
Üye:	Doç. Dr. Güven Varol
Üye:	Metin Kocaman
Üye:	Ersin Turgut
Üye:	Atilla Ataç
Üye:	Peyami Karaboncuk
Üye:	Tekin Ertan

Dokuz yıl boyunca Genel Başkanlık yapan Rüştü Yüce küçük de olsa değişikliklerin olduğu değişik yönetim kurullarıyla önemli çalışmalarda bulunmuştur. Bunlardan en önemli olanları şunlardır (Balar, 2004):

- 1985 yılında, Birleşmiş Milletler UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Temsilciliğine TED kabul edilmiştir.
- TED Ankara Koleji tarafından kullanılan ilk ve orta kısım bahçelerinin bulunduğu 5400 m²'lik arsa satın alınmıştır. Ayrıca bugün de Genel Merkezin bulunduğu, Ankara Kızılırmak Sokak 8 numaralı beş katlı ve on daireli bina 225 milyon lira karşılığında satın alınarak ve 60. Kuruluş yıldönümü olan 31 Ocak 1988 tarihinde hizmete açılmıştır.

- 1985 yılından itibaren Derneğe üye kabulünde mülakat yöntemi uygulanmaya başlamıştır.
- 1986 yılından itibaren Kocaeli ve Bartın şubeleri de faaliyete geçmiştir.
- 31 Aralık 1986'da görev süresi dolan TED Bilim Kuruluna yeni üyeler seçilmiş, Bilim Kurulu Yönetim Kurulunun kendi aralarında yaptıkları oylama ile başkanlığa AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesinden Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu ve Başkan Yardımcılığına aynı fakülteden Doç. Dr. Haydar Taymaz seçilmişlerdir.
- TED tarafından Eğitim Hizmet Ödülü verilen eğitimci Fuat Gündüzalp'in eşi Hüsniye Gündüzalp tarafından merhumun kitaplığı, 190 adet Cumhuriyet altını ve dört dizi beşi bir yerde altın Derneğe bağışlanmıştır. Elde edilen gelirle Korunan Öğrenciler Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak öğrencilere burs verilmesi kararlaştırılmıştır.
- 1987 yılının sonunda Batman'da yabancı dille öğretim yapacak olan TED Batman Petrol Koleji, 1988 yılında İzmir Aliğa'da üç orta hazırlık sınıfıyla TED Aliğa Koleji açılmışlardır. 1988 – 1989 eğitim-öğretim yılında TED Kolejlerindeki öğrenci ve öğretmen sayıları aşağıda gösterildiği gibidir.

Tablo 3 – TED Kolejlerindeki Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (1988 – 1989)

Okul	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
Ankara	7284	597
Zonguldak	1191	59
Karabük	1076	33
Kdz. Ereğli	702	33
Kayseri	1865	81
Batman	102	14
Aliğa	108	10
Toplam	12328	827

- Rüştü Yüce'nin Genel Başkanlığı döneminde yıllara göre, korunan öğrenci sayıları ve aylık burs miktarları şöyledir:

Tablo 4 – Öğrenci Sayısı ve Burs Miktarları

Yıllar	Öğrenci Sayısı	Aylık Burs (TL)
1984 - 1985	677	3000
1985 - 1986	700	4000
1986 - 1987	816	5000
1987 - 1988	850	6500
1988 – 1989	850	10.000
1989 – 1990	850	20.000
1990 – 1991	764	35.000
1991 – 1992	750	70.000

“TED Korunan Öğrenciler Yönetmeliği” çerçevesinde 1990 yılından itibaren üniversite öğrencilerine de burs verilmeye başlanmıştır (TED Isparta, 2008)

- 1977 yılından itibaren yapılmaya başlanan TED Eğitim Toplantıları dokuz yıllık bu dönemde de düzenlenmeye devam etmiş ve bu toplantılardaki konuşmalar, tartışmalar kitap haline getirilmiştir. Yıllara göre toplantı konuları şu şekildedir:

1984-8. Eğitim Toplantısı: “Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz”

1985-9. Eğitim Toplantısı: “Gençliğin Eğitimi ve Sorunları”

1986-10. Eğitim Toplantısı: “Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar”

1987-11. Eğitim Toplantısı: “Yaygın Eğitim ve Sorunları”

1988-12. Eğitim Toplantısı: “Yükseköğretimde Değişmeler”

1989-13. Eğitim Toplantısı: “Demokrasi İçin Eğitim”

1990-14. Eğitim Toplantısı: “Eğitimde Laiklik”

1991-15. Eğitim Toplantısı: “Sanayileşme Sürecinde Türk Eğitimi ve Sorunları”

1992-16. Eğitim Toplantısı: “Ortaöğretimde Yenileşme”

1993-17. Eğitim toplantısı: “Yaratıcılık ve Eğitim”

- 1983 yılında birincisi düzenlenen Öğretim Toplantıları Yüce başkanlığındaki süreçte de düzenli olarak devam etmiştir. Ortaöğretim kurumlarındaki bütün derslerin öğretimi ve sorunları bu toplantılarda yıl yıl incelenmiş ve tartışılmıştır.
- İlki 1978 yılında verilen “TED Eğitim Hizmet Ödülü”ne bu dönemde layık görülen kişiler:

1985: Prof. Dr. Feriha Baymur,

1986: Emekli Öğretmen Kemal Demiray,

1987: Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu,

1988: Prof. Dr. Yaşar Karayalçın,

1989: Prof. Dr. H. Selahattin Ertürk,

1990: Eğitimci Hüsnü Tekişik,

1991: Eğitimci Hüseyin Hüsnü Ciritli,

1992: Eğitimci Beşir Göğüş,

1993: Yazar Ömer Asım Aksoy olmuşlardır.

- Görev süresi 1988 yılı sonunda dolan TED Bilim Kurulu yönetim kurulunun seçilmesinden sonra kendi aralarında yaptıkları seçimde başkanlığa ODTÜ’den Prof. Dr. Kemal Güçlüol ve başkan yardımcısına Hacettepe Üniversitesinden Prof. Dr. Bozkurt Güvenç seçilmişler ve 1991 yılına kadar göreve devam etmişlerdir. Bu Kurulun görev süresinin dolmasından sonra Bilim Kurulunun üyeleri tekrar seçilmiş, başkanlığa AÜ’den Prof. Dr. Mahmut Adem, başkan yardımcısına da Hacettepe Üniversitesinden Özcan Demirel seçilmişlerdir. Daha sonraki dönemde Başkanlık görevini Prof. Dr.

Özcan Demirel başkan yardımcılığı görevini Prof. Dr. Sabri Koç üstlenmişlerdir. 1993 yılındaki bu Yönetim Kurulunda üye olarak Prof. Dr. Ayşegül Ataman da görev yapmıştır.

- 1989 yılında, “Eğitim ve Bilim” yılda dört yerine beş sayı basılması, bir sayısının da özel olarak “İngilizce” yayımlanması kararlaştırılmıştır. 1993 yılından itibaren de “Turkish Educational Journal” adıyla İngilizce bir derginin yayınlanması kararlaştırılmıştır.
- 1990 yılında Eğitim Araştırma Ödülü ilk kez, TED Bilim Kurulunca Prof. Dr. Yıldız Kuzgun’un yazmış olduğu “Kendini Değerlendirme Envanteri El Kitabı” adlı araştırmasına verilmiştir.
- TED’in Kızılırmak Sokaktaki yeni binasının bir dairesi TED Satranç ve Dokümantasyon Merkezi olarak belirlenmiş ve bu merkez ülkenin en önemli satranç kuruluşlarından birisi haline getirilmiştir. 1991 yılı içerisinde TED Ankara Koleji Spor Kulübü federasyona başvurmuş ve Türkiye’de resmen satranç kolu kuran ilk spor kulübü unvanını kazanmıştır. Çalışmalar sonucu TED Ankara Koleji ilkököl kısmı öğrencilerinden Uygur Yürüker ve orta kısım öğrencilerinden Kıvanç Haznedaroğlu 1992 yılı içerisinde önce Ankara sonra da Türkiye şampiyonu olmuşlardır.
- 1991 yılında, Ankara Koleji Vakfı Senedinde gerekli değişiklikler yapılarak Vakfın Kurumlar Vergisinden muafiyeti sağlanmıştır.
- 13 Mart 1992 tarihinde meydana gelen Erzincan depreminden sonra MEB ve Erzincan Valiliği ile yapılan çalışma sonucunda bölgeden 50 öğrenciye burs vermeye başlanmıştır. TED, bu dönemde artan terör olayları sebebiyle Hürriyet Gazetesinin “Güneydoğu Gazileri”ne açılan destek kampanyasına 5 milyon TL katkıda bulunmuştur.

- TED'in bugünkü Genel Merkezinin de bulunduğu Kızılırmak Sokaktaki binasında açılmış olan TED Sosyal Tesisi 1993 yılı Ocak ayından itibaren aylık 7 milyon TL üzerinden işletilmesi için Metin Kocaman'a verilmiştir.
- Çalışmalarını sağlıklı bir şekilde yürütmeleri için, TED adını taşıyan kuruluşlardan Ankara Koleji Mezunlar Derneğine, Ankara Kolejiler Spor Kulübüne ve TED Bilim Kuruluna 3 – 4. katlarda bulunan üç ayrı daire tahsis edilmiştir. Ayrıca 5. katta Satranç Eğitim ve Araştırma Merkezinin çalışmaları devam etmiştir. 5.katta bir daire de Spor Kulübüne lojman olarak tahsis edilmiştir.
- Satranç Kulübünün çalışmaları sonucunda Ankara ve Türkiye çapındaki başarılar bu dönemde de devam etmiştir. 12 yaş grubunda Kıvanç Haznedaroğlu ikinci kez üst üste Türkiye şampiyonu olmuştur. Kıvançoğlu'nun satrançtaki başarıları bugün de devam etmekte ve son Türkiye şampiyonu unvanını elinde bulundurmaktadır. Büyükler Türkiye Şampiyonasında Satranç Eğitim Merkezi Müdürü Ali İpek Türkiye ikinciliğini kazanmıştır. Genel Merkez satranç kurs ücretlerinden 1993 yılında 43 milyon TL'lik önemli bir gelir sağlamıştır.
- Ana Tüzüğün 5-a maddesi gereğince TED'in en önemli faaliyetlerinden birisi kimsesizliği ve parasızlığı dolayısıyla kendi başına okuma olanağı bulamayan, öncelikle anasız ya da babasız çalışan öğrencilere karşılıksız öğrenim bursu vermek ve okumalarını sağlamaktır. 1994 yılı içinde 525 lise, 160 üniversite öğrencisine burs verilmiştir. Ayrıca önceki dönemlerden farklı olarak İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine, Yönetim kurulu kararıyla Polis Kolejinde okuyan 25 öğrenciye de burs verilmesi uygun görülmüştür.
- Rüştü Yüce, Büyükşehir Belediye Başkanlığına adaylığı için istifa etmeden önceki son döneminde Yönetim Kurulunda; Genel Başkan yardımcısı olarak

İnşaat Mühendisi Arif Ağar, Genel Sekreter olarak bir süre Doç. Dr. Nuri Özgirgin onun TED Anakara Koleji Vakfı Yönetim Kuruluna girmesinden sonra Bahadır Tanrıkulu, Genel Sayman olarak da Kaya Tokmakçioğlu ile birlikte çalışmıştır.

3.5.3 Arif Erinç Ağar Başkanlığındaki Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (1994 – 1995)

Arif Erinç Ağar, 1944 yılında İstanbul'da doğmuş, ODTÜ İnşaat Fakültesinden mezun olmuştur. TED Genel Başkanlığını dokuz buçuk yıldır sürdüren Rüştü Yüce'nin Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına adaylığı için 28 Aralık 1993 tarihinde istifası üzerine Genel Başkan Yardımcısı görevinde bulunan Arif Ağar 10 Ocak 1994 tarihinden itibaren Genel Başkanlık görevini üstlenmiştir.

Bu dönemde İbrahim Ortaç Genel Başkan Yardımcısı, Bahadır Tanrıkulu Genel Sekreter ve Kaya Tokmakçioğlu Genel Sayman olarak görev almışlardır.

Ağar'ın başkanlığı dönemindeki gelişmelerden önemli olanları şunlardır (Ballar, 2004):

221 üye kaydı yapılmış ve Derneğin üye sayısı 1377'ye çıkmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile yapılan protokol gereği Sıhhiye Çokkatlı Otopark'ın işletmeciliği 1 Şubat 1994 tarihinden itibaren aylık 100 milyon TL kira karşılığı TED'e verilmiştir. Bu otoparkın işletmesi halen Derneğe aittir.

TED Bilim Kurulunun yıl içerisinde yaptığı toplantıların her birisine Vakıf okullarından masrafları Dernek tarafından karşılanacak en az üç öğretmenin görevlendirilmesi karara bağlanmıştır.

1994 – 1995 ders yılı için yüksekokul öğrencilerinden 200, ortaöğrenim kurumlarında okuyan öğrencilerden de 450 olmak üzere toplam 650 öğrenciye karşılıksız burs verilmiştir.

Bilim Kurulu tarafından 1993’de düzenlenmeye başlayan “Ünlü Eğitimcileri Anma Toplantısı”nda ilk yıl Hasan Âli Yücel, 1994 yılında da Mustafa Necati anılmıştır. 1994 TED Eğitim Hizmet Ödülü eğitime yaptığı hizmetlerden dolayı 23 Haziran 1994 tarihinde TED Sosyal Tesislerinde yapılan törenle İzzet Baysal’a verilmiştir. 1994 tarihinde 18. gerçekleştirilen Eğitim Toplantısının konusu “Aile ve Eğitim” olmuştur.

3.5.4 İbrahim Ortaç Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1995 – 1997)

26 Şubat 1995 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında yapılan seçimden sonraki Yönetim Kurulu toplantısında 28 Şubat 1995 tarihinde Genel Başkanlık görevine gelmiş olan İbrahim Ortaç bu görevi 2 yıl sürdürmüştür. İbrahim Ortaç 1942 yılında Balıkesir’de doğmuş, 1965 yılında Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nden mezun olmuştur. İskenderun Demir Çelik İşletmeleri, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri ve Çukurova Sanayi İşletmelerinde çeşitli görevler üstlenmiştir. İlk kez 1973 yılında TED Yönetim Kurulunda genç yaşta görev almış ve o zamandan beri çeşitli zamanlarda Yönetim Kurullarında bulunmuştur (Ballar, 2004)

55. Olağan Genel Kurulda yapılan seçimle göreve gelen Yönetim Kurulu, kendi arasında gizli oyla yaptığı seçim sonucu şu şekilde oluşmuştur (Ballar, 2004):

Genel Başkan:	İbrahim Ortaç
Genel Başkan Yardımcısı:	Şahin Mengü
Genel Sekreter:	Bahadır H. Tanrıkulu
Genel Sayman:	Kaya Tokmakçıoğlu
Üye:	Murat Tümer

Üye:	Murat Mantini
Üye:	Serdar Akünal
Üye:	Bülent Hatipoğlu
Üye:	Yener Ergüven
Üye:	Suphi Kabadayı
Üye:	Avni Özcan

İki yıl görev yapan Ortaç başkanlığındaki dönemde alınan bazı önemli kararlar ve gerçekleşen olaylar şunlardır (Ballar, 2004):

TED mülkiyetinde bulunan Ziya Gökalp Caddesi no: 48'deki 3 odalı yer TED Ankara Kolejliler Spor Kulübüne tahsis edilmiştir. Derneğe 35 üye kaydedilerek üye sayısı 1391'e çıkmıştır.

TED Bilim Kurulu Yönetim Kurulu Prof. Dr. Özcan Demirel ve Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Sabri Koç başkanlığındaki çalışmalarına bu dönemde de devam etmiştir. "Hoşgörü ve Eğitim" konulu 19. Eğitim Toplantısı 23 Ekim 1995 tarihinde toplanmış ve toplantı tutanakları kitaba dönüştürülmüştür. "Yurttaşlık ve Eğitim" konulu 20. Eğitim Toplantısı 21 – 22 Kasım 1996 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Ünlü Eğitimcileri Anma Toplantısının üçüncüsü 25 Ekim 1995 tarihinde yapılmış ve İ. Hakkı Tonguç, dördüncüsü 16 Ekim 1996 tarihinde yapılmış ve İ. Hakkı Baltacıoğlu anılmışlardır. 1997 yılında "İ. Hakkı Baltacıoğlu'nun Yaşamı ve Hizmetleri" adlı kitap yayımlanmıştır. TED Eğitim Hizmet Ödülü 1995 yılında Eğitimci Remzi Öncül'e, 1996 yılında Prof. Dr. Mithat Özşan'a verilmiştir.

TED Bilim Kurulu tarafından 17 Mayıs 1995 günü Bilkent Üniversitesi'nde "Atatürk ve Gençlik" konulu bir konferans verilmiş ve konuşmacı olarak, Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder Sav, Cumhuriyet Gazetesi yazarı Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı davet edilmiş ve katılımları sağlanmıştır. 24 Aralık 1996 tarihinde TED Bilim Kurulu ve İnönü Vakfı işbirliğiyle "İnönü'yü Anma Toplantısı" düzenlenmiştir. 1994 yılında hazırlanmasına başlanılan "TED Eğitim Özel Ödülü Yönetmeliği" tamamlanmış ve ilk ödül Prof. Dr. Kemal Kurdaş'a ODTÜ'de düzenlenen bir törenle Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından verilmiştir. 1996'da vefat eden 10 yıldan fazla süre Genel

Başkanlık görevinde bulunan Rüştü Yüce'nin vefatı sonrası Yönetim Kurulu tarafından "Prof. Dr. Rüştü Yüce Ödülleri" adı altında verilmesi düşünülen bir ödüller yönetmeliği çalışmaları başlatılmıştır.

Dinar depreminden sonra, 19 Nisan 1996 tarihinde Afyon Dinar ilçesi Merkez Yeniyol İlköğretim Okuluna Fen Bilgisi, Sosyal bilimler ve Matematik araç gereçlerini kapsayan bir laboratuvar kurulmuştur. Bu olay ATV ve Kanal D muhabirleri tarafından haber yapılmış, ilgili TV kanallarının haberlerinde yer almıştır. Ayrıca Trabzon ili Beşikdüzü ilçesi Yakçukur İlköğretim Oklu Müdürünün talep yazısı doğrultusunda ilgili okula bir Fen Bilgisi laboratuvarı kurulmuştur. TED Batman Petrol Kolejine de eksik laboratuvar malzemeleri gönderilmiştir.

Kültür Bakanlığı tarafından her yıl bastırılan Atatürk Takvimi 1996 yılında tasarruf tedbirleri gerekçesiyle bastırılmamıştır. Bunun üzerine TED Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden'den temin ettiği fotoğraflarla Atatürk Takvimi bastırarak bu eksikliği gidermeye çalışmıştır. Bu çalışma TRT 1'de sabah programının birisinde tanıtılmıştır.

1996 yılında TED Satranç Kulübü 14 oyuncudan oluşan takımıyla 1. Lig Türkiye Şampiyonluğunu kazanmış ve 1997 yılında yapılan Avrupa Kulüpler Kupasında Türkiye'yi temsil etme hakkı kazanmış ve 6. olmuştur.

1996 – 1997 ders yılında 400 lise öğrencisine aylık 1,5 milyon TL ve 300 üniversite öğrencisine aylık 4 milyon TL burs verilmiştir.

3.5.5 A. Sezer Ergin Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1997 – 1999)

9 Mart 1997 tarihli 52. Genel Kurulda yapılan seçim sonucunda oluşturulan Yönetim kurulu tarafından 13 Mart 1997 tarihinde Genel Başkanlığa seçilen A. Sezer Ergin 1939 yılında Niğde'de doğmuş, 1963 yılında Birmingham Üniversitesi'nden mezun olmuştur. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinde öğretim

üyeliği, çeşitli şirketlerde yönetim kurulu üyeliği ve başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İlk kez 1972 yılında Suat Ballar başkanlığındaki Yönetim Kurulunda görev almış olan Ergin, Genel başkanlık görevini iki yıl süreyle devam ettirmiştir (Ballar, 2004).

9 Mart 1997 tarihinde yapılan 52. Genel Kurulda oluşturulan Yönetim kurulunda şu isimler görev almıştır (TBMM, 1998):

Genel Başkan:	A. Sezer Ergin (İnşaat Yüksek Mühendis)
Genel Başkan Yardımcısı:	A. Suphi Karadayı (Bankacı)
Genel Sekreter:	Bülent Hatipoğlu (Mimar)
Genel Sayman:	Kaya Tokmakçıoğlu (İşletmeci)
Üye:	Volkan Kazova (Serbest)
Üye:	Uğur Kılıcı (İnşaat Mühendisi)
Üye:	Aydın Saygın (Avukat)
Üye:	Murat Mantini (Pazarlamacı)
Üye:	Murat Tümer (Ekonomist)
Üye:	Yener Ergüven (İşletmeci)

Bu yönetim Kurulunun iki yıllık çalışma döneminde alınan önemli kararlardan bazıları ve yaşanan gelişmeler şunlardır:

1987 yılından beri faaliyetlerini sürdüren Polatlı Özel Eğitim ve Kültür Vakfı 1997 yılında TED'e katılmak istediğini bildirmiş ve Polatlı 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 3 Temmuz 1997 tarih ve 1997/307 sayılı kararıyla tüm malvarlığını bedelsiz olarak Derneğe devretmiş ve adını TED Polatlı Koleji olarak değiştirmiştir (TED Polatlı, 2008).

İstanbul'da yaşayan çok sayıda TED Ankara Koleji mezununun en büyük ortak hedefi, gurur duydukları TED bayrağını, İstanbul'da da dalgalandırmak olmuş ve bu amaçla, 1997 yılı sonunda, görevlendirdikleri 12 Ankara Kolejlili kurucu üye, Ankara Kolejliler Derneği ve TED'in katılımıyla, TED İstanbul Koleji Vakfı kurulmuş ve 137 öğrenciyle ana sınıfı, 1, 2 ve 3. sınıflar olmak üzere 1998 – 1999

eğitim-öğretim yılına başlamıştır. 2000 – 2001 ders yılında da lise hizmete açılmıştır. Böylece TED’e bağlı kolej sayısı dokuza yükselmiştir (TED İstanbul, 2008).

Beş yıldır aynı üyelerle çalışmalarına devam eden Özcan Demirel başkanlığındaki Bilim Kurulu 1997 yılında 20. yılını doldurmuştur. Eğitim Toplantılarından 21.si 11 – 12 Aralık 1997 tarihlerinde “Sekiz Yıllık Zorunlu Öğretim ve Sorunları” 22.si “75. Yılında Cumhuriyet ve Eğitim” konularında toplanmıştır. Ünlü Eğitimcileri Anma Toplantılarının beşincisi 19 Kasım 1997 tarihinde Selim Sırrı Tarcan’ı, altıncısı Dr. Reşit Galip’i anmak için toplanmıştır. 1997 tarihli Eğitim Hizmet Ödülü uzun yıllar TED’e sporcu, yönetici ve Genel Başkan olarak hizmet eden Rüştü Yüce’ye, 1998’de ise emekli öğretmen Refet Angın’a verilmiştir. Bilim Kurulu 1998 yılında branş öğretmenlerine yönelik seminerler düzenlemiştir (Ballar, 2004).

TED 1997 yılında Maliye Bakanlığı bütçesinden pay alan vakıf ve dernekler arasına girmeyi başarmış ve 1998 yılında 15 milyar TL’lik ödenek ayrılmıştır. Bu konuda Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu’nun önemli yardımları olmuştur. 1998 yılında bilgisayar donanımı sağlanarak TED Genel Merkezi İnternet sistemine bağlanmış ve TED web sayfası hizmete girmiştir. 1997 – 1998 ders yılında toplam 400 lise, 360 üniversite olmak üzere 760 öğrenciye burs verilmiştir. Bu sayı 1998 – 1999 ders yılında 400 lise, 600 üniversite öğrencisi olmak üzere 1000’e çıkarılmıştır (Ballar, 2004).

3.6 1999-2008 DÖNEMİNDE TED’İN GELİŞİMİ, YÖNETİM KURULLARI ve BAŞKANLARI

Türk Eğitim Derneği incelenirken son dönem olarak düşünülen bu dönemi diğer beş dönemden farklı kılan en önemli özellik artan okul sayısıdır. Derneğin 71. Kuruluş Yılı olan 1999’a kadar dokuz olan TED’e bağlı okul sayısı dokuz yıllık bu süreçte Eğitim-Öğretim İşbirliği statüsünde 13 tane okulun açılmasıyla 22’ye ulaşmıştır. Ayrıca küreselleşmenin etkisiyle yurt içinden ve uluslararası şirketlerle

yapılan işbirliği çalışmaları, standardizasyon çalışmaları ve önemli güç olmaya başlayan medya kuruluşlarını kullanarak tanıtıma önem verilmeye başlanması bu döneme özgü gelişmelerdir. Bu süreçte on Genel Kurul yapılmış (59. – 68. Genel Kurullar) ve dört farklı Genel Başkan görev yapmıştır.

3.6.1 Ş. Baran Asena ve Uğur Kılıcı Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (1999 – 2002)

Baran Asena 1948 yılında İstanbul’da doğmuş 1970 yılında ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü’nden mezun olmuştur. Ankara Belediyesi Fen İşleri Müdür Yardımcılığı, bir çok önemli projenin müdür ve koordinatörlük görevlerini üstlenmiştir. Bugün itibariyle Motor Sporları Organizasyonu A.Ş. Genel Müdürlüğü görevini yürütmektedir. Otomobil Yarış Pisti olan Park İstanbul’un yapılmasında ve Formula 1 Organizasyonun bu pistte düzenlenmesinde önemli katkıları vardır (Ballar, 2004).

İki ayrı dönemde iki buçuk yıl TED Genel Başkanlığı yapan Asena, 14 Mart 1999 tarihli 59.Genel Kurulda yapılan seçim sonucunda Yönetim Kuruluna seçilmiş ve bir gün sonraki Yönetim kurulu toplantısında yapılan gizli oylama ile Genel Başkanlığa getirilmiştir. Kısa bir süre sonra Murat Tümer Yönetim kurulundan istifa etmiş yerine yedek üyelerden Cüneyt İlçayto getirilmiştir. Asena başkanlığındaki Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştur:

Genel Başkan:	Ş. Baran Asena
Genel Başkan Yardımcısı:	Prof. Dr. Y. Ziya Gider
Genel Sekreter:	Bülent Hatipoğlu
Genel Sayman:	Uğur Kılıcı
Üye:	Kaya Tokmakçıoğlu
Üye:	Volkan Kazova
Üye:	Fevzi Yardımcı
Üye:	U. Murat Eryurt
Üye:	M. Necat Özgür
Üye:	Ahmet Ersoy
Üye:	Murat Tümer

Baran Asena, 27 Şubat 2000 tarihli 60.Genel Kurul sonrası gizli oyla yapılan seçim sonucu Genel Başkanlığı Uğur Kılıcı'ya bırakmış, fakat Kılıcı ve Yürütme Kurulunda yer alan Genel Başkan Yardımcısı Müşfik Yamantürk, Genel Sayman Murat Eryurt ve Alper Aydınalp'in 4 Eylül 2000 tarihindeki istifaları sonucu yapılan Yönetim Kurulu toplantısında 3 Ekim 2000 tarihinde gizli oyla yapılan seçim sonucu Genel Başkanlığa tekrar Baran Asena ve ekibi seçilmiştir. Asena'nın ikinci döneminde Genel Başkan Yardımcısı olarak yine Prof. Dr.Y. Ziya Gider, Genel Sayman Bülent Hatipoğlu ile çalışmıştır. İlk dönemden farklı olarak Genel Sayman olarak Uğur Kılıcı yerine Yeşim Özen görev almıştır. Fakat Yönetim Kurulu üyelerinde istifalardan dolayı değişiklik olmuştur. 25 Şubat 2001 tarihli 61. Genel Kuruldan sonra toplanan Yönetim Kurulunda Asena tekrar Genel Başkanlığa, Cüneyt İlçayto Genel Başkan Yardımcılığına, Mustafa Ünsay ve Genel Saymanlığa Cem Kazmaz seçilmişleridir (Ballar, 2004).

Uğur Kılıcı'nın altı aylık bir Genel Başkanlık dönemi ve Baran Asena'nın iki buçuk yıl Genel Başkan olarak görev yaptığı üç senelik süreyi kapsayan bu dönem birlikte değerlendirilmiştir. Bu dönemin önemli gelişmelerini Ballar (2004), Genel Kurul Faaliyet Raporlarından ve Dernek Arşivinden yararlanarak detaylı şekilde incelemiştir. Üç yıllık bu dönemin önemli olayları Ballar'ın kitabından ve TED'e bağlı kuruluşların resmi İnternet adreslerinden yararlanarak şu şekilde özetlenebilir:

1987 yılında, Afyon Eğitim Vakfı olarak; İnşaat Yüksek Mühendisi Orhan Yavuz, Sanayici Asım Kocabıyık ve Prof. Dr. Nejat Bilge tarafından kurulmuş ve 1996 yılında kurucu üyelerin okul yaptırma kararları sonucunda Afyon – İzmir Karayolu 7.Km. Çakır Köyü girişinde hazineden sağlanan 22.588 m² 'lik arsa üzerinde okulun mevcut binasının yapımı başlatılmış ve 1999 yılı Eylül ayında bina hizmete hazır hale getirilmiştir. Vakıf Başkanlığının, Türk Eğitim Derneği Merkezi ile yapmış olduğu görüşmeler sonrasında ulaşılan anlaşma sonucu hazırlanan “TED - Afyon Eğitim Vakfı Öğretim ve Eğitim İşbirliği Protokolü” imzalanmış ve okul 13 Eylül 1999 tarihinde TED Afyon Koleji olarak 1.,2. ve 3. sınıflarında toplam 60 öğrenciyle öğretime açılmıştır (TED Afyon, 2008).

TED kayıtlarında okulun 2000 – 2001 eğitim-öğretim döneminden itibaren açıldığı belirtilmektedir (TED, 2008-B). Afyon Koleji Derneğın 10. okulu ve “Eğitim ve Öğretim İşbirliğı” statüsünde açılmış olan ilk okuldur.

TED Aydın ve Konya Ereğli Kolejleri 2000 – 2001 ders yılında eğitim-öğretime başlamışlardır. İki kolej de TED Afyon Koleji gibi “Eğitim ve Öğretim İşbirliğı” statüsünde açılmışlardır. Aydın Eğitim ve Kültür Vakfının Aydın’da, Ereğli ve Kalkınma Vakfı’nın Ereğli’de açmayı düşündüğü okullara TED adının vermeyi istemesi yönündeki talepleri Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilip kabul edilmiş ve “Eğitim ve Öğretim İşbirliğı” sözleşmelerinin imzalanmasıyla bu iki okul TED bünyesine katılmışlardır. İki okulda ana sınıfı ve ilköğretim düzeyinde eğitim-öğretime devam etmektedir (TED Aydın, TED Ereğli, 2008).

Isparta Yükseköğretim Vakfı’nın Isparta’da, Yüzyıl Özel Sağlık Eğitim ve Turizm Hizmetleri A.Ş.’nin Bursa’da, Selçuklu Eğitim Hizmetleri A.Ş.’nin Konya’da ve İnönü Üniversitesi Vakfı’nın Malatya’da TED adını kullanarak kolej açma talepleri Yönetim Kurulu tarafından incelenerek kabul edilmiş ve “Eğitim ve Öğretim İşbirliğı” statüsünde bu dört okul 2001 – 2002 ders yılında eğitim öğretime başlamıştır. İlk yıllarında, Bursa ve Konya Kolejleri anasınıfı ve ilk altı sınıfa, Malatya Koleji anasınıfı ve ilk beş sınıfa ve Isparta Koleji anasınıfı ve ilk üç sınıfa öğrenci kaydetmişlerdir. Böylece TED kolejleri sayısı 16’ya yükselmiştir (Ballar, 2004).

2000 yılında artan Dernek okullarının arasındaki iletişimi sağlamak ve okullara danışmanlık hizmeti vermek amacıyla TED Eğitim Koordinatörlüğü birimi kurulmuştur (TED, 2008-B).

TED Bilim Kurulu’nun kuruluşu olan 1977 yılından beri verilmekte olan Eğitim Hizmet Ödülleri bu dönemde:

1999 yılında emekli eğitimci Cavit Binbaşıoğlu'na

2000 yılında Prof. Dr. Ferhan Oğuzkan'a

2001 yılında Prof. Dr. Ulviye Özer'e verilmiştir.

Eğitim Toplantıları;

1999'da "Kadın ve Eğitim"

2000'de "Üniversiteye Sınavsız Geçiş"

2001'de "Eğitim ve Toplum" konularında gerçekleştirilmiştir.

Ünlü eğitimcileri anma Toplantıları bu dönemde de devam etmiş,

7. Toplantıda (27 Ekim 1999), Vasıf Çınar

8. Toplantıda (14 Aralık 2000), H. Fikret Kanat

9. Toplantıda (17 Ekim 2001), İ. Alaaddin Gövsa anılmışlardır.

"TED Prof Dr. Rüştü Yüce Başarı Ödülleri" ne Meslekte Başarı dalında 1999 yılında Yapı Merkezleri Şirketler Grubu Başkanı Dr. Ersin Arıkoğlu, 2000 yılında, Prof. Dr. Uğur Ersoy ve 2001 yılında Erol Üçer layık görülmüşlerdir. Sporda Başarı Ödülü 1999'da Kerem Tunçeri, 2000 yılında Muratcan Güler ve 2001 yılında Mehmet Okur isimli basketbolcülere verilmiştir. Eğitimde Başarı Ödülleri ise eşit ağırlık, sözel, sayısal ve yabancı dil alanlarında ÖSS sınavında en yüksek puan alan TED Kolejlerinde okuyan öğrencilere verilmiştir. 1999 yılında TED Aliğa Koleji öğrencisi Gözde Gürsoy yabancı dil alanında Türkiye birincisi olmuştur. (Ballar, 2004).

Ayrıca TED Kayseri Koleji'nde 11 Kasım 1999 tarihinde "Çoklu Zeka Kuramı" konulu bir toplantı düzenlenmiş konuşmacı olarak uzun yıllardır Bilim Kurulu'nda çalışan Prof. Dr. Özcan Demirel ve Prof. Dr. Ayşegül Ataman konuşmacı olarak katılmışlardır (Ballar, 2004).

TED okullarının eğitim ve öğretim alanlarındaki misyon ve vizyonlarını belirlemek amacıyla 30 – 31 Ocak 2000 tarihlerinde 1. TED Eğitim Kurultayı düzenlenmiş ve kurultaya, MEB Müsteşarı Bener Cordan da katılmıştır. TED 2.

Eğitim Kurultayı 30 Ocak günü düzenlenmiş ve “Türkiye’de Uluslararası Bakalorya Uygulamasına (IB) Geçiş” konusu işlenmiştir. 3 – 5 Mart 2000 tarihlerinde TED Afyon Kolejinde, TED Kolejlere öğretmenlerine “Yeni Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Ölçme-Değerlendirme” konulu hizmet içi eğitim verilmiştir (Ballar, 2004).

1982 yılından beri Tandoğan Oteli olarak işletilmekte olan Dernek binası işletmeci ile olan sorunlar ve binanın iyice eskimiş olması sebebiyle Yönetim Kurulu tarafından otelin yıkılarak kız öğrenci yurdu yapılması kararlaştırılmış ve inşaatı 2000 yılında başlatılmıştır. Derneğe ait olan Bartın’daki arsanın ilköğretim okulu yapılması şartıyla MEB’e verilmiş ve TED Bartın şubesi kapatılmıştır. TED Sosyal Tesisleri TED Ankara Kolejlere Mezunları Derneğine kiralanmış ve TORCH adını almıştır (Ballar, 2004). Sosyal tesis bugün de aynı isimle hizmet vermeye devam etmektedir.

1991 yılından beri faaliyet gösteren TED Satranç Eğitim Merkezi bu dönemde de çalışmalarına devam etmiş, 1999 yılında TED Ankara Kolejlere öğrencilerinden Barış Tokel 14 yaş grubunda, 2000 yılında 16 yaş grubunda Güneş Hüseyinkulu Türkiye şampiyonu olmuşlardır. TED Satranç Takımı 1996’dan sonra ikinci Türkiye şampiyonluğunu 2000 yılında kazanmış ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından 150 Cumhuriyet altınıyla ödüllendirilmiştir (Ballar,2004).

Kuruluşundan beri Derneğin en çok önem verdiği konulardan olan ihtiyacı olan öğrencilere burs verme geleneği bu dönemde de devam etmiştir. Derneğe yapılan burs müracaatları incelenerek TED Korunan Öğrenciler Yönetmeliği çerçevesinde 2001 – 2002 eğitim-öğretim yılında 650 lise ve 650 üniversite olmak üzere 1300 öğrenciye burs verilmiştir. Lise öğrencilere aylık 20 milyon TL, üniversite öğrencilerine aylık 50 milyon TL burs verilmiştir (Ballar, 2004).

Genel Merkez’in 06.11.2001 tarih ve 16/240 sayılı Kararı TED Gönüllüler Komitesi kurulmuştur. Komitenin amaçları; TED’i yazılı ve görsel basında tanıtmak, burs alacak öğrencilerin seçimi ve almaya hak kazanan öğrencilerle iletişim kurmak

ve burs için finansman sağlayacak çalışmalar yapmak olarak belirlenmiştir (TED, 2008-D)

3.6.2 Mehmet Mağdenli Başkanlığındaki Yönetim Kurulu ve Çalışmaları (2002 – 2003)

1941’de Ankara’da doğmuş, ilk, orta ve lise öğrenimini TED Ankara Koleji’nde yapmış, liseden 1960 yılında mezun olmuştur. Yüksek öğrenimini Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nde 1969 yılında bitirmiş, çalışma hayatına 1960 yılında nakliye ve sigorta sektöründe başlamıştır. 1965 yılında nakliye, sigorta ve ticari temsilcilik konularında çalışan ilk şirketini kurmuştur. 1973 yılında sayman olarak görev aldığı TED Ankara Kolejliler Spor Kulübü’nde 1981-1982 yılları arasında Genel Kaptanlık, 1982-1983 yılları arasında yine sayman üyelik, 1983-1992 yılları arasında ise Spor Kulübü Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Mağdenli 1999-2000 sezonunda A Erkek Voleybol, 2000-2001, 2001-2002 ve 2002-2003 yılları arasında da A Erkek Masa Tenisi takımlarımızın sponsorluklarını üstlenmiştir. 1985 yılında voleybol antrenörlerini Çekoslovakya’ya, basketbol antrenörlerini 1986 yılında İspanya’ya, 1988 yılında İtalya’ya, 1989 yılında İngiltere’ye eğitim ve seminerlere göndermiştir. 2002 yılının Mart ayında Türk Eğitim Derneği Genel Başkanlığı’na seçilen Mağdenli, 11 Mart 2003 tarihinde hayatını kaybetmiştir (TED Ankara Die4You).

3 Mart 2002 tarihli 62. Genel Kuruldan sonra oluşturulan Yönetim Kurulunun ilk toplantısında yapılan gizli oy sonucu Genel Merkez Yönetim Kurulunda görev dağılımı şu şekilde olmuştur (Ballar, 2004):

Genel Başkan:	Mehmet Mağdenli
Genel Başkan Yardımcısı:	Dr. Cüneyt İlçayto
Genel Sekreter:	M. Hakan Çınar
Genel Sayman:	O. Cem Kazmaz
Üye:	Ş. Baran Asena
Üye:	Mustafa Ünsay
Üye:	Dr. Selda Seçkin
Üye:	Ersin Eroğlu

Üye:	Dr. Ahmet Zileli
Üye:	M. Kutluhan Olcay
Üye:	Serdar Akunal

Gizli oylama ile Mehmet Mağdenli'nin başkan seçilmesi sonucunda Ş. Baran Asena Yönetim Kurulundan istifa etmiş boşalan üyeliğe İ. Engin Turgut getirilmiştir. M. Hakan Çınar'ın TED Ankara Koleji Vakfı Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmesi ve M. Kutluhan Olcay'ın askerliğinden dolayı boşalan üyeliklere Y. Emre Dökmeci ve Osman Özgül atanmışlardır. Mağdenli başkanlığındaki bir yıllık süreçte meydana gelen önemli gelişmeler şöyledir (Ballar, 2004):

Bu dönemde Genel Merkez tarafından en fazla üzerinde durulan konulardan biri, TED Ankara Koleji Vakfı Senedi'nin düzenlenmesi olmuştur. 12 Haziran 2002 tarihinde her iki Yönetim Kurulunun da ayrı ayrı üçte ikisini aşan sayıdaki üyelerinin katılımıyla toplantı yapılmış ve Vakıf Senedinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bugüne kadar Vakıf senedinde açık hükmü olmamasına rağmen Vakıf personeli ve öğretmenlerinin çocukları Vakıf okullarında ücretsiz eğitim-öğretim görmekteydi. Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılan denetimler sonucu bu durum eleştirilince Vakıf Senedinde ilgili konuda bir ekleme yapılarak bu uygulama yasallaştırılmıştır. Aynı Toplantıda Vakıf Senedi değişikliğinden sonra bir başka önemli konuda da kararlar alınmıştır. Yumrubel beldesinde inşaat çalışmalarına başlanmış mülkiyeti Derneğe ait olan Ankara Koleji Kampüsü inşaatının finansmanı için Derneğe ait Macunköy mevkiindeki 14 arsanın satılması, satıştan elde edilen gelirin %94'ünün inşaat için Vakfa, %6'sının da mülkiyet hakkı karşılığı TED'e verilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca Kampüse taşınılınca boşalacak olan şu anki okul binalarının kiralanması veya satılmasından elde edilecek gelirin Dernek ve Vakıf arasında yarı yarıya paylaşılması ve yeni kampüse taşınılmasından sonra, TED'e Vakıf Senedinin 19.maddesi uyarınca Ankara Koleji Vakfı'nın okul işletmesi gelirlerinden ayrılan %3'lük oranın %6'ya çıkarılması kararlaştırılmıştır.

20 Haziran 2002 tarihinde Bursa Sanayicileri ve İşadamları Derneği tarafından TED'e Eğitim Ödülü verilmiştir.

31 Ocak 2003 tarihinde Derneğin kuruluşunun 75. yılı dolayısıyla sabah Anıtkabir ziyaret edilmiş, akşam Devlet Konukevi'nde Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Ali Babacan ve Milli Eğitim Bakanı Erkan Mumcu'nun da katıldığı kokteyl verilmiştir.

1992 yılından bu yana Prof. Dr. Özcan Demirel başkanlığında, Prof. Dr. Sabri Koç, Prof. Dr. Bozkurt Güvenç, Prof. Dr. Ningur Noyanalpan, Prof. Dr. İlhan Akhun, Prof. Dr. Ayşegül Ataman, Doç. Dr. Meral Çileli gibi isimlerin sürekli birlikte çalıştıkları TED Bilim Kurulu, 2002 yılının ortalarında Ballar'ın (2004) kitabında ve Genel Kurul faaliyet raporlarından açıklanmayan bazı nedenlerle görevlerinden ayrılmışlardır. Yeni atanmış olan bazı üyelerin de Ankara dışına gitmek zorunda kalmalarından dolayı yeni TED Bilim Kurulu çalışmalarına 2002 yılı sonlarında Prof. Dr. Erdinç Böge başkanlığında başlayabilmiştir.

TED Prof. Dr. Rüştü Yüce Meslekte Başarı Ödülü Enka Grubu Onursal Başkanı Şarik Tara'ya, Sporda Başarı Ödülü Efes Pilsen Basketbol Takımı oyuncusu Ender Arslan'a verilmiştir. Bu yıl ilk kez verilmesi kararlaştırılan TED Prof. Dr. Rüştü Yüce Sporda Başarı Özel Ödülü milli atlet Süreyya Ayhan'a verilmiştir.

TED'in 75. yılı olması sebebiyle başlatılan "Düşleri Silinmesin" adlı kampanya bir basın toplantısıyla kamuoyuna duyurulmuş ve hedefin 2003 yılı boyunca 750 bin çocuğa ulaşmak olduğu vurgulanmıştır.

3.6.3 Selçuk Pehlivanoğlu Başkanlığındaki Yönetim Kurulları ve Çalışmaları (2003 – 2008)

Selçuk Pehlivanoğlu, 1963 yılında Ankara'da doğmuş, 1981 yılında TED Ankara Koleji'nden mezun olmuştur. 1987 yılında ODTÜ İnşaat Fakültesi'ni bitirmiş, bir süre Almanya'da İnşaat Mühendisi olarak çalışmıştır. Sepe İnşaat Ticaret ve Sanayi Ltd. Şirketi'nde Genel Müdürlük görevinde bulunmuştur. 1993 yılında siyasi hayatının başlangıcı olacak, Anavatan Partisi Gönüllüler Grubunu kurmuş ve

başkanlığını yürütmüştür. 1997 yılında Teşkilat Başkan Yardımcılığı görevine getirilmiş, 1998 yılında Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiştir. 1999 yılı Genel Seçimlerinde Ankara 2.Bölge 4.sıra milletvekili adayı olmuş fakat seçilememiştir. 1999-2001 yılları arasında Anavatan Partisi'nde Genel Başkan Yardımcılığı ve Yardımcı Kuruluşlar Başkanlığı yapmıştır. 2002 yılında Genel Başkan Yardımcılığı, Seçim İşleri Başkanlığı ve Gönüllüler Grubu Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Pehlivanoğlu 9 Mart 2003 tarihinden bu yana TED Genel Başkanı olarak hizmet vermektedir (pehlivanoglu.gen.tr, 2008).

9 Mart 2003 tarihinde yapılan TED 63. Genel Kurulunda yapılan seçim sonucu belirlenen Yönetim Kurulu, bir gün sonraki toplantısında Ana Tüzüğün 22. maddesi gereğince gizli oyla bir seçim gerçekleştirmiş ve Genel Merkez Yürütme Kurulunun Yönetim Kurulu kanadının görev dağılımı şu şekilde gerçekleşmiştir (TED, 2004):

Genel Başkan:	S. Selçuk Pehlivanoğlu
Genel Başkan Yardımcısı:	Ahmet İsfendiyar
Genel Sekreter:	Serdar Akünel
Genel Sayman:	Uğur Boz

Selçuk Pehlivanoğlu başkanlığındaki TED Genel Merkez Yönetim Kurulunun 2003 yılından günümüze kadar ki çalışmaları şu şekilde özetlenebilir:

Görev dağılımından sonra çalışmaya başlayan Yönetim Kurulunun ilk icraatlarından birisi Genel Merkez organizasyon şemasının düzenlenmesi, çalışanların iş planlarının yeniden hazırlanarak buna uygun personel yapı düzenlenmesi işi olmuştur.

2003 yılı içinde birçok ilden gelmiş olan okul başvuruları Yönetim Kurulu tarafından incelenmiş, bunlardan Van ve Mersin illerinden gelen başvurular için onay verilmiştir. Bu okulların personel ve eğitim yapıları Genel Merkez tarafından oluşturulmuş ve denetimleri yapılmıştır. Mayıs 2003'te TED Mersin ve TED Van

Kolejleri ile niyet protokolü imzalanmış ve Eğitim Öğretim İşbirliği statüsünde eğitim-öğretime başlanmıştır (TED, 2004).

2004 yılında işbirliği ile TED okullarına Gaziantep Koleji de eklenmiş ve TED kolejleri sayısı 19'a çıkmıştır (TED, 2005).

2003 – 2004 ders yılına hazırlık amacıyla okulların ihtiyaç duyduğu öğretmen ve yöneticilerin belirlenmesi amacıyla yapılan duyuruya 826 kişi başvurmuş ve bunlardan 110'u birer haftalık oryantasyon eğitimine alınarak işe başlatılmışlardır (TED, 2004). Bir sonraki dönem bu konuda önemli bir uygulama olan “Merkezi Öğretmen Alım Sistemi” hayata geçirilmiş ve TED okullarında görev yapacak öğretmenlerin nitelikleri, seçimi, atama ve yer değiştirmeleri ile bu öğretmenlere uygulanacak hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim koşullarına ilişkin kriterlerini belirlemiştir. 2004 yılı içinde 3003 öğretmen başvuru yapmış, 1289 öğretmen sınava girmiş, 454 öğretmen mülakata çağırılmış ve 142 öğretmen mülakatı geçebilmiştir (TED, 2005).

TED'in resmi internet sitesinde bu konuya ilişkin bir başvuru sayfası mevcuttur ve özetle: 5 yıldan az deneyimi olanların sınava tabi tutulacağı, sınavdan alınan puan sırasına göre görüşmeye davet edileceği, beş yıldan fazla deneyimi olanların ise ihtiyaç çerçevesinde görüşmeye çağrılacağı Ankara ve İstanbul Kolejleri hariç bütün okulların öğretmen alımlarının TED Genel Merkezi tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.

Uzun yıllardır devam eden burs sistemi incelenmiş, destekleme bursu öğrencilerinin kayıtları yürütülmüş ve başarılı öğrencilerin bursları devam ettirilmiştir. Bu sisteme ek olarak TEB (Tam Eğitim Bursu) oluşturulmuş ve kamuoyunun katılımı sağlanmıştır. Konu ile ilgili olarak 33 ilde duyuru yapılmış 322 öğrencinin başvurusu kabul edilmiştir. Toplam 98 öğrenci TED tarafından yapılan sınav sonucu TEB kazanmış ve öğrenimlerine TED okullarında başlamışlardır. Ayrıca TED Polatlı Koleji'nde eğitimlerini sürdürecekt olan yatılı öğrenciler ve TEB'li öğrenciler için yatakhane yaptırılmış ve finansmanı Genel Merkez tarafından karşılanmıştır. TEB sistemine katkıda bulunmak isteyenlere destek imkanı sağlamak

amacıyla Selçuk Polat başkanlığında Eğitim Meşaleleri Yürütme Kurulu oluşturulmuştur (TED, 2004).

TEB sistemi ikinci yılında MEB tarafından yapılan liselere giriş sınavı ve Genel Merkezin yapmış olduğu TEB sınavı baz alınarak uygulanmıştır. Yapılan yazılı ve sözlü mülakat sonucu 2004 – 2005 yılında 182 öğrenci bu burstan yararlanma şansını elde etmiştir. Bu öğrencilerin büyük çoğunluğu Polatlı ve Karabük Kolejlerinde yatılı olarak eğitim görmüşlerdir. Ayrıca burs finansmanı yaratabilmek için 2004 yılında ilk kez bazı firma, şirket ve bankalarla kurumsal işbirliği çalışmaları yapılmıştır (TED, 2005).

2005 – 2006 ders yılında TEB’den yararlanan öğrenci sayısı 218’e, 2006 – 2007 ders yılında 268’e çıkmıştır. Bu dönemde TED tarafından çok eskiden beri verilmekte olan Destekleme Bursu da devam ettirilmiş, 2005 – 2006’da 335 lise, 98 üniversite öğrencisi, 2006 – 2007’de 260 lise, 66 üniversite öğrencisi bu burstan yararlanmıştır (TED, 2006, TED, 2007).

2003 – 2004 eğitim-öğretim yılı II. döneminden itibaren TED okullarının ilköğretim kısımlarına, TED’li olma bilincini geliştirmek amacıyla Derneği kuruluşundan günümüze kadar geçen süreyi kapsayacak şekilde tanıtan, benimseten seminerler konulmasına karar verilmiştir (TED, 2004).

TED Bilim Kurulu 2002 yılı içerisinde yaşanan gelişmeler sonucu yeniden oluşturulmuş yıl sonlarına doğru geciken çalışmalar yapılabildi. 2003 yılı içinde yeni oluşturulan Bilim Kurulu’nda Prof. Dr. Aydan Ersöz başkan, Prof. Dr. Gülin Birlik başkan yardımcısı olarak görev almışlardır. 2002 yılında verilmesi gereken Eğitim Hizmet Ödülü Yahya Kemal Kaya’ya, 2003 yılında ise Prof. Dr. Ziya Bursalıoğlu’na verilmiştir (TED, 2004). Ekim 2004’te 134. sayısına ulaşmış, Eğitim ve Bilim dergisi TUBİTAK/ULAKBİM veri tabanına alınması için çalışmalara başlanmıştır (TED, 2005).

17 Şubat 2006 tarihinde TED Bilim Kurulu yeniden seçilmiş Başkanlığa Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Berrin Akman getirilmiştir. Bilim Kurulunun ilk kez 1980'de Mithan Enç'e vermiş olduğu ve o tarihten beri kimseye verilmeyen Eğitim Bilim Ödülü 2005 tarihinde Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu'na verilmiştir (TED, 2006).

TED Satranç Merkezi 1990 yılından beri faaliyet gösterdiği TED Sosyal Tesislerinden 24 Temmuz 2003 tarihinde TED Ankara Kolejli İlköğretim binasına taşınmıştır. TED Satranç Merkezi bu yıl da çalışmalarına devam etmiş Türkiye 1. liginde mücadele eden TED takımı 2003 yılında Eczacıbaşı ve İTÜ'nün ardından 3. olmuştur (TED, 2004).

29 Şubat 2004 tarihinde toplanan 64. Genel Kurulda görev süreleri dolan Yönetim Kurulu üyeleri için seçim yapılmış ve Yönetim Kurulu üyeleri büyük oranda değişmiştir. Ahmet İsfendiyar Genel Başkan Yardımcılığı görevine devam etmiş, Genel Sekreterliğe Emine Yıldız ve Genel Saymanlığa Uğur Boz getirilmişlerdir (TED, 2005).

Bir yıl sonraki Genel Kurulda Ahmet İsfendiyar'ın yerine Genel Başkan Yardımcılığı görevini Antalya eski Valisi Ertuğrul Dokuzoğlu üstlenmiştir (TED, 2006).

Akreditasyon çalışmaları başlatılmış, Akreditasyon Üst Kurulu, Akreditasyon Komitesi, Akreditasyon Koordinatörü, Müşavirler, Standartlar Çalışma Grubu oluşturularak uygulanacak esaslar belirlenmiş, çeşitli uzmanlar ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Eylül 2004'te ilk akreditasyon dokümanı yayınlanmıştır. Ayrıca Gönüllüler Kurulu bünyesinde, Derneğin sosyal faaliyetlerini, hizmetlerini ve kampanyalarını üstlenen "Sosyal Hizmetler Komitesi" oluşturulmuştur (TED, 2005).

2002 yılında AB (Avrupa Birliği) Eğitim Programlarına Türkiye'nin de katılımını öngören Çerçeve Anlaşmasının imzalanmasından sonra TED okulları da AB projelerinde aktif olarak yer almaya başlamışlardır (TED, 2005).

2004 – 2005 eğitim-öğretim yılı başında TED Ankara Koleji’nin bütün kısımları inşaatı tamamlanan İncek Kampüsüne taşınmış, Kurtuluş’taki eski binanın ilköğretim kısmı Çankaya Belediye Başkanlığı’na kiralanmıştır (TED, 2005).

Maltepe Gülseren Sokaktaki Derneğe it taşınmaz gelen teklifler üzerine kapalı zarf teklif almak suretiyle otel olarak işletilmek üzere 10 yıllığına bir turizm şirketine kiralanmıştır (TED, 2006).

Genel Merkez, çok sayıda mezunun bulunması ve hedef kentlerden biri olması sebebiyle TED İstanbul Temsilciliğinin açılmasına karar verilmiş ve Temsilcilik, 16 Ekim 2005 tarihinde TED Genel Merkezinin İstanbul’daki faaliyetlerine destek vermek, İstanbul’daki burslu öğrencilerin takibinin yapılması amaçlarıyla çalışmalarına başlamıştır. (TED, 2006).

2003 – 2004 eğitim-öğretim yılında TED adı altında eğitime başlayan Van Koleji’nin imzalanmış olan protokolü yerine getirmemesi sonucu, Yönetim Kurulunda alınan karar doğrultusunda TED adı altında faaliyet göstermesi sonlandırılmıştır (TED, 2006).

Ayrıca 2004 yılında Antalyalı girişimcilerin Genel Merkeze yaptıkları başvuru, Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından incelenerek kabul edilmiş, kısa sürede hazırlıkları tamamlanan TED Antalya Koleji 2005 – 2006 eğitim-öğretim yılında 19. kolej olarak derslere başlamıştır (TED Antalya, 2008)

AB’ye üye ülkelerin büyükelçilerinin eğitim ve kültür ataşelerinin katılmış olduğu bir toplantı 17 Kasım 2005 tarihinde TED Anka Koleji Vakfı Okullarında gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıdan sonra Fransa Büyükelçiliği ile yapılan görüşmeler sonunda 2006 – 2007 eğitim-öğretim yılından itibaren başlamak üzere TED ve Fransa Büyükelçiliğinin ortakla üstleneceği bir burs programına başlama kararı alınmıştır. Öncelikle TED okullarından mezun lisans eğitiminin son sınıfında ya da lisans eğitimini tamamlamış beş öğrenciye Fransız üniversitelerinde yapmak üzere “Master Eğitim Bursu” verilmesi kararlaştırılmıştır (TED, 2006).

2006 TED için önemli kararların alındığı bir yıl olmuştur. TED tarihinde ilk kez MEB tarafından düzenlenen 17. Milli Eğitim Şurasına davet edilmiştir. 2006 yılı içinde “Meşale” adında bir dergi çıkarılmaya başlanmış ve böylece TED süreli bir yayına kavuşmuştur. Ayrıca bir süredir açılması düşünülen “TED Üniversitesi” için ilk somut adım olan “TED Yüksek Öğrenim Vakfı” kurulmuştur (TED, 2007).

2006 – 2007 Eğitim-Öğretim yılı için 1562 öğretmen başvurusundan 1340’ı ön elemeyi geçerek yazılı-sözlü sınava girme hakkı kazanmış yazılı-sözlü sınav ve mülakatlar sonucunda 104 öğretmenle sözleşme imzalanmıştır. Öğretmen Seçme Sınavı alan uzmanı öğretmenler ve akademisyenler tarafından hazırlanmıştır. Sınav soruları yalnızca akademik bilgilerden değil %70 oranında uygulamaya yönelik ve açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur (TED, 2007).

TED ile İngiltere Büyükelçiliği arasında Avrupa Çalışmaları, Avrupa ve Uluslar arası Hukuk, İnsan Hakları, Adalet ve İçişleri, Ekonomi, Gazetecilik, Çevre, Ziraat, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanlarında 10 kişiye 2007 – 2008 eğitim-öğretim yılında “Chevening Bursu” verilmesi için protokol imzalanmıştır (TED, 2007).

25 Mart 2007 tarihli Genel Kurulda seçilen Yönetim Kurulu kendi aralarında gizli oyla Genel Başkanlığa Selçuk Pehlivanoğlu’nu, Genel Başkan Yardımcılığına Antalya eski Valisi Ertuğrul Dokuzoğlu’nu, Genel Sekreterliğe Emine Yıldız’ı ve Genel Saymanlığa Uğur Boz’u getirmiştir (TED, 2008-B).

2007 yılındaki Genel Kuruldan bu yana çok önemli gelişmeler olmamış, başlatılmış olan faaliyetlere devam edilmiştir. Bu dönemde Eğitim Öğretim İşbirliği statüsünde TED Alanya ve TED Samsun Kolejleri açılmış ve TED’in okul sayısı 21’e ulaşmıştır. (TED, 2008-B).

Tablo 5 – TED Okulları ile İlgili Bilgiler (2007 – 2008)

Sıra	Okul Adı	Eğitime Başlama	Statü	Eğitmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı
1	TED Ankara	1930-1931	Vakıf Okulu	484	6110	224
2	TED Zonguldak	1958-1959	Vakıf Okulu	61	558	36
3	TED Karabük	1964-1965	Vakıf Okulu	29	255	18
4	TED Kayseri	1966-1967	Vakıf Okulu	88	1064	51
5	TED Kdz. Ereğli	1967-1968	Vakıf Okulu	77	724	39
6	TED Batman	1987-1988	Vakıf Okulu	22	267	13
7	TED Aliğa	1988-1989	Vakıf Okulu	51	347	22
8	TED Polatlı	1997-1998	İkt. İşletme	46	455	26
9	TED İstanbul	1998-1999	Vakıf Okulu	201	1288	71
10	TED Afyon	2000-2001	Eğt. İşbirliği	28	255	16
11	TED Aydın	2000-2001	Eğt. İşbirliği	40	403	19
12	TED Ereğli	2000-2001	Eğt. İşbirliği	22	250	13
13	TED Isparta	2000-2001	Eğt. İşbirliği	23	164	12
14	TED Konya	2001-2002	Eğt. İşbirliği	36	294	17
15	TED Bursa	2001-2002	Eğt. İşbirliği	70	542	33
16	TED Malatya	2001-2002	Eğt. İşbirliği	21	220	11
17	TED Mersin	2003-2004	Eğt. İşbirliği	61	677	39
18	TED Gaziantep	2004-2005	Eğt. İşbirliği	23	181	10
19	TED Antalya	2005-2006	Eğt. İşbirliği	101	882	43
20	TED Alanya	2007-2008	Eğt. İşbirliği	31	190	11
21	TED Samsun	2007-2008	Eğt. İşbirliği	45	358	22
GENEL TOPLAM				1560	15484	746

2007 – 2008 döneminde Mart ve Haziran ayında olmak üzere iki dönemde öğretmen başvuruları kabul edilmiş, toplam 2747 öğretmenden 2310'u ön elemeyi geçmiştir. Bu adayların 549'u 5 yıldan fazla deneyimleri olduğu için direk mülakata alınmış, 1618 aday sınava alınmıştır. Bu öğretmenlerden 556'sı sınavda başarılı olarak mülakata alınmışlardır. 12 hafta süren mülakatlar sonucu 401 öğretmen ihtiyaç doğrultusunda okullara yönlendirilmiş, bunlardan 304'üyle sözleşme imzalanmıştır. Bu dönemde öğretmen alımı için yapılan sözlü sınavların hepsinde Komisyon Başkanı olarak TED Bilim Kurulu yer almıştır. Yıl içerisinde TED

okullarındaki öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenmeye devam edilmiştir. 110 İngilizce öğretmenine TED – Oxford Üniversitesi işbirliği ile Mesleki Gelişim Sertifika programı düzenlenmiş, İngiliz dili eğitimindeki en son gelişmeler ve metotlar üzerinde durulmuştur (TED, 2008-B).

80. yıl kutlamaları çerçevesinde 28 – 30 Ocak 2008 tarihlerinde “80. Yıl Uluslararası Eğitim Forumu” düzenlenmiş ve bu forum terli yabancı 1600 civarında konuk tarafından takip edilmiştir (TED, 2008-B).

29 Nisan 2007 tarihinde yapılan Bursluluk Sınavı sonucu 63 yeni öğrenci 2007 – 2008 eğitim-öğretim yılında TEB alma hakkını kazanmış ve 271 öğrenci bu burstan yararlanmıştır. Bu dönemde ayrıca, 34’ü üniversite öğrencisi toplam 183 öğrenci Tam Destek Bursundan, 88 i üniversite toplam 301 öğrenci Destekleme Bursundan yararlanmıştır (TED, 2008-B).

3.7 TED’İN BUGÜNÜ

68. Olağan Genel Kurul 16 Mart 2008 tarihinde yapılmış ve halen görevde olan Yönetim Kurulu kendi arasında yaptığı toplantıda gizli oylama sonucu şu şekilde oluşturulmuştur (TED, 2008-C):

Genel Başkan:	Selçuk Pehlivanoğlu (İnşaat Mühendisi)
Genel Başkan Yardımcısı:	Ertuğrul Dokuzoğlu (Merkez Valisi)
Genel Sekreter:	Emine Ersan (Ersan Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Üyesi)
Genel Sayman:	Uğur Boz (İzoder Yönetim Kurulu Üyesi)
Üye:	Ahmet İsfendiyar (Endüstri Mühendisi)
Üye:	Cem Kazmaz (İnşaat Yüksek Mühendisi)
Üye:	Doç. Dr. Şebnem Akipek (ODTÜ Hukuk Müşaviri)
Üye:	Ali Özkan (Mimar)
Üye:	Doç. Dr. Özlem Özkanlı (AÜ Öğretim Üyesi)
Üye:	Emin Hisarcıklıoğlu (Eskihisar Şirketler Grubu Ortağı)

Üye: Mehmet Can Ulusoy (Ulusoy Ultra Turizm Genel Müdürü)

Faal olarak görev yapmakta olan Yönetim Kurulunda Genel Başkan Selçuk Pehlivanoğlu dahil altı Yönetim Kurulu üyesi TED Ankara Koleji mezunudur.

TED'in Dernekler Kanununa düzenlemiş olduğu son tüzüğüne göre bir sonraki Genel kurulu 2011 yılının Mart ayında yapılacaktır.

Bugün TED adını taşıyan 22 tane okul bulunmaktadır. Bu yıl TED Eskişehir Koleji de eğitim-öğretime başlamıştır. Bu okullar üç farklı şekilde işletilmektedir. İlk açılan okullar vakıf şeklinde faaliyet göstermektedir. 2000 yılından sonra açılan okullar ise yerel girişimciler tarafından TED isminin kullanılması için yapılan müracaatların değerlendirilmesi sonucu TED ailesine katılmış okullardır. TED Polatlı Koleji ise özel girişimcilerin çabalarıyla 1987 yılında eğitime başlamış 1997'de TED'e devredilmiş ve o tarihten beri TED tarafından işletilmektedir (TED, 2008-B).

TED resmi internet sitesinden elde edilen bilgiye göre; TED okullarından, Batman, Aydın, Afyon, Ereğli, Isparta, Malatya, Gaziantep, Samsun, Alanya, Eskişehir Kolejlerinin sadece okulöncesi ve ilköğretim kısımları, diğer okullarınsa okulöncesi, ilköğretim ve lise kısımları faaliyet göstermektedir.

Bugüne kadar 26 binin üzerinde mezun vermiş olan TED Ankara Koleji bütün birimleriyle birlikte 2004 – 2005 eğitim-öğretim yılından itibaren İncek kampüsünde faaliyet göstermektedir. İlkokul kısmında eğitim-öğretim, Türk ve yabancı uyruklu öğretmenler tarafından Türkçe ve İngilizce olarak sürdürülmektedir. Tam gün ve karma eğitimin yapıldığı okulda MEB tarafından belirlenmiş öğretim programlarının yanı sıra öğrenciler 1., 2. ve 3.sınıflarda Drama, 4. ve 5. sınıflarımızda Diksiyon ve yine 1. sınıftan itibaren Bilgisayar ve İngilizce eğitimi almaktadırlar. 6. sınıftan itibaren Almanca ve Fransızca eğitimine başlanmaktadır. 5.

sınıfta bilgilendirme yapılarak öğrencilerin, bu yabancı dillerden birini seçmeleri istenmektedir (TED Ankara, 2008-A).

Lise kısmı ‘Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Lise’ statüsünde Hazırlık + 4 yıl şeklinde eğitim-öğretime devam etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Programının yanı sıra 1999-2000 öğretim yılından beri Uluslararası Bakalorya Programı (International Baccalaureate) da uygulanmaktadır. Uluslararası Bakalorya ilk ve ortaöğretim düzeyinde uluslararası bir diploma programı olup sadece Lise Kısmında uygulanmaktadır (TED Ankara, 2008-B). Bu program TED İstanbul ve Bursa Kolejlerinde de uygulanmaktadır.

TED Okullarında 2007 – 2008 döneminde öğrenim gören tüm öğrencilerden %7,5’i anaokulu, %41,1 ilköğretim I. Kademe, %30,5’i ilköğretim II. Kademe olmak üzere %71,6’sı ilköğretim, %20,9’u lise öğrencisidir (TED, 2008-B).

TED okullarında 2007 – 2008 döneminde öğretmenlik yapan 1560 öğretmen kurum hizmet yılları bakımından incelendiğinde bir yıl ve daha az süredir öğretmenlik yapan öğretmenlerin oranı %24, 21 yıl ve üzeri bir süredir öğretmenlik yapanların oranı ise %26’dır. Öğretmenler eğitim durumlarına göre incelendiğinde ise; %71’inin lisans mezunu, %10’unun yüksek lisans mezunu, %1’inin doktora mezunu olduğu, geri kalanların ise, enstitü, ön lisans, lise ve dengi okul mezunu oldukları görülmüştür (TED, 2008-B)

TED Bilim Kurulu 1977 yılında kurulmuş ve halen çalışmalarına devam etmektedir. Amacı, çağdaşlaşma ekseninde eğitimimize katkılarda bulunmak, bilimsel çalışma ve araştırmaları yönlendirip desteklemek, eğitim sorunlarımıza çözümler önermek ve bu yöndeki çalışmaların gerçekleşmesini sağlamaktır. Bilim Kurulu, eğitim ve öğretim toplantıları düzenlemekte, Eğitim Bilim Ödülü, Eğitim Hizmet Ödülü, Eğitim araştırmalarını Özendirme Ödülü ve Bilim Kurulu Özel Ödülü isimli ödülleri her yıl vermektedir. Ayrıca Bilim Kurulunun sorumluluğunda 148. sayısına ulaşmış Eğitim ve Bilim dergisi çıkarılmaktadır. 2008 yılında oluşturan Bilim Kurulunun Başkanı Prof. Dr. Prof. Dr. Berrin Akman, Bilim Kurulu Başkan

Yardımcısı ise Doç. Dr. Selahattin Gelbal'dir. Ayrıca MEB İlköğretim eski Genel Müdürü Prof. Dr. Servet Özdemir de Bilim Kurulu üyesidir.

TED bünyesi içerisinde 2001 yılında kurulmuş olan Gönüllüler Kurulu ve 2004 yılında kurulan sosyal Hizmetler Komitesi çalışmalarına devam etmektedir.

TED'in ilk çalışma alanlarından olan yurt işletmeciliğine devam eden tek yurt 1949'dan beri faaliyet gösteren 234 yatak kapasiteli Adana Bekir Sapmaz Yurdu'dur. Buraya her yıl Adana'da bulunan fen lisesini ve Anadolu lisesini iyi derece ile kazanan, maddi imkanları yetersiz burslu olarak eğitim gören öğrencilerle, maddi imkanları yetersiz ancak not ortalaması en az 4.00 ve liseye devam edecek olan öğrenciler alınmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bugün Türk Eğitim Derneği adıyla faaliyetlerine devam etmekte olan kurum, Atatürk'ün 1 Kasım 1925 tarihinde Meclis açılışında yapmış olduğu bir konuşmadan yola çıkılarak 31 Ocak 1928 tarihinde “Türk Maarif Cemiyeti” ismiyle kurulmuştur.

Kurucular listesi, TED Ana Tüzüklerinde, resmi internet sitelerinde 243 kişi gözükmese de, çeşitli kaynaklardan incelenip bu bilgiler karşılaştırılarak, Kurucuların 254 üyeden oluştuğu tespit edilmiştir.

Bazı kaynaklarda Derneğin isminin öz Türkleştirme politikası gereği 1934 yılında “Türk Kültür Kurumu” olarak değiştirildiği ifade edilse de, bu konu o tarihte yapılan Genel Kurul Toplantısında gündeme gelmiş fakat bu yönde karar alınmamış, sadece bu konuda Yönetim Kuruluna yetki verilmiştir. Daha sonraki yıllarda da bu yönde bir karara rastlanmamıştır. 8 Haziran 1946 tarihindeki Genel Kurul toplantısında “Türk Maarif Cemiyeti” ismi, “Milli Eğitim Derneği” olarak değiştirilmiş fakat belgelerde “Türk Eğitim Derneği” adının kullanıldığı tespit edilmiştir. Resmi olarak Derneğin isminde “Türk” kelimesinin kullanılması, Bakanlar Kurulunun 10.1.1974 tarih ve 7/7710 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 21.1.1974 tarih ve 14775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak bu tarihten itibaren Derneğin ismi resmen bugünkü şekli olan “Türk Eğitim Derneği” şeklini almıştır.

Derneğin en önemli kuruluş nedenlerinden birisi, azınlık ve yabancı okulların Kurtuluş Savaşı öncesinde ve sırasında uygulamış oldukları olumsuz politikalar ve milli bütünlüğe karşı yapmış oldukları propagandalar olmuştur. Bu konu, Derneğin ilk Ana Tüzüğünde amaçların açıklandığı ikinci maddede yer almıştır. Bir diğer önemli kuruluş nedeni Atatürk'ün söz konusu konuşmasında belirttiği şekilde, devletin kısıtlı olan imkanlarından dolayı eğitim alanında özel girişimcilerin fakir olan öğrencileri okullar ve yurtlar açarak desteklemesi yönünde çalışmalarda

bulunulmasıdır. Ayrıca, azınlık ve yabancı okullarının çekim merkezi olmasının en önemli nedeni olan kaliteli yabancı dil öğretimi Derneğin açtığı okulların en önemli amaçlarından olmuştur.

1931 yılında bugünkü okulların temeli oluşturan anaokulu ve ilkokulun açılmasını, 1933 yılında açılmış olan lisenin ortaokul kısmı takip etmiştir. Bu okullardaki ders programı, dönemin İngilizce dersinin ilkokuldan itibaren başlaması ve ortaöğretimde yoğun olması dışında MEB okullarıyla farklılık göstermemiştir. Fakat Amerika'dan ve İngiltere'den 1940'lı yıllardan itibaren yabancı dil öğretmeni getirilmesi ve bu öğretmenlerin sayısının 1950'li yıllardan itibaren artması, 1951 yılında bazı derslerin öğretiminin de İngilizce ile yapılamaya başlanması "TED'in azınlık ve yabancı okullardan farkı kalmadı, kuruluş amacından sapıyor" düşüncesini ortaya çıkarmış ve bu düşünce TED Genel Kurullarında da zaman zaman tartışmalara yol açtığı tespit edilmiştir. MEB ile de bu konuda 1960'lı yıllarda görüş ayrılığına düşülmüştür. Buradan, MEB'in de bir dönem bazı derlerin İngilizce yapılmasına müsaade etmeyerek bu düşüncede olduğu sonucu çıkarılabilir.

Okullardaki uygulamayla ilgili olarak dikkati çeken bir başka nokta TMC Lisesi, Yenışehir Lisesi ve son olarak 1951'den itibaren TED Ankara Koleji isimleriyle faaliyet gösteren Derneğin en önemli okulunda karma eğitime 1963 yılında geçilmiş olmasıdır. Halbuki Cumhuriyet'in ilanından sonra ülke genelinde karma eğitime geçilmişti.

TED'in yönetilmesinde esas olan Ana Tüzükler incelendiğinde, 80 yıllık süreçte çok değişiklikler yapıldığı görülmüş, genel olarak beş farklı Ana Tüzük tespit edilmiştir. 1928 Kuruluş Nizamnamesi ile 2008 Ana Tüzüğü'nün amaçlar dışında birbirlerinden çok farklı oldukları görülmüştür. Derneğin en üst karar organı olan Genel Kurullar Bugüne kadar 68 kez toplanmıştır. 80 yıl boyunca 31 farklı isim Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır. Başkanların, özellikle bazı dönemlerde mevcut iktidara yakın görüşte isimlerden seçildiği tespit edilmiştir. İlk Başkan Mahmut Soydan'ın İsmet İnönü ile parti içinde farklı gruplarda yer alması sonucu Başkanlığının çok kısa sürmesi, 10 yıllık Adnan Menderes iktidarı süresince o

izgiye çok yakın Mümtaz Tahran ve Medeni Berk'in Başkanlık yapması, İhtilalle birlikte bu isimlerin yönetimden ayrılarak, 1960'ların başında MBK'nın belirlediği veya o çizgide isimlerin Başkanlık görevinde bulunması bunun açık örnekleridir.

1965 Ana Tüzüğü ile birlikte Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanlarına Genel Başkan denilmeye başlanmıştır, bundan nceki Ana Tüzüklerde, Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı TED'in Genel Başkanıdır ifadesi yer almıştır.

Genel Başkanlar ve Yönetim Kurullarıyla ilgili olarak dikkat çeken en önemli nokta, 1950'li yıllara kadar Başkanların ve Yönetim Kurulu yelerinin büyük çoğunluğunun milletvekili olması bu tarihten itibaren ise genellikle bürokrat, mühendis, avukat ve işadamlarının bu görevde bulunmasıdır. Bu durum, Devlet yönetiminin TED'e verdiği önemin önceki yıllarda daha fazla olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- AKKUTAY, Ü. (1984). **Enderun Mektebi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları
- AKSANYAR, N. (2007). Demokrat Partinin Din Politikalarının Türk Basınında Yansımaları (1950-1954). **Akademik Bakış e-Dergisi**, 11, <<http://www.akademikbakis.org/sayi11/makale/basinda.doc>> adresinden 11.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- AKYÜZ, Y. (2004). **Türk Eğitim Tarihi**. (9.baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- ARI, A. (2002). Tevhid-i Tedrisat ve Laik Eğitim. **G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 22 (2), 181-192. [Online]: <<http://www.gefad.gazi.edu.tr/222/15.pdf>> adresinden 12.03.2007 tarihinde indirilmiştir.
- ATATÜRK, M. K. (1952). **Söylev ve Demeçler-2**. Ankara: Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları
- ATK (Ankara Tenis Kulübü). (2008). [Online]: <http://www.atk.org.tr/tenisdergisi.php?pageNum_derigoster=10&totalRows_derigoster=17&sayi=51> adresinden 12.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- BALLAR, S. (2004). **Bir Atatürk Kurumu Türk Eğitim Derneği**. İstanbul: TED İstanbul Koleji Vakfı Yayınları
- ÇOTUKSÖKEN, Y. (2007). Harf Devrimi Örseleme Çabaları. [Online]: <<http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF6A6A343C33282372>> adresinden 25.09.2007 tarihinde indirilmiştir.
- DÖNMEZ, C. (2006). Atatürk ve Cumhuriyet Döneminde Ortaöğretim. [Online]:

<<http://www.sosyalbilgiler.gazi.edu.tr/article1.pdf>> adresinden 21.11.2006 tarihinde indirilmiştir.

- ERGÜN, M. (1999). Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi, İstanbul (12-15 Nisan 1999). [Online]:

<<http://www.egitim.aku.edu.tr/ergun1.htm>> adresinden 24.11.2007 tarihinde indirilmiştir.

- ERGÜN, M. (1982). **Atatürk Devri Türk Eğitimi**. [Online]:

<<http://www.egitim.aku.edu.tr/ata2.htm>> adresinden 24.11.2007 tarihinde indirilmiştir.

- HAYDAROĞLU, İ. P. (1993). **Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Okullar**. Ankara: Ocak Yayınları.

- HKMO (Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası). (2008). [Online]:

<http://www.hkmo.org.tr/resimler/ekler/287_ek.pdf> adresinden 02.07.2008 tarihinde indirilmiştir.

- KAYIRAN, M. (1998). Atatürkçü Düşünce Işığında, Çağdaş Eğitim. **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, 42 (14). [Online]:

<<http://www.atam.gov.tr/index.php?Page=DergiIcerik&IcerikNo=378>> adresinden 17.03.2007 tarihinde indirilmiştir.

- KILIÇ, S. (2005). Cumhuriyet Döneminde Yabancı Okullar (1923-1938). **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, 61 (21). [Online]:

<<http://www.atam.gov.tr/index.php?Page=DergiIcerik&IcerikNo=100>> adresinden 14.03.2007 tarihinde indirilmiştir.

- KOCATÜRK, U. (1984). **Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**, (3. Baskı) Ankara: Turhan Kitabevi

- KOÇER, H. A. (1991). **Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi**. İstanbul: MEB Yayınları.
- KÜÇÜKAHMET, L. (2005). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. (17.baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- KÜTÜKOĞLU, M. S. (1997). **Tarih Araştırmalarında Usûl**. (5.baskı). İstanbul: Özal Matbaası
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (1931). **Orta mektep Müfredat Programı 1931 – 1932 Ders Senesi Tadilatı**. İstanbul: Devlet Matbaası
- MMD (Maliye Müfettişleri Derneği). (2008). [Online]:
<<http://www.mmd.org.tr/memberdetail.aspx?memberid=217>> adresinden 13.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- ÖZAKMAN, T. (2005). **Şu Çılgın Türkler**. (30. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- PULUR, H. (2008). **İhtilal Acemileri**. 2 Haziran 2008 tarihli Milliyet Gazetesi [Online]:
<<http://www.milliyet.com.tr/Default.aspx?aType=YazarDetay&ArticleID=761829&AuthorID=52&Date=18.04.2008>> adresinden 13.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- SEZER, A. (1999-A). **Atatürk Döneminde Yabancı Okullar**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- SEZER, A. (1999-B). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Misyonerlerin **Türkiye'deki Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri**. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1999 Özel Sayı, 169-183.

- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi). (1925). **TBMM Zabıt Ceridesi**. Birinci İctima (1 Teşrinisani 1341 Pazar).Devre: II, İctima Senesi: III, Cilt: 19
- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi). (1998). **TBMM Tutanak Dergisi**. 50. **Birleşim 4.2.1998 Çarşamba**. Cilt 44. [Online]:
<<http://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem20/yil3/bas/b050m.htm>> adresinden 12.09.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TDK (Türk Dil Kurumu). (2008). Doğru Yazalım Doğru Konuşalım.
<<http://www.tdk.gov.tr/tr/dosyagoster.aspx?dil=1&belgeanah=1969&dosyaisim=ham020.html>> adresinden 08.03.2008 tarihinde Prof. Dr. Hazma Zülfikar'ın makalesinden alınmıştır.
- TDK (Türk Dil Kurumu). Güncel Türkçe Sözlük. <www.tdk.org.tr>
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1933). **Türk Maarif Cemiyeti: Cemiyetin Kuruluşundan İtibaren Beş Senelik Faaliyet Raporu**. Ankara: Hakimiyet-i Milliye Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1935). **Türk Maarif Cemiyetinin Fevkalâde Kongrası (20.4.1935)**. Ankara: Başvekâlet Matbaası.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1939-A). **Türk Maarif Cemiyeti Nizamnamesi Tarihi Tesisi**. İstanbul: Marifet Basımevi.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1939-B). **Türk Maarif Cemiyeti Üçüncü Kurultayı(10.6.1937)**. İstanbul: Marifet Basımevi.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1939-C). **Türk Maarif Cemiyeti Nizamnamesi Üsnomal Kurultayı (3 Temmuz 1939)**. Ankara

- TED (Türk Eğitim Derneği). (1946). **Türk Maarif Cemiyeti Yedinci Genel Kurul (8 Haziran 1946)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1950). **Türk Eğitim Derneği Onuncu Genel Kurulu (30 Haziran 1950)**. Ankara: Emek Basımevi
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1960-A). **Türk Eğitim Derneği Ondokuzuncu Umumî Heyeti (25.10.1959)** Ankara: Ayyıldız Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1960-B). **Türk Eğitim Derneği Yirminci Umumî Heyeti (30 Ekim 1960)** . Ankara: Ayyıldız Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1963). **Türk Eğitim Derneği Ankara Koleji Tesisi Statüsü**. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1964). **Türk Eğitim Derneği XXIV. Genel Kurul (25 Ekim 1964)**. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1966). **Türk Eğitim Derneği Ana Tüzüğü**. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1967). **Türk Eğitim Derneği XXVII. Genel Kurul (26 Şubat 1967)**. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1968). **40. Yıldönümünde Türk Eğitim Derneği**. Ankara.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1971). **TED XXXI. Genel Kuruluna Sunulan Genel Merkez Yönetim Kurulu 1970 Yılı Çalışma Raporu ve 1971 Yılı Bütçe Tasarısı**. Ankara.

- TED (Türk Eğitim Derneği). (1972). **TED XXXII. Genel Kuruluna Sunulan Genel Merkez Yönetim Kurulu 1971 Yılı Çalışma Raporu ve Bilânço ve Gelir – Gider Kat’i Hesabi 1972 Yılı Bütçe Teklifi.** Ankara.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1973). **TED XXXIV. Genel Kuruluna Sunulan Genel Merkez Yönetim Kurulu 1973 Yılı Çalışma Raporu ve Bilânço ve Gelir – Gider Kat’i Hesabi 1973 - 1974 Yılı Bütçe Teklifi.** Ankara.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1974-A). **TED XXXV. Genel Kurulu (3 Kasım 1974).** Ankara: Ayyıldız Matbaası
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1974-B). **Türk Eğitim Derneği Ana Tüzüğü.** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1977). **Türk Eğitim Derneği’nin Yapısı.** Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1978). **50. Yıl Dönümünde Türk Eğitim Derneği.** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (1982). **TED 43. Genel Kuruluna Yönetim Kurulunca Sunulan 1982 Yılı Çalışma Raporu 1982 – 1983 Dönemi Bütçe Tasarısı (24 Ekim 1982).** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2004). **Türk Eğitim Derneği 64. Olağan Genel Kurul Faaliyet Raporu.** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2005). **Türk Eğitim Derneği 65. Olağan Genel Kurul 2004 Faaliyet Raporu.** Ankara

- TED (Türk Eğitim Derneği). (2006). **Türk Eğitim Derneği 67. Olağan Genel Kurul 2005 Yılı Faaliyet Raporu.** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2007). **Türk Eğitim Derneği 68. Olağan Genel Kurul 2006 Yılı Faaliyet Raporu.** Ankara
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2008-A). **Türk Eğitim Derneği Ana Tüzüğü.** Ankara: Alban Tanıtım
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2008-B). **68. Olağan Genel Kurul 2007 yılı Faaliyet Raporu.** Ankara.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2008-C).
<<http://www.ted.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFEC596974C97DC28D>> adresinden 13.09.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED (Türk Eğitim Derneği). (2008-D), [Online]:
<<http://www.ted.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?f6e10f8892433cffaaf6aa849816b2ef30655eedebd2ad82>> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Ankara (TED Ankara Koleji). (2008-A). TED Ankara Koleji Vakfı Özel İlköğretim Okulu Veli – Öğrenci El Kitabı. Ankara
- TED Ankara (TED Ankara Koleji). (2008-B). TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi Veli – Öğrenci El Kitabı. Ankara
- TED Afyon (Türk Eğitim Derneği Afyon Koleji). (2008), [Online]:
<http://www.tedafyon.k12.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=51&Itemid=44> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.

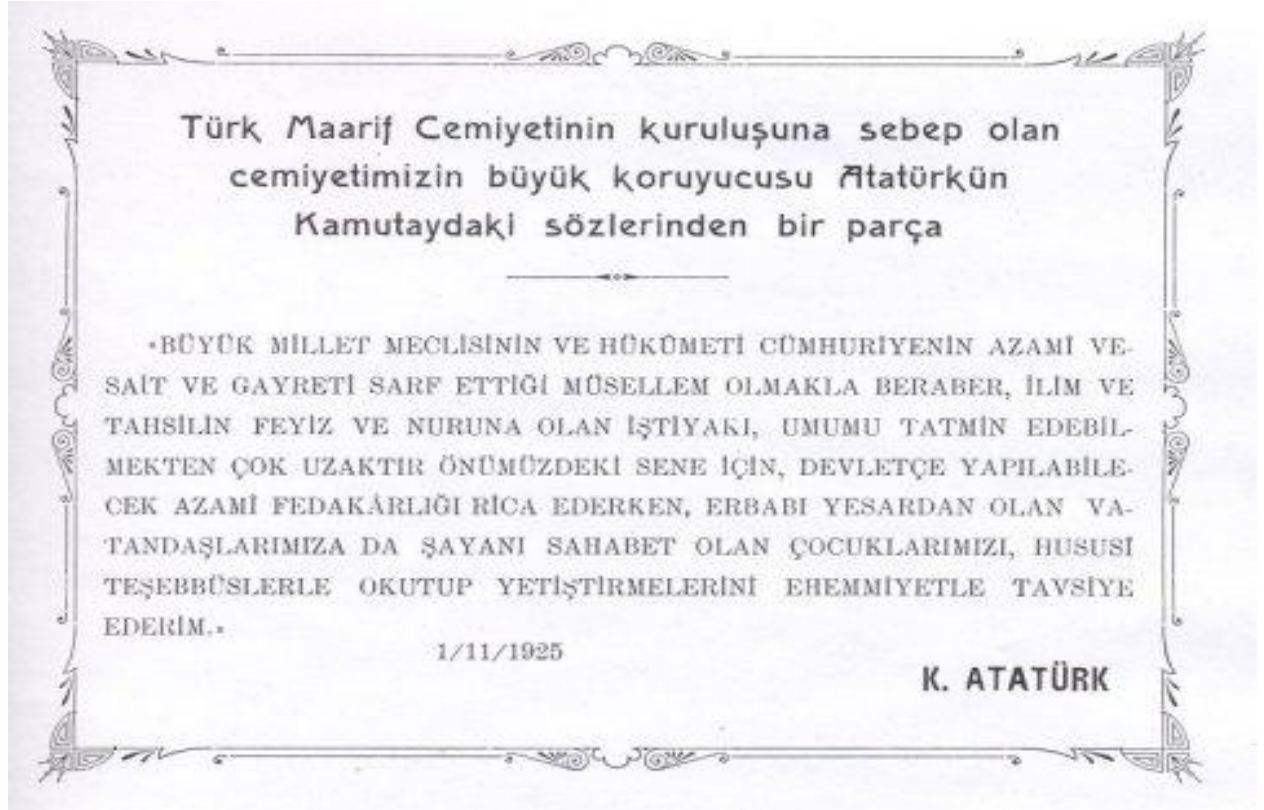
- TED Ankara (Türk Eğitim Derneği Ankara Koleji). (2007), [Online]:
<<http://www.tedankara.k12.tr/okulumuz/ana1.asp?ID=mars>> adresinden 02.03.2007 tarihinde indirilmiştir.
- TED Antalya (Türk Eğitim Derneği Antalya Koleji). (2007), [Online]:
http://tedantalya.k12.tr/ted_antalya.html> adresinden 02.09.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Aydın (Türk Eğitim Derneği Aydın Koleji) (2008), [Online]:
<http://www.tedaydin.k12.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=86&Itemid=30> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Bursa(Türk Eğitim Derneği Bursa Koleji). (2007), [Online]:
<<http://www.tedbursa.k12.tr/tedbursa-2.php>> adresinden 02.03.2007 tarihinde indirilmiştir.
- TED Ereğli (Türk Eğitim Derneği Konya Ereğli Koleji). (2008), [Online]:
<<http://www.tederegli.k12.tr/index.php#>> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Isparta (Türk Eğitim Derneği Isparta Koleji). (2008), [Online]:
<http://tedispartakoleji.k12.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=67> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED İstanbul (Türk Eğitim Derneği İstanbul Koleji). (2008), [Online]:
<<http://www.tedistanbul.k12.tr/vakif/tarihce.asp>> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Polatlı (Türk Eğitim Derneği Polatlı Koleji). (2008), [Online]:
<http://tedpolatli.k12.tr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=26&Itemid=9> adresinden 13.09.2008 tarihinde indirilmiştir.

- TED Spor Kulübü (Türk Eğitim Derneği Kolejiler Spor Kulübü). (2008), [Online]: <<http://www.tedkolejlilersk.org.tr/new/hakkimizda.html>> adresinden 12.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TED Ankara Die4You (Türk Eğitim Derneği Die4YouAnkara Kolejiler Taraftarları) (2008), [Online]: <<http://www.die4youankarakolejliler.com/content/view/51/40/>> adresinden 12.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- TEZCAN, M. (2003). Cumhuriyetimizin 80.Yılında Ülkemizde "Eğitim Sosyolojisi" Alanının Durumu ve Sivil Toplum Örgütleri. **Milli Eğitim Dergisi**, 160. [Online]: <<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/tezcan.htm>> adresinden 14.03.2007 tarihinde indirilmiştir.
- TTKB (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2008) <http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/heyeti_ilmiye.pdf> adresinden 21.03.2008 tarihinde indirilmiştir.
- ÜLGEN, R. (1940). **Türk Maarif Cemiyeti 1928-1940 Çalışmaları ve Yaptıkları Yardımlar**. Ankara
- <<http://arsiv.sabah.com.tr/2005/04/10/gnd103.html>> 02.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <<http://www.bibilgi.com/REF%C4%B0K-KORALTAN>> adresinden 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <<http://kansu.org/favorite.htm>> adresinden 13.08.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <<http://www.pehlivanoglu.gen.tr/>> adresinden 11.09.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <<http://ik.ted.org.tr/>> adresinden 11.09.2008 tarihinde indirilmiştir.

- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Mahmut_Soydan> adresinden 13.10.2007 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Fakihe_%C3%96ymen> adresinden 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Medeni_Berk> adresinden 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Sami_K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk> 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Nuri_Serto%C4%9Flu> 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ali_Nas%C4%B1r_Zeytino%C4%9Flu> 13.06.2008 tarihinde indirilmiştir.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/R%C3%BC%C5%9Ft%C3%BC_Y%C3%BCce> 03.09.2008 tarihinde indirilmiştir.

EKLER

EK 1. Atatürk'ün 1 Kasım 1925 tarihli Meclis Açılış Konuşmasının Bir Bölümü

EK 2. 1929'da Seçilen TED Amblemi

EK 3. Kurucular Listesi

Adı - Soyadı	Görevi		
İsmet İnönü	Başbakan	Salih Vahit Eroğlu	Burdur Milletvekili
General Kâzım Özalp	Meclis Başkanı	Mustafa Şeref Özkan	Burdur Milletvekili
Şükrü Kaya	İçişleri Bakanı	Asaf Süleyman Daras	Bursa Milletvekili
Dr. Tevfik Rüştü Aras	Dışişleri Bakanı	Muhlis Erkmén	Bursa Milletvekili
M.Abdülhalik Renda	Milli Savunma Bakanı	Ahmet Münir Erhan	Bursa Milletvekili
Şükrü Saraçoğlu	Maliye Bakanı	Esat Sagay	Bursa Milletvekili
M.Esat Bozkurt	Adalet Bakanı	Dr.Refik Gürán	Bursa Milletvekili
Rahmi Köken	Ticaret Bakanı	Dr.Şefik Lütü Kavanozoğlu	Bursa Milletvekili
Behiç Erkin	Bayındırlık Bakanı	Refet Cantez	Bursa Milletvekili
Mustafa Necati Uğural	Milli Eğitim Bakanı	Senih Mehmet Hızıroğlu	Bursa Milletvekili
Dr.Refik Saydam	Sağlık Bakanı	General Avni Zaimler	Cebelibereket Milletvekili
Ruşen Eşref Ünaydın	Afyon Milletvekili	Samih Rıfat	Çanakkale Milletvekili
Haydar Çerçel	Afyon Milletvekili	Şükrü Yaşın	Çanakkale Milletvekili
İzzet Akosman	Afyon Milletvekili	Ziya Gevher Etili	Çanakkale Milletvekili
İzzet Akyurt	Afyon Milletvekili	Rifat Ünér	Çankırı Milletvekili
Ali ÇetinKaya	Afyon Milletvekili	Talat Ahmet Onay	Çankırı Milletvekili
Besim Atalay	Aksaray Milletvekili	Asım Us	Çoruh Milletvekili
Kazım Gürel	Aksaray Milletvekili	İsmail Hakkı Alpsar	Çorum Milletvekili
İsmail Hakkı Mumcu	Amasya Milletvekili	Dr.Mustafa Cantekin	Çorum Milletvekili
Esad Ahmet Uras	Amasya Milletvekili	Ziya Bey	Çorum Milletvekili
İhsan Pehlivanlı	Ankara Milletvekili	İsmet Eker	Çorum Milletvekili
Şakir Kınacı	Ankara Milletvekili	Haydar Rüştü Ökten	Denizli Milletvekili
Sami Gölgeçen	Ankara Milletvekili	Dr.Kazım Samanlı	Denizli Milletvekili
Ahmet Saki	Antalya Milletvekili	Mazhar Müfit Kansu	Denizli Milletvekili
Dr.Cemal Tunca	Antalya Milletvekili	Necip Ali Küçüka	Denizli Milletvekili
Emin Fikri Alpoğlu	Aydın Milletvekili	Yusuf Başkaya	Denizli Milletvekili
Dr.Reşit Galip	Aydın Milletvekili	İshak Refet Işıttman	Diyarbakır Milletvekili
Mazhar Germen	Aydın Milletvekili	Zekai Aziz Apaydın	Diyarbakır Milletvekili
Mithat Aydın	Aydın Milletvekili	Hasan Hayri Tan	Edirne Milletvekili
İsmail Hakkı Uzunçarşılı	Balıkesir Milletvekili	Zeki Mesut Alsan	Edirne Milletvekili
Emin Mehmet Beyzade	Balıkesir Milletvekili	Şakir Kesebir	Edirne Milletvekili
Hayrettin Karan	Balıkesir Milletvekili	Faik Kaltakkıran	Edirne Milletvekili
Sadık Mehmet Deniz	Balıkesir Milletvekili	Hüseyin Gökçelik	Elazığ Milletvekili
Osman Niyazi Burcu	Balıkesir Milletvekili	Naki Yücekök	Elazığ Milletvekili
Ali Şuuri	Balıkesir Milletvekili	Saffet Arıkan	Erzincan Milletvekili
Fahrettin Tiritoğlu	Balıkesir Milletvekili	Abdülhak Fırat	Erzincan Milletvekili
Mehmet Cavit Demir	Balıkesir Milletvekili	Aziz Samih İlter	Erzincan Milletvekili
Şair Mehmet Akif	Balıkesir Milletvekili	Tahsin Uzer	Erzurum Milletvekili
Halit Bayrak	Bayazıt Milletvekili	Asım Vasfi Mühürdaroğlu	Erzurum Milletvekili
İbrahim Çolak	Bilecik Milletvekili	Aziz Akyürek	Erzurum Milletvekili
Rasim Celalettin Öztekin	Bilecik Milletvekili	Nafiz Dumlu	Erzurum Milletvekili
Muhittin Nami	Bitlis Milletvekili	Nafi Atuf Kansu	Erzurum Milletvekili
Cevat Abbas Güreer	Bolu Milletvekili	Necip Asım Yazıksız	Erzurum Milletvekili
Dr.Emin Cemal Suda	Bolu Milletvekili	Emin Sazak	Eskişehir Milletvekili
Falih Rıfkı Atay	Bolu Milletvekili	Dr.General İsmail Besim	Eskişehir Milletvekili
		Sait Hasbi	Eskişehir Milletvekili

Ali Ulvi	Eskişehir Milletvekili	Kâzım Hüsnü	Konya Milletvekili
Ahmet Remzi Güres	Gaziantep Milletvekili	Naim Hazım Onat	Konya Milletvekili
Ali Cenani	Gaziantep Milletvekili	Mustafa Uluşan	Konya Milletvekili
Ali Kılıç	Gaziantep Milletvekili	Nevzat Tandoğan	Konya Milletvekili
Hakkı Tarık Us	Giresun Milletvekili	Musa Kâzım Onar	Konya Milletvekili
Kazım Okay	Giresun Milletvekili	Cevdet Barlas	Kütahya Milletvekili
Hacim Muhittin Çarıklı	Giresun Milletvekili	Recep Peker	Kütahya Milletvekili
Cemal Hüsnü Taray	Gümüşhane Milletvekili	Nuri Conker	Kütahya Milletvekili
Hasan Fehmi Ataç	Gümüşhane Milletvekili	Niyazi Asım Erenli	Kütahya Milletvekili
Halil Nihat Boztepe	Gümüşhane Milletvekili	İsmail Hakkı Muşkara	Kütahya Milletvekili
Rıza Mehmet Dinçay	Isparta Milletvekili	Dr.Hilmi Ortaç	Malatya Milletvekili
Mükerrem Ahmet Karaağaç	Isparta Milletvekili	Fazıl Berk Tümtürk	Malatya Milletvekili
Emin İnankur	İçel Milletvekili	Abdullah Öker	Malatya Milletvekili
Hakkı Saydam	İçel Milletvekili	Mahmut Nedim Zıncı	Malatya Milletvekili
Ali Müfit Yeğena	İçel Milletvekili	Vasıf Çınar	Malatya Milletvekili
Yusuf Akçura	İstanbul Milletvekili	Dr. Hilmi Mehmet Oyaç	Malatya Milletvekili
Fuat Ağralı	İstanbul Milletvekili	Bahri Sarıtepe	Manisa Milletvekili
İhsan Sökmen	İstanbul Milletvekili	Dr.Sami Uzel	Manisa Milletvekili
Ahmet Rasim	İstanbul Milletvekili	Âkif Mütevellioğlu	Manisa Milletvekili
Edip Servet Tör	İstanbul Milletvekili	Osman Erçin	Manisa Milletvekili
Tevfik Kâmil Koperler	İstanbul Milletvekili	Kâni Karaosman	Manisa Milletvekili
General Süreyya Bey	İstanbul Milletvekili	Kemal Menemenlioğlu	Manisa Milletvekili
Hamdullah Suphi Tanrıöver	İstanbul Milletvekili	Ahmet Sabri Torak	Manisa Milletvekili
Haydar Ali Yuluğ	İstanbul Milletvekili	Mustafa Fevzi Sarhan	Manisa Milletvekili
Tuğamiral H.Şinasi Erol	İstanbul Milletvekili	Yaşar Özey	Manisa Milletvekili
Nurettin Ali Berkol	İstanbul Milletvekili	Mithat Alam	Maraş Milletvekili
Ahmet Enver Adakan	İzmir Milletvekili	İrfan Ferit Alpaya	Mardin Milletvekili
Hüseyin Bey	İzmir Milletvekili	Ali Rıza Ertem	Mardin Milletvekili
Osman Hamdi Aksoy	İzmir Milletvekili	Yakup Kadri	Mardin Milletvekili
Mahmut Celâl Bayar	İzmir Milletvekili	Ali Nazmi Özügür	Muğla Milletvekili
Münir Ahmet Akkaya	İzmir Milletvekili	Nuri Tuna	Muğla Milletvekili
Kamil Mustafa Dursun	İzmir Milletvekili	Yunus Nadi Abaloğlu	Muğla Milletvekili
Ahmet Ağaoğlu	Kars Milletvekili	Halit Mengi	Niğde Milletvekili
Halit Onaran	Kars Milletvekili	AtaMehmet Atay	Niğde Milletvekili
Dr.Sadrettin Köprülüzade	Kars Milletvekili	Galip Ali Yengen	Niğde Milletvekili
Refik Ilgaz	Kastamonu Milletvekili	Fayık Soylu	Niğde Milletvekili
Ahmet Hilmi Kalaç	Kayseri Milletvekili	Hamdi Yalman	Ordu Milletvekili
Hasan Ferit Perker	Kayseri Milletvekili	Recai Baykal	Ordu Milletvekili
Dr.Burhanettin Binzet	Kayseri Milletvekili	Esat Özoğuz	Rize Milletvekili
Dr.Halit Bey	Kayseri Milletvekili	Atıf Tüzün	Rize Milletvekili
Reşit Özsoy	Kayseri Milletvekili	Ali Zırh	Rize Milletvekili
Dr.Fuat Umay	Kırklareli Milletvekili	Fuat Bulca	Rize Milletvekili
Şevket Ödül	Kırklareli Milletvekili	İbrahim Mete	Samsun Milletvekili
Mehmet Nahit Kerven	Kırklareli Milletvekili	Dr.Asım Sirel	Samsun Milletvekili
İbrahim Süreyya Yiğit	Kocaeli Milletvekili	Avni Talat Özdoğru	Samsun Milletvekili
Reşit Ali	Kocaeli Milletvekili	Hilmi Uran	Seyhan Milletvekili
Selâhattin Yargı	Kocaeli Milletvekili	Damar Arıkoğlu	Seyhan Milletvekili
Ahmet Hamdi Erkmen	Konya Milletvekili	Kemal Kusun	Seyhan Milletvekili
Tevfik Fikret Silay	Konya Milletvekili	Refik İsmail Kakmacı	Sinop Milletvekili
Refik Koraltan	Konya Milletvekili	Recep Zühtü Soyak	Sinop Milletvekili
Fuat Gökbudak	Konya Milletvekili	Yusuf Kemal Tengirşek	Sinop Milletvekili

Mahmut Soydan	Siirt Milletvekili	Ragıp Nurettin Ege	MEB İlk Öğretim Genel Müdürü
İbrahim Alâettin Gövsa	Sivas Milletvekili	Faik Reşit Unat	MEB Halk Eğitimi Şube Müdürü
Rasim Başara	Sivas Milletvekili	Behçet Bey	İstanbul Milli Eğitim Müdürü
Rahmi Bey	Sivas Milletvekili	Avni Yukarıuç	Ankara Milli Eğitim Müdürü
Remzi Çiner	Sivas Milletvekili	Neşet Ömer İrdelp	İstanbul Üniversitesi Rektörü
Şemsettin Günaltay	Sivas Milletvekili	Hüsnü Hamit Bey	İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı
Necmettin Sadak	Sivas Milletvekili	Fuat Köprülü	Edebiyat Fakültesi Dekanı
M.Emin Yurdakul	Ş.Karahisar Milletvekili	Dr.Süreyya Ali	Tıp Fakültesi Dekanı
Cemil Uybadın	Tekirdağ Milletvekili	Mahir Taner	İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı
Faik Öztrak	Tekirdağ Milletvekili	Cemil Bilsel	Ankara Hukuk Fakültesi Dekanı
Süreyya Tevfik Genca	Tokat Milletvekili	Hamit Bey	Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı
Şevki Bey	Tokat Milletvekili	Ali Rıza Bey	Orta Öğretmen Okulu Müdürü
Hasan Saka	Trabzon Milletvekili	Fikri Santur	Mühendis Mektebi Müdürü
Şefik Başman	Trabzon Milletvekili	Rüştü Bekit	Vakıflar Genel Müdürü
Hamdullah Bey	Trabzon Milletvekili	Nafiz Erzurumlu	Tacir
Hamdi Ülkümen	Trabzon Milletvekili	Ercüment Ekrem Talu	Basın Yayın Genel Müdürü
Dr.Refet M. Topçuoğlu	Urfa Milletvekili	Naşit Hakkı Uluğ	Hâkimiyeti Milliye Gaz. Yazı İşleri Müdürü
Refet Ülgen	Urfa Milletvekili		
Ali Saip Ursavaş	Urfa Milletvekili		
Ferit Celâl Güven	Urfa Milletvekili		
Hakkı Ungan	Van Milletvekili		
Tahsin Coşkan	Yozgat Milletvekili		
S.Sırrı İçöz	Yozgat Milletvekili		
Salih Bozok	Yozgat Milletvekili		
Avni Doğan	Yozgat Milletvekili		
Hüsnü Konya	Zonguldak Milletvekili		
Halil Türkmen	Zonguldak Milletvekili		
Mehmet Nazif Sirel	Zonguldak Milletvekili		
Ragıp Özdemiroğlu	Zonguldak Milletvekili		
Mareşal Fevzi Çakmak	Genel Kurmay Başkanı		
General Kâzım Orbay	Genel Kurmay 2 nci Başkanı		
Hüseyin Hüsnî Paşa	Ordu Komutanı		
Hasan Ferit	Türk Ocakları Genel Sekreteri		
Mustafa Şefik Yürekli	Devlet Şûrası Üyesi		
Halil İbrahim	Devlet Şûrası Üyesi		
Kemal Zaim Sunel	Milli Eğitim Bak.Müsteşarı		
Mehmet Emin Erşirgil	MEB Talim Terbiye Dairesi Başkanı		
Avni Başman	MEB Talim Terbiye Dairesi Üyesi		
R.Nafiz Edgüer	MEB Talim Terbiye Dairesi Üyesi		
Tevfik Göymen	MEB Talim Terbiye Dairesi Üyesi		
İhsan Sungu	MEB Talim Terbiye Dairesi Üyesi		
Ali Haydar Taner	MEB Talim Terbiye Dairesi Üyesi		
Rüştü Uzel	MEB Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü		
Cevat Dursunoğlu	MEB O.öğretim Gen. Md.		

EK 4. TED Mezunu Önemli Bazı Kişiler (Mezuniyet yılları, Görevleri)

Kaynak: TED Ankara Koleji Mezunlar Derneği

Ali Bozer (1942): Hukukçu, Siyaset adamı. Eski Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı

Oktay Sinanoğlu (1953): Kimyager, akademisyen.

Erdem Tulgar (1958): Avukat, Eski Milli Basketçi.

Emin Çölaşan (1960): Gazeteci, yazar.

Erdal Poyrazoğlu (1960): TED İstanbul Koleji Vakfı Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu Başkanı, Eski Milli basketbolcu

Kurthan Fişek (1960): Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü

Ali Nizamoğlu (1962): Nizamoğlu Otomotiv Yönetim Kurulu Başkanı

Tunçalp Özgen (1963): Hacettepe Üniversitesi eski Rektörü.

Gülşen Yurdakul (1963): Atatürk Havalimanı THY VIP Protokol Müdürü

Selami Sargut (1963): Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Enstitü Müdürü

Okşan Çevikuş (1963): Ressam

Aydın Menderes (1964): Siyaset adamı. Eski Milletvekili.

Ahmet Çavuşoğlu (1964): Ankara Ticaret Odası eski Başkanı

Celal Göle (1965): AÜ Siyasal Bilimler Fakültesi Dekanı

Murat Vargı (1966): KVK Genel Müdürü

Anıl Çeçen (1967): Hukukçu Yazar. AÜ Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

İlhan Aküzüm (1967): Siyaset adamı. Turizm ve Spor eski Bakanları.

Zehra Odyakmaz (1968): Selçuk Üni. Hukuk Fak. eski Dekanı, Gazi Üni. Öğretim Üyesi.

Mustafa Su (1970): Anadolu Hayat Genel Müdürü

Necdet Pamir (1970): Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (ASAM) Genel Koordinatörü

Murat Dedeman (1971): Dedeman Holding Yönetim Kurulu Başkanı.

Rifat Hisarcıkhoğlu (1973): Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı.

Güler Sabancı (1973): Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı

Ercüment Sunter (1973): Milli Basketbolcu, Türk Telekom Basketbol Antrenörü

Ertuğrul Dokuzoğlu (1974): Isparta ve Antalya eski Valisi

Ayfer Yılmaz (1974): Devlet Eski Bakanı. TED Yükseköğrenim Vakfı Yön. Kur. Üyesi

Ayşe Asya (1974): Lüksemburg Büyükelçisi

Aytek Gürkan (1975): Milli Basketbolcu

Mithat Üner (1976): Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi eski Dekanı.

Mustafa Altıoklar (1976): Yönetmen, Tıp Doktoru

Hakan Ateş(1976): Denizbank Genel Müdürü

Kadri Yamaç (1976): Gazi Üniversitesi eski Rektörü.

Cumhur Akay (1976): Hitit Mobilya Sahibi

Ahmet Bozer (1977): Coca-Cola Avrasya ve Ortadoğu Bölümü Başkanı

Fatih Karaca (1977): RTÜK eski Başkanı, Kanaltürk Genel Müdürü

Ergün Özen (1978): Garanti Bankası Genel Müdürü

Ümit Özdağ (1978): Türkiye-Azerbaycan Dostluk Derneği Gen. Bşk., Gazi Üni. Öğretim Üy.

Alev Sun Aydemir (1979): Milli Voleybolcu

Zafer Parlar (1983): Nike Türkiye Genel Müdürü.

Hulki Karagülle (1983): Milli Binici

Tamer Karadağlı (1984): Sanatçı

Elif Dağdeviren (1984): Yapımcı, Sunucu, Gazeteci

Mithat Bereket (1984): NTV Dış Haberler Koordinatörü

Sinan Şahinbaş (1984): Finansbank Genel Müdürü

Ali Babacan(1985): Dışişleri Bakanı ve Başmüzakereci.

Erçin Mesçi (1987): Ultra A. Ş. Genel Müdürü

EK 5. Türk Eğitim Derneği Organizasyon Şeması

